

TOLLETATEN

Årsrapport
2024

Innholdsfortegnelse

Innhold

Del 1 Lederens beretning.....	4
Del 2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall	7
Organisasjon og ledelse	9
Utvalgte nøkkeltall	11
Del 3 Årets aktiviteter og resultater	12
Hovedmål 1: Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og regler for grensekryssende vareførsel	14
Andel næringsdrivende som oppfatter at det er vanskelig å etterleve relevant regelverk.....	18
Andel næringsdrivende som opplever informasjonsutvekslingen med Tolletaten som effektiv.....	19
Andel reisende som oppfatter at det er vanskelig å etterleve relevant regelverk	21
Andel varer som frigjøres for overgang til fri disponering ved grensepassering	22
Hovedmål 2: Aktørene i vareførselen oppfatter risikoen ved å ikke etterleve som høy.....	23
Oppfattet oppdagelsesrisiko blant næringsdrivende ved uriktig deklarerings	26
Oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende	27
Antall alvorlige overtredelser avdekket.....	30
Samlet antall overtredelser.....	32
Tolletatens samlede beslag og beslagenes gjennomsnittsstørrelse	33
Antall kontroller basert på etterretning	34
Hovedmål 3: Tolletaten støtter opp under virksomheten til andre myndigheter.....	35

Prioriterte tiltak 2024	44
Del 4 Styring og kontroll i virksomheten.....	59
Fellesføringer for 2024.....	66
Administrative og andre forhold.....	69
Kompetanse- og lederutvikling.....	73
Tolletatens likestillingsredegjørelse.....	77
Annen rapportering	86
Del 5 Vurdering av fremtidsutsikter	88
Del 6 Årsregnskap.....	93
Del 7 Oversikt over figurer og tabeller	115
Del 8 Oversikt over vedlegg	117

Uttrykk brukt i Tolletatens årsrapport 2024

Uttrykk	Beskrivelse
Deklarering	Gi melding om at en vare skal underlegges en bestemt tollprosedyre, enten på papir, muntlig eller elektronisk.
Deklarasjonskontroll	Kontroll av informasjon gitt i deklarasjonene, samsvarskontroll med grunnlagsinformasjon.
Direktefortolling, innførsel	I forbindelse med grensepassering blir deklarasjonen behandlet. Varen frigis og det sørges for et riktig grunnlag for fastsetting av tollavgift, mva. og andre avgifter.
Toll- og vareførselsrevisjon	Kontroll av firmaer og privatpersoner etter at varen har passert grensen for å kontrollere etterlevelse.
Tollverdi	Økonomisk verdi til en vare som importeres/eksporteres.
Varesendinger fristilles	Varer frigis til bruk eller omsetning når vilkårene er oppfylt.
Treff	Tolletatens analyseplattform bygd på Palantir Foundry. Den har verktøy som støtter flere arbeidsprosesser for kontroll og etterretning i Tolletaten.

Forkortelser brukt i Tolletatens årsrapport 2024

Forkortelse	Beskrivelse
ANPR	Kjennemerkegjenkjenning (tidligere Automatic Number Plate Recognition).
IPR	Intellectual Property Rights – immaterielle rettigheter.
NCTS	(New Computerised Transit System) EUs elektroniske transitteringssystem.
DFØ	Direktoratet for forvaltning og økonomistyring.
Digitoll	Konsept som gjør det mulig for aktørene å oppfylle de fire pliktene (fremlegging, melding og opplysning, forhåndsvarsling og deklarerering) med digital informasjonsinnsending og behandling.
ICS2	Import Control System versjon 2. Forhåndsvarsling fra alle land utenfor EUs sikkerhetssone.
PEM-konvensjonen	Regional konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet. Regulerer opprinnelse for varer.
POD	Politidirektoratet
PNR	Passenger Name Records, direktivet pålegger flyselskap å gi tilgang til passasjerdata.
TVINN	Tolletatens elektroniske fortollingsløsning.
VOEC	VAT On E-Commerce. Merverdiavgift for e-handel.
WTO	World Trade Organization. Verdens handelsorganisasjon.
UNECE	The United Nations Economic Commission for Europe. FNs økonomiske kommisjon for Europa er FNs organ for økonomisk samarbeid i Europa.
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development. FN-konferansen om handel og utvikling.

Lederens beretning

Tolletaten har i 2024 levert godt på samfunnsoppdraget, og måloppnåelsen for 2024 vurderes samlet sett som tilfredsstillende.

Handelsvolumet øker fortsatt. Antallet deklarasjoner i TVINN, en sentral indikator på Tolletatens oppgavemengde, økte med 4,2 prosent sammenlignet med snittet de tre foregående årene. I tillegg er økningen i import direkte til forbruker (e-handel) et bidrag til økt kompleksitet og handelsvolum, med varer som sendes enkeltvis fremfor i større forsendelser og hvor etaten ikke kjenner aktørene. De ansatte har lagt ned en betydelig innsats for å videreutvikle etaten for å legge til rette for grensekryssende vareførsel, og samtidig levere på oppdrag og kontrollere målrettet og effektivt. Etaten gjør det godt på omdømmeundersøkelser som viser at befolkningen har høy tillit til Tolletaten.

Tolletaten har de senere årene gjennomført en rekke tiltak for å håndtere økende varevolumer og kompleksitet innenfor stramme økonomiske rammer.

Etaten har som følge av økende oppgavemengde og stramme budsjetter opparbeidet et betydelig etterslep av investeringer og vedlikehold av utstyr. Styrkingen av etatens budsjett i forbindelse med RNB har gitt etaten mulighet til å starte utskiftning av utdatert utstyr og planlegge anskaffelse av nye kapasiteter, blant annet flere skannere og nye fartøy. Styrkingen gir også anledning til å ansette noen flere tollere. Selv om budsjettrammene er styrket, vil det fortsatt være behov for tiltak for å sikre balanse mellom ambisjoner, oppgaver, struktur og ressurser i tiden fremover.

Håndheving av sanksjonsregimet mot Russland og Belarus har hatt høy prioritet også i 2024. Det er et tett samarbeid med Utenriksdepartementet, Etterretningstjenesten og Politiets sikkerhetstjeneste på dette området. Samarbeidet har avdekket flere omgåelser av eksportkontrollregelverket og sanksjonsregimet. Den fysiske kontrollen av russiske fiskefartøy var i 2024 på 100 prosent.

Digitalisering står sentralt i etatens utviklingsarbeid. Treff-satsingen nærmer seg avslutning. Denne satsingen har gitt nye verktøy for analyse, etterretning og kontroll. I 2024 har utvikling og innføring av digital melde- og opplysningsplikt (Digitoll) for alle transportformer og utfasing av direktekjøringsordningen, sammen med utvikling og innføring av ICS2 fase 3, hatt høyest prioritet. En milepæl ble nådd da den tekniske løsningen for digital melde- og opplysningsplikt for sjø og jernbane ble satt i drift våren 2024. Dette innebærer at digital melde- og opplysningsplikt nå er tilgjengelig for alle transportmåter. Foreløpig er bruken av løsningen relativ lav. Næringslivet har uttrykt behov for lengre tid til å tilpasse seg krav om obligatorisk bruk av ordningen, og det er derfor besluttet å utsette avvikling av direktekjøringsordningen til 1. september 2026.

Tolletaten leverte i desember 2023 en konseptvalgutredning til Finansdepartementet om Fremtidens tollbehandling. Initiativet er begrunnet i

at Tolletatens deklarasjonssystem (TVINN) nærmer seg slutten av sin teknologiske levealder, og at det er behov for et moderne tollbehandlingssystem med funksjonalitet som bedre kan ivareta behov hos næringsliv, samarbeidende myndigheter og samfunnet ellers, samt forenkle og forbedre Tolletatens interne prosesser. Regjeringen besluttet i november 2024 konseptet «K4+ Koordinerte plikter, inkludert opsjon for tilkobling til EUs Customs Single Window (CSW-CERTEX)». Konseptet innebærer en digital transformasjon av vareførselsprosessene, og en ny felles løsning for alle plikter og arbeidsprosesser knyttet til inn- og utførsel av varer. Høsten 2024 har Tolletaten videreutviklet konseptet gjennom et forprosjekt som ble levert Finansdepartementet 7. februar 2025.

Pågående og fremtidig digitalisering og automatisering vil medføre at mange av dagens manuelle arbeidsoppgaver faller bort eller endres vesentlig. Det vil føre til behov for omstilling av arbeidsprosesser og endret kompetanse,

særlig innen vareførselsområdet. For å forberede vareførselsområdet for denne omstillingen, har Tolletaten foretatt en gjennomgang av lokaliseringen av vareførselsdivisjonen og oversendt en tilråding til Finansdepartementet om å samle divisjonen i større fagmiljøer på færre lokasjoner.

Som ledd i oppfølging av den eksterne organisasjonsgjennomgangen i 2023, har etaten i 2024 gjennomført organisasjonsendringer for blant annet å styrke intern samhandling og helhetlig, strategisk styring. Ny ledergruppe og ny struktur var på plass i september 2024.

Samlet sett er det min vurdering at Tolletaten i 2024 har gjort en solid jobb.

Øystein Børmer
Tolldirektør

A photograph of two Toll Customs officers standing at night, facing away from the camera. They are wearing dark uniforms with 'TOLL CUSTOMS' printed on the back. The background shows a blurred city street with lights and a car.

**Tolletatens samfunnsoppdrag er å sikre
at lover og regler for grensekryssende
vareførsel etterleves.**

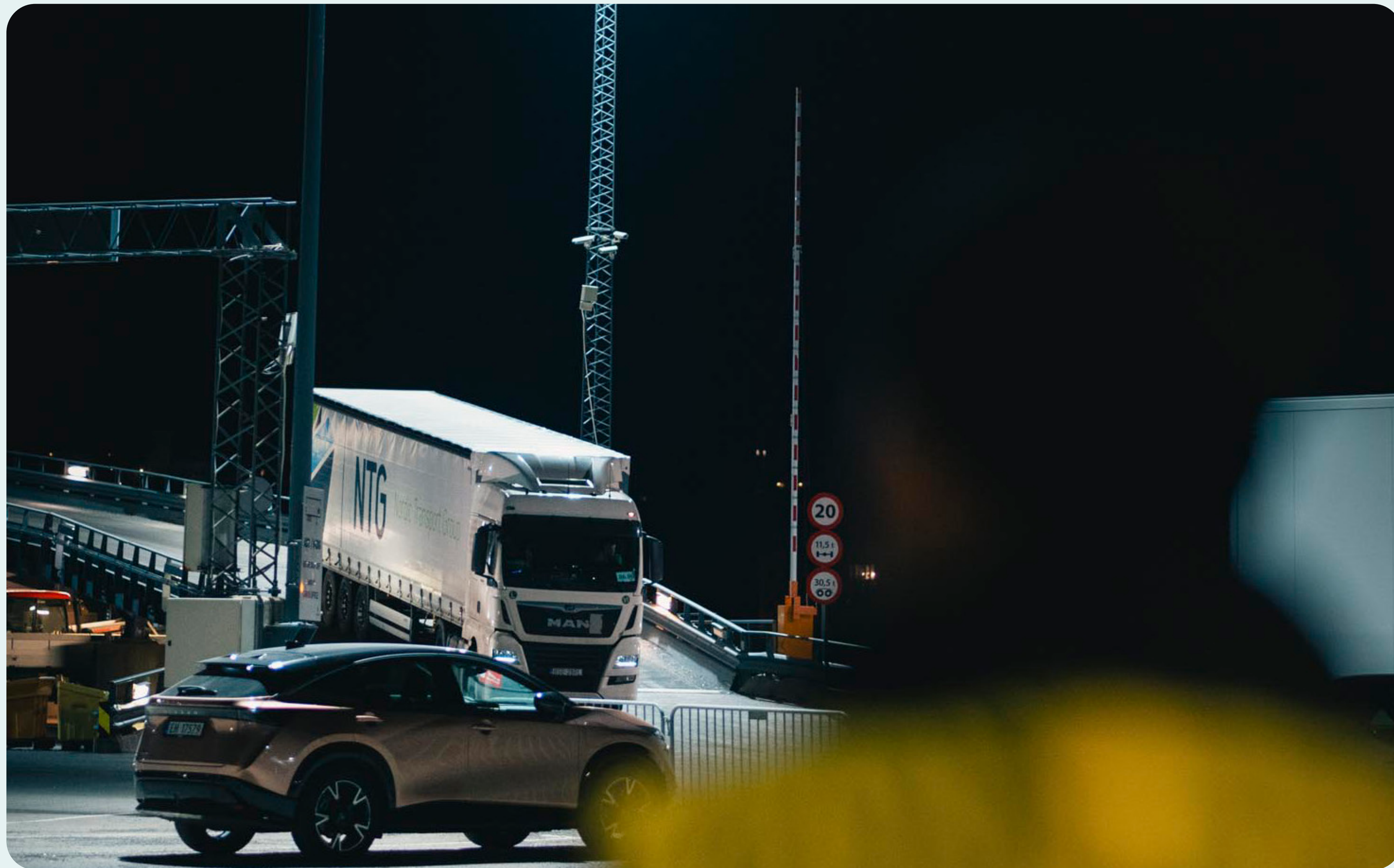
Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Virksomheten og samfunnsoppdrag

Tolletaten er et statlig forvaltningsorgan underlagt Finansdepartementet.

Tolletatens samfunnsoppdrag er å sikre at lover og regler for grensekryssende vareførsel etterleves. Dette innebærer at Tolletaten skal forvalte og medvirke til at regelverket for toll og grensekryssende vareførsel etterleves. Staten skal legge til rette for at varer som føres inn i eller ut av landet, som hovedregel blir registrerte og klassifiserte etter tolltariffen, oppgitt med riktig opphavsland og verdsatt med riktig verdi, samt kontrollere at aktørene etterlever regelverket ellers. Varer som er underlagt restriksjoner, skal kontrolleres for gyldige tillatelser ved inn- og utførsel. Smugling av varer skal bekjempes. Samtidig skal Tolletaten legge til rette for effektiv handel og vareførsel.

Organisasjon og ledelse

Øystein Børmer
Tolldirektør

Maria Elisa M. Amundsen
Divisjonsdirektør i grensedisjonen

Kim Gulbrandsen
Kommunikasjonsdirektør i
kommunikasjonsstaben

Erik Spradbrow
Divisjonsdirektør i
etterretningsdivisjonen

Gunhild Løkkevol
Divisjonsdirektør HR- og
organisasjonsdivisjonen

Pål Hellesylt
Divisjonsdirektør i juridisk stab

Tom Daniel Sunde
Divisjonsdirektør i operativ stab

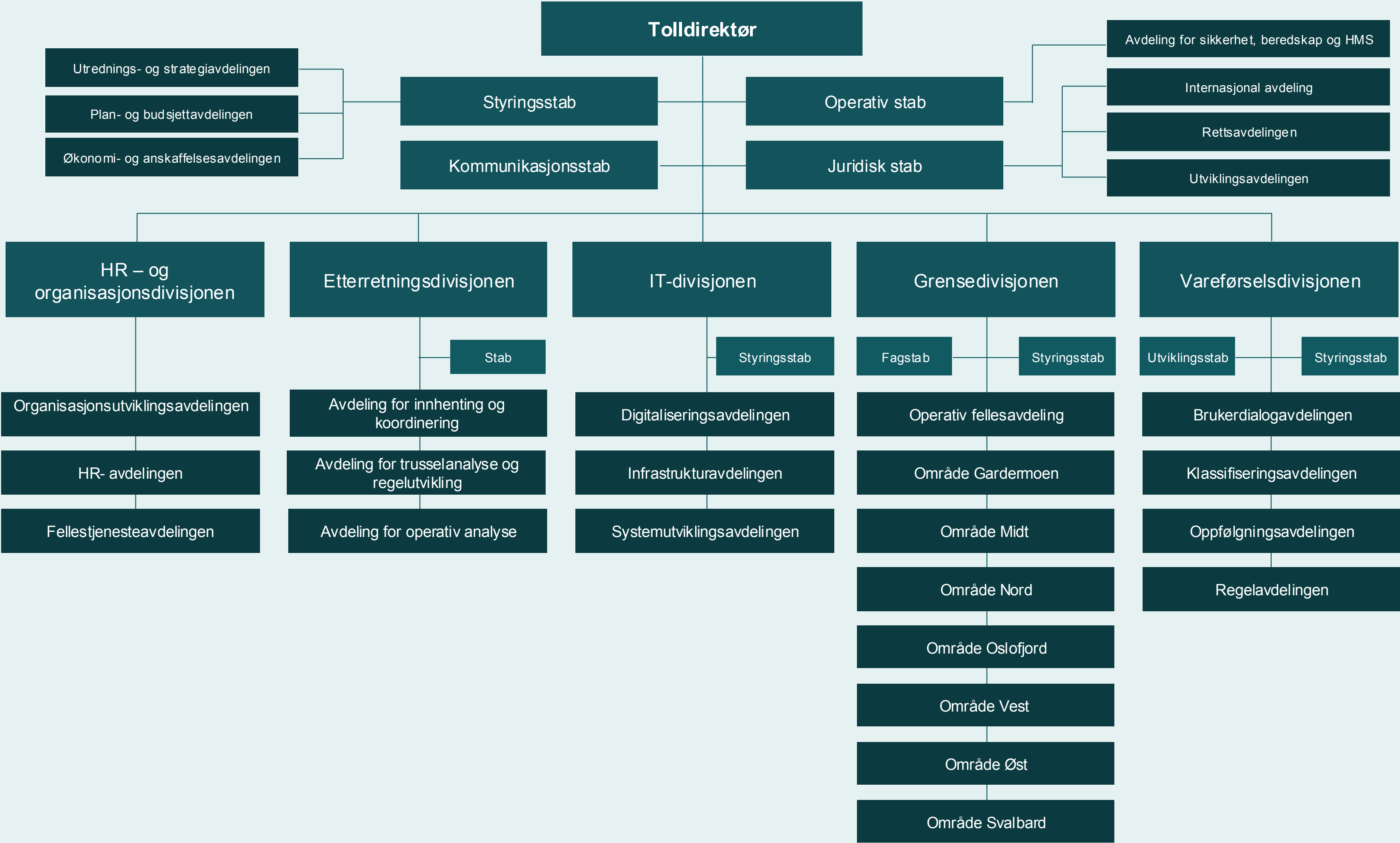
Marianne Fålun
Divisjonsdirektør i styringsstab

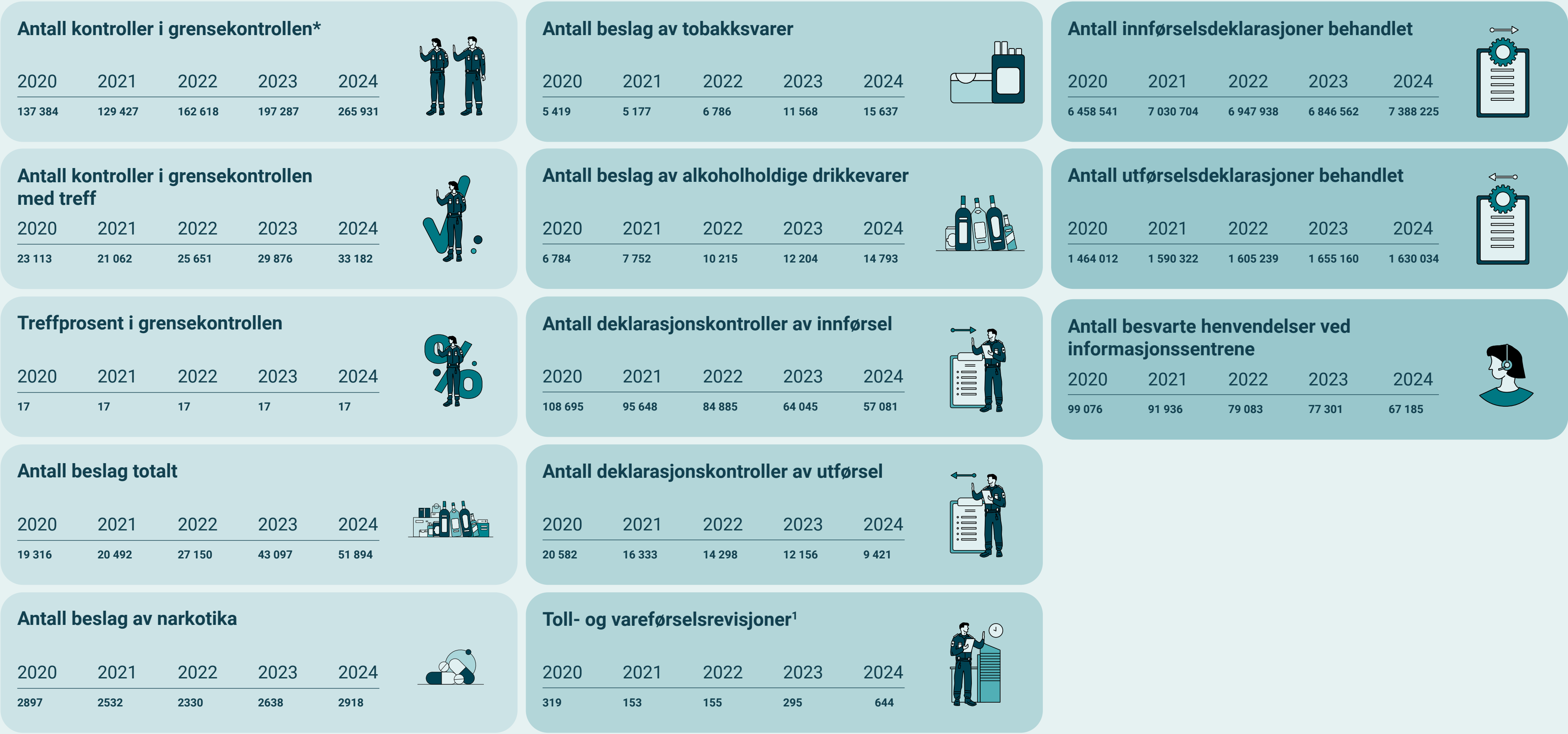
Marta Johanne Gjengedal
Divisjonsdirektør i
vareførselsdivisjonen

Jan Erik Ressem
Divisjonsdirektør i IT-divisjonen

Utvalgte nøkkeltall

*Forklaring på økning i antall kontroller se kap. 2.4
¹Nøkkeltallet «Toll- og vareførselsrevisjon» har erstattet tidligere nøkkeltall «etterkontroll», og omfatter ikke bare kontroll, men også andre virkemidler som informasjon, veiledning og forebygging ifm. ettersyn av varer som allerede har passert grensen ved inn- og utførsel.

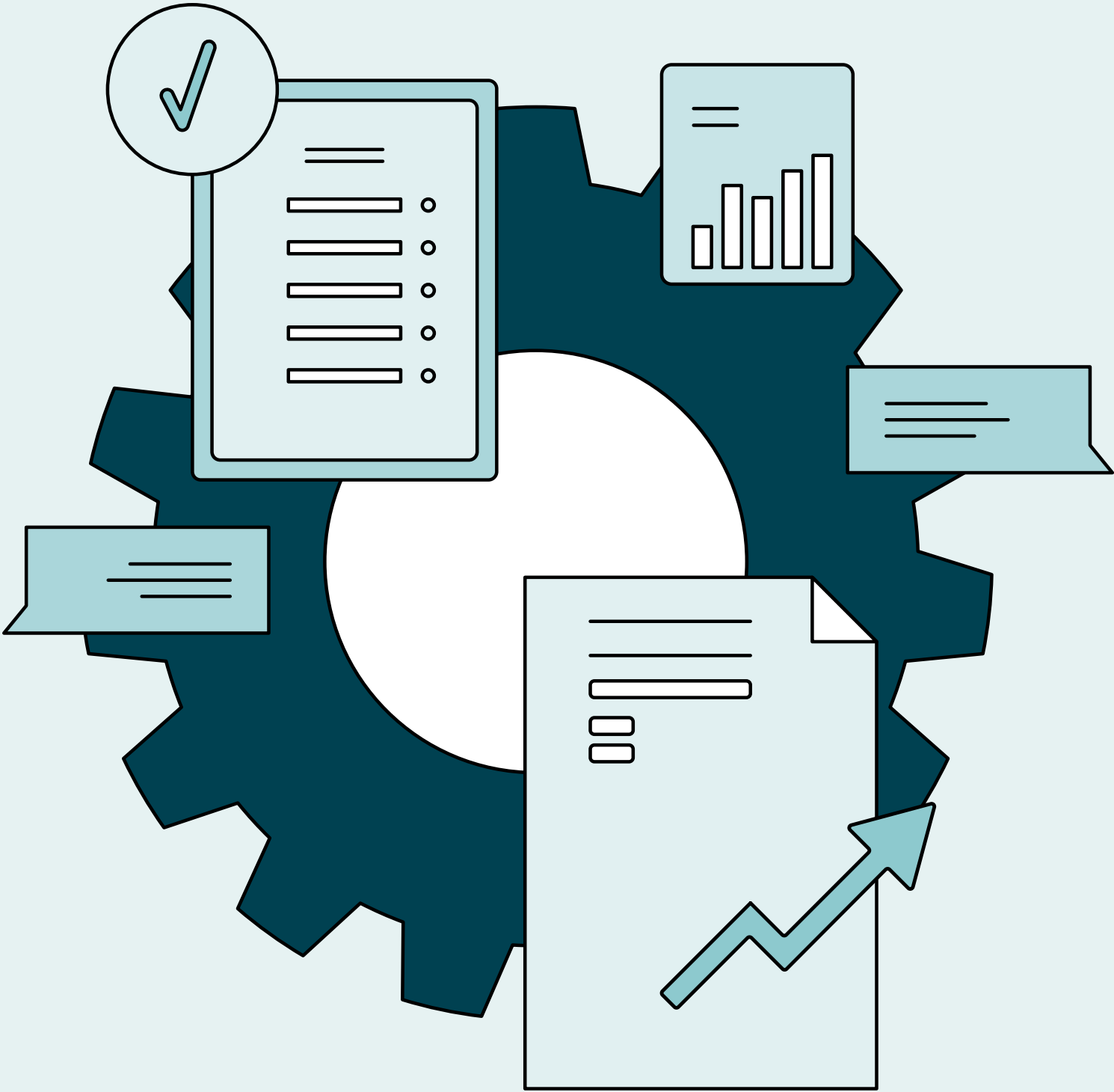
Årets aktiviteter og resultater

Årets aktiviteter og resultater

Hovedmål	Resultatskjema - hovedmål med styringsparametere			
	Nr SP	Styringsparameter	Ambisjonsnivå 2024	Resultat 2024
Hovedmål 1 - Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og regler for grense- kryssende vareførsel	1.1	Andel næringsdrivende som oppfatter at det er vanskelig å etterleve relevant regelverk	12-13%	14 %
	1.2	Andel næringsdrivende som opplever informasjonsutvekslingen med Tolletaten som effektiv	63-66%	61 %
	1.3	Andel reisende som oppfatter at det er vanskelig å etterleve relevant regelverk	15-18%	14 %
	1.4	Andel varer som frigjøres for overgang til fri disponering ved grensepassering	>13%	12 %
Hovedmål 2 - Aktørene i vareførselen oppfatter risikoen ved å ikke etterleve som høy	2.1	Oppfattet oppdagelsesrisiko blant næringsdrivende ved uriktig deklarerung	3.6-3.7	3,7
	2.2	Oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende	3.2-3.5	3,2
	2.3	Antall alvorlige overtredelser avdekket	400-410	580
	2.4	Samlet antall overtredelser avdekket	25 700-30 300	34 168
	2.5	Tolletatens samlede beslag	Tilfredsstillende	Tilfredsstillende
	2.6	Beslagenes gjennomsnittsstørrelse	Tilfredsstillende	Tilfredsstillende
	2.7	Andel kontroller basert på etterretning	>10%	11,8 %
Hovedmål 3 - Tolletaten støtter opp under virksomheten til andre myndigheter	3.1	Samarbeidende myndigheters opplevelse av Tolletatens tjenesteleveranser	En positiv utviklings-orientert tekstlig evaluering	Tilfredsstillende

Figur 1: Resultatskjema

Hovedmål 1:

Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og regler for grensekryssende vareførsel

Tolletaten skal legge til rette for korrekt inn- og utførsel av varer, og bidra til å beskytte samfunnet ved å sikre at forbud og restriksjoner overholdes. Gjennom å sørge for et riktig grunnlag for fastsetting av skatter og avgifter skal Tolletaten bidra til finansiering av offentlige tjenester. Tolletaten skal også bidra til at Norge oppfyller internasjonale forpliktelser, legge til rette for effektiv handel og vareførsel samt bidra til korrekt handelsstatistikk.

I 2024 har handelsvolumet, både antall deklarasjoner og e-handel, økt. Volumet av deklarasjoner i TVINN har økt med 4,2 prosent sammenlignet med snittet de tre foregående årene (2021-2023). En økning i e-handel er også en del av dette bildet, hvor varer sendes enkeltvis, fremfor i større forsendelser.

I 2024 ble det vedtatt nye krav til informasjon ved transitt av gods gjennom Europa. Transportørene må nå oppgi varenummer for varetransporten

mellom Sør- og Nord-Norge som skjer gjennom Sverige og/eller Finland. Etaten har i samarbeid med næringslivsaktørene iverksatt tiltak for å finne hensiktsmessige løsninger for å ivareta dette kravet. Etaten vil i 2025 sammen med næringslivet videreutvikle løsningene.

I årene fremover forventes det høy utviklingstakt på flere områder med økt volum av varer som krysser grensen, og større forventninger til brukervennlighet og servicegrad fra de næringsdrivende og privatpersoner. Endringer i verdenshandelen innebærer at nye handelsmønstre oppstår som både Norge og vår største handelspartner EU søker å regulere. For Norge innebærer dette blant annet at et høyt antall nye direktiver og forordninger som gjelder vareførselen blir inkorporert i norsk rett, noe som igjen stiller høye krav til etatens evne til å informere og veilede næringsliv og privatpersoner om endringer slik at det er enkelt og effektivt å etterleve lover og regler for grensekryssende vareførsel.

Dette skal oppnås gjennom at:

- Dialog med næringslivet og privatpersoner skal være digital, kunnskapsbasert og understøttes av tidligere informasjonsmottak.
- Høy etterlevelse av lover og regler for grensekryssende vareførsel skal oppnås gjennom bred og målrettet virkemiddelbruk.
- Grensekryssing og tollbehandling skal skje effektivt og forutsigbart.
- Veiledning og forebygging skal være målrettet mot næringslivet og privatpersoner.

For å styrke den digitale dialogen med næringslivet har etaten i 2024 flyttet nettportalen toll.no over på en ny og moderne teknisk plattform i skyen. Nettsidene har fått et visuelt løft og en økt brukervennlighet som tilfredsstiller kravene til sikkerhet og universell utforming. Antall besøkende på toll.no i 2024 var 3 578 204 mot 4 064 437 i 2023. Nedgangen i antall registrerte besøkende antas i hovedsak å skyldes at migrering fra gammel

til ny plattform i desember 2024 og manglende muligheter for å ta ut sammenliknbar statistikk.

Tolletaten jobber systematisk med den digitale brukerdialogen for å redusere antall manuelle henvendelser til etatens kontaktsenter. Totalt antall manuelle henvendelser i 2024 endte på ca. 67 000 henvendelser mot ca. 77 000 i 2023 som er en positiv og ønsket utvikling. Dette indikerer at tiltakene som er iverksatt har hatt ønsket effekt. Det har vært en nedgang i antall telefoner og e-poster og en liten økning i antall chat-henvendelser. Dette har gjort det mulig å redusere gjennomsnittlig ventetid på telefon med nesten 2 minutter sammenlignet med 2023. Etatens brukerundersøkelse viser at brukerne er godt fornøyde med vår førstelinje. Tolletaten har flere virkemidler for å sikre økt etterlevelse og gjøre det lettere for næringslivet å gjøre rett. Et viktig virkemiddel, i tillegg til virkemidler som kontroll, sanksjonering og anmeldelse, er målrettede kurs og opplæring, tilrettelagt for brukere fysisk og digitalt.

Dette er tilbud som videreutvikles kontinuerlig i samhandling med næringslivet. Etaten vurderer løpende på hvilke områder veiledning vil gi større effekt ift etterlevelse enn tradisjonell kontroll. Som et resultat av dette har etaten brukt ressurser som utøver deklarasjonskontroll også som støtte til planlegging og gjennomføring av dialogmøter, e-læringskurs og spørretimer. I 2024 har e-læringskursene på toll.no blitt lastet ned 8 177 ganger. I tillegg har 420 eksterne aktører deltatt på ulike kurs som fysiske kurs, teamkurs, konferanser og spørretimer, og etterspørselen er økende.

For å bidra til effektiv og forutsigbar grensekryssing og tollbehandling er det viktig å både ha god innsikt i næringslivets behov og skape rom for å digitalisere tjenester, løse nye oppgaver og håndtere endringer i prioriteringer innenfor samfunnsoppdraget. Tolletaten jobber derfor med kontinuerlig forbedring for å sikre effektiv drift, blant annet gjennom prosessstyring,

prosessoptimalisering og automatisering. I tillegg er det avgjørende å oppnå en god balanse mellom gjennomføring av ordinær drift og igangsetting og implementering av utviklingsinitiativer som «Fremtidens tollbehandling», «Digitoll» og «Kontroll med vareførsel på Svalbard», samt innføring av nye versjoner av NCTS. På sikt skal dette utviklingsarbeidet gjøre grensekryssing og tollbehandling enklere og mer effektivt. Aktiviteten under Digitaliseringsprogrammet («Digitoll», «Etablering av kontroll med vareførsel på Svalbard» og «Fremtidens tollbehandling») har vært høy i 2024. Disse utviklingstiltakene medfører at Tolletaten kontinuerlig gjennomgår og tilpasser sine arbeidsprosesser og regelverk.

De enkelte utviklingsinitiativenes status er med unntak av NCTS omtalt senere i rapporten.

Tolletatens elektroniske transitteringssystem (NCTS) er et elektronisk system for utveksling av transitteringsinformasjon mellom næringslivet og

Tolletaten, og for forhåndsvarsling av varer direkte til tredjeland. På NCTS har Tolletaten levert fase 5 i 2024 og er godt i gang med fase 6. Tolletaten har her også viktige internasjonale forpliktelser og arbeidet er derfor høyt prioritert.

Tolletaten har som mål å øke næringslivets evne til å etterleve regelverket på en enkel og god måte gjennom målrettet veiledning og forebygging. Tiltak for å gjøre det enklere å etterleve lover og regler har blitt prioritert i 2024. Tolletaten har blant annet gjennomført veiledning og kontroller sammen med regelverkseiere for å sikre trygg og lovlig vareførsel over grensen, som for eksempel for miljøavfall og ifm. sanksjonsregimet mot Russland og Belarus. Etaten samhandler med næringsdrivende på mange ulike arenaer og nivåer for å bygge tillit og for å veilede slik at det skal være lett å gjøre rett. For å sikre tett og god dialog med aktørene er det etablert ulike ressursgrupper, et brukerpanel, et nyhetsbrev og jevnlig dialogmøter Informasjon og veiledning til både næringslivet og private,

samt ansatte i Tolletaten, blir kontinuerlig utviklet og forbedret gjennom blant annet et økt tilbud av e-læringskurs. En annen viktig møteplass med næringslivet er Tolldagen, som arrangeres i november hvert år. I 2024 deltok ca. 240 næringslivsdeltakere på denne konferansen.

Samlet sett har Tolletaten oppnådd tilfredsstillende måloppnåelse for hovedmål 1 i 2024. Resultatene for styringsparameterne viser at etaten oppfyller ambisjonsnivået for hovedmålet.

Tolletaten har også i 2024 gjennomført en todelt brukerundersøkelse rettet mot henholdsvis næringslivet og befolkningen. Resultatene fra denne undersøkelsen gir indikasjoner på ulike brukergruppers oppfatning av etatens innsats og tjenesteleveranser. To sentrale brukergrupper er hhv prioriterte og ikke-prioriterte brukere i næringslivet. De prioriterte er ca. 3000 virksomheter som ut fra antall deklarasjoner og statistisk verdi på import/eksport har et visst omfang på sin

virksomhet. Disse er typisk regelmessig i kontakt med Tolletaten og bruker etatens tjenester ofte. De ikke-prioriterte er de øvrige virksomhetene. Resultatene fra brukerundersøkelsen er grunnlaget for vurderingene av noen av etatens styringsparametere knyttet til hovedmål 1 og 2.

Brukerundersøkelsen gjennomført i 2024 viser samlet sett liten variasjon fra tidligere års brukerundersøkelser. Utviklingen for styringsparameterne har vært svært stabil i perioden fra 2019 til 2024, mens ambisjonsnivået for enkelte av styringsparameterne er ikke fullt ut oppnådd.

Hovedmål	Resultatskjema - hovedmål med styringsparametere			
	Nr SP	Styringsparameter	Ambisjonsnivå 2024	Resultat 2024
Hovedmål 1 - Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og regler for grense- kryssende vareførsel	1.1	Andel næringsdrivende som oppfatter at det er vanskelig å etterleve relevant regelverk	12-13%	14 %
	1.2	Andel næringsdrivende som opplever informasjonsutvekslingen med Tolletaten som effektiv	63-66%	61 %
	1.3	Andel reisende som oppfatter at det er vanskelig å etterleve relevant regelverk	15-18%	14 %
	1.4	Andel varer som frigjøres for overgang til fri disponering ved grensepassering	>13%	12 %

Figur 2: Styringsparameter for hovedmål 1

Styringsparameter 1.1

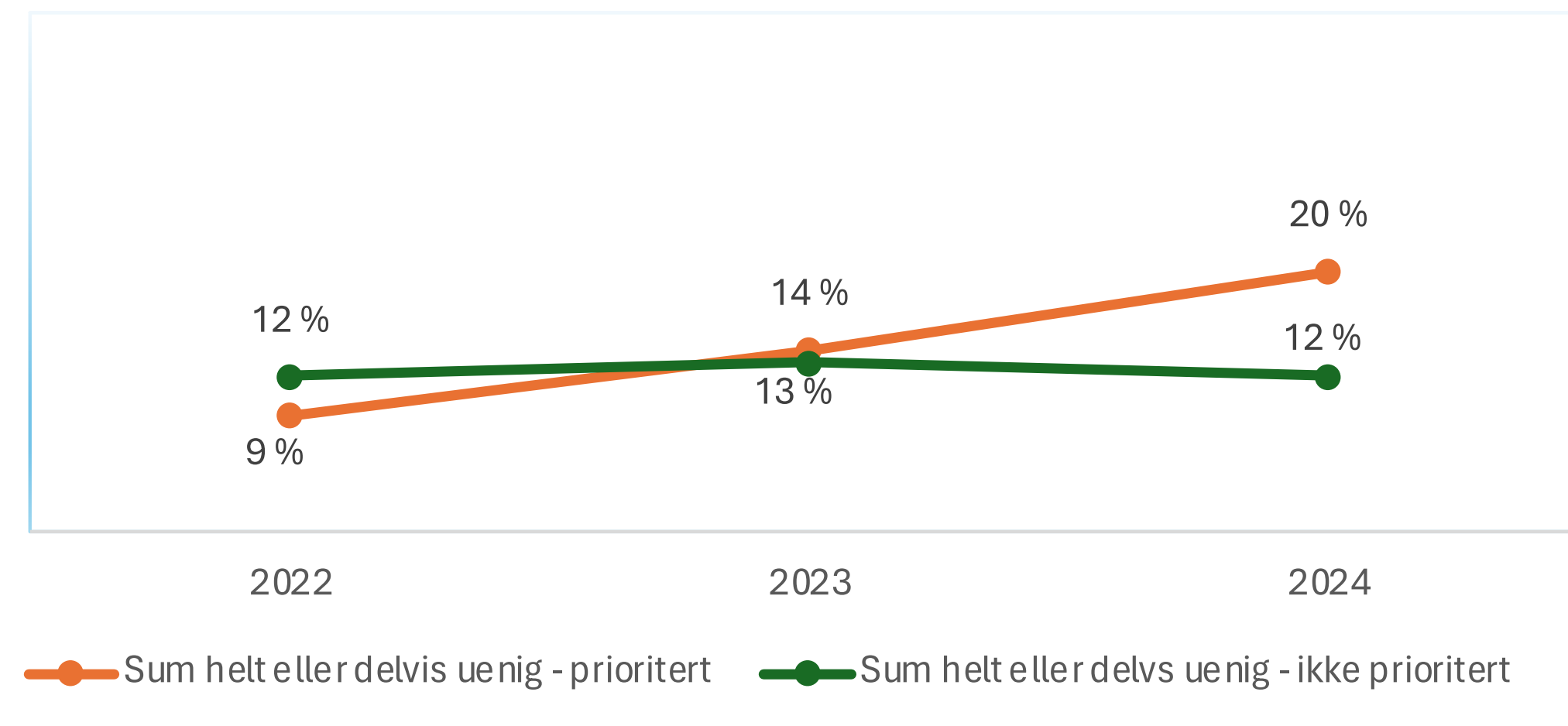
Andel næringsdrivende som oppfatter at det er vanskelig å etterleve relevant regelverk

I undersøkelsen fremkommer det at årsakene til at regelverket oppleves vanskelig å etterleve er:

- Utformingen av regelverket
- Tilgjengelighet til informasjon om regelverket
- Tolletatens veiledning og tilrettelegging

Andelen som peker på Tolletatens veiledning og tilrettelegging som årsak til at de synes regelverket er vanskelig å etterleve har holdt seg stabil mellom 40-45 prosent i årene 2022-2024. Samtidig har andelen som peker på utformingen av regelverket som årsak økt fra 45 prosent i 2022 til 65 prosent i 2024. I tillegg har andelen som peker på utfordringer med tilgjengelighet til informasjon om regelverket økt fra under 30 prosent i 2022 og 2023, til 42 prosent i 2024. Dette indikerer at utfordringene er sammensatt og at både regelverkseiere og Tolletaten sammen må bidra til å gjøre det lettere å gjøre rett.

Andel næringsdrivende som oppfatter at det er vanskelig å etterleve relevant regelverk

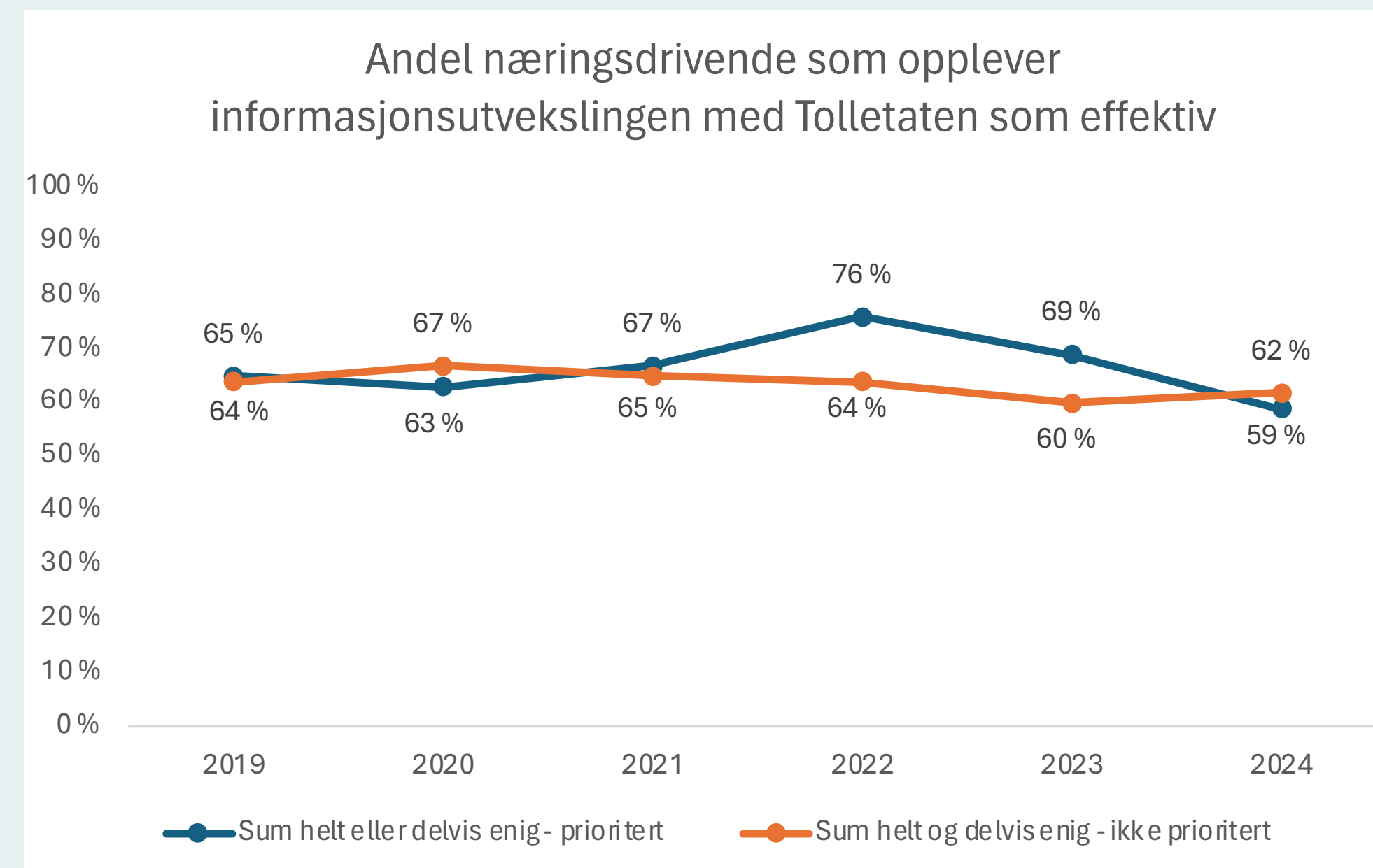
Figur 3: Andel som svarer helt eller delvis uenig på påstanden om at det er lett å etterleve relevant regelverk

Styringsparameter 1.2

Andel næringsdrivende som opplever informasjonsutvekslingen med Tolletaten som effektiv

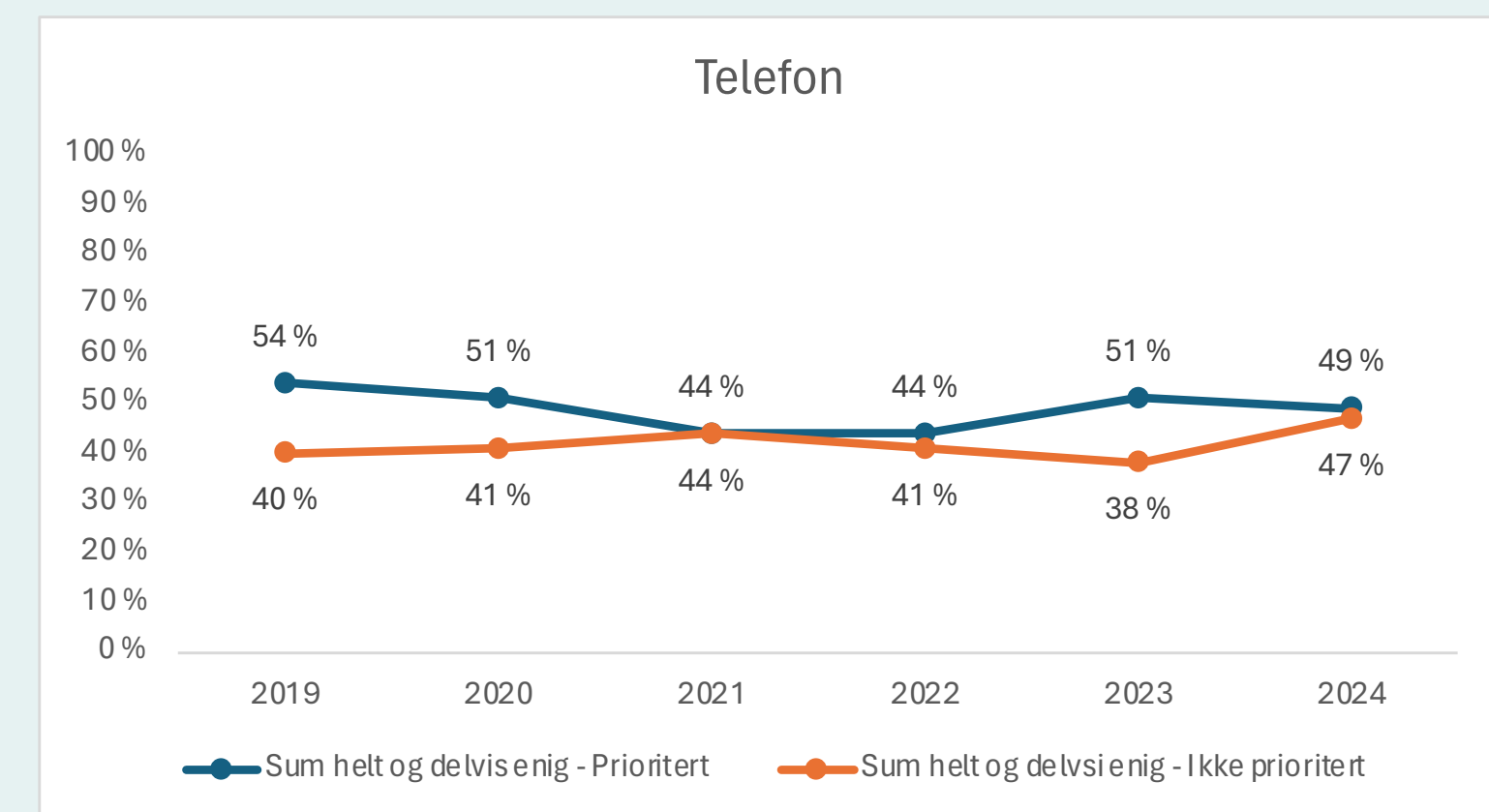
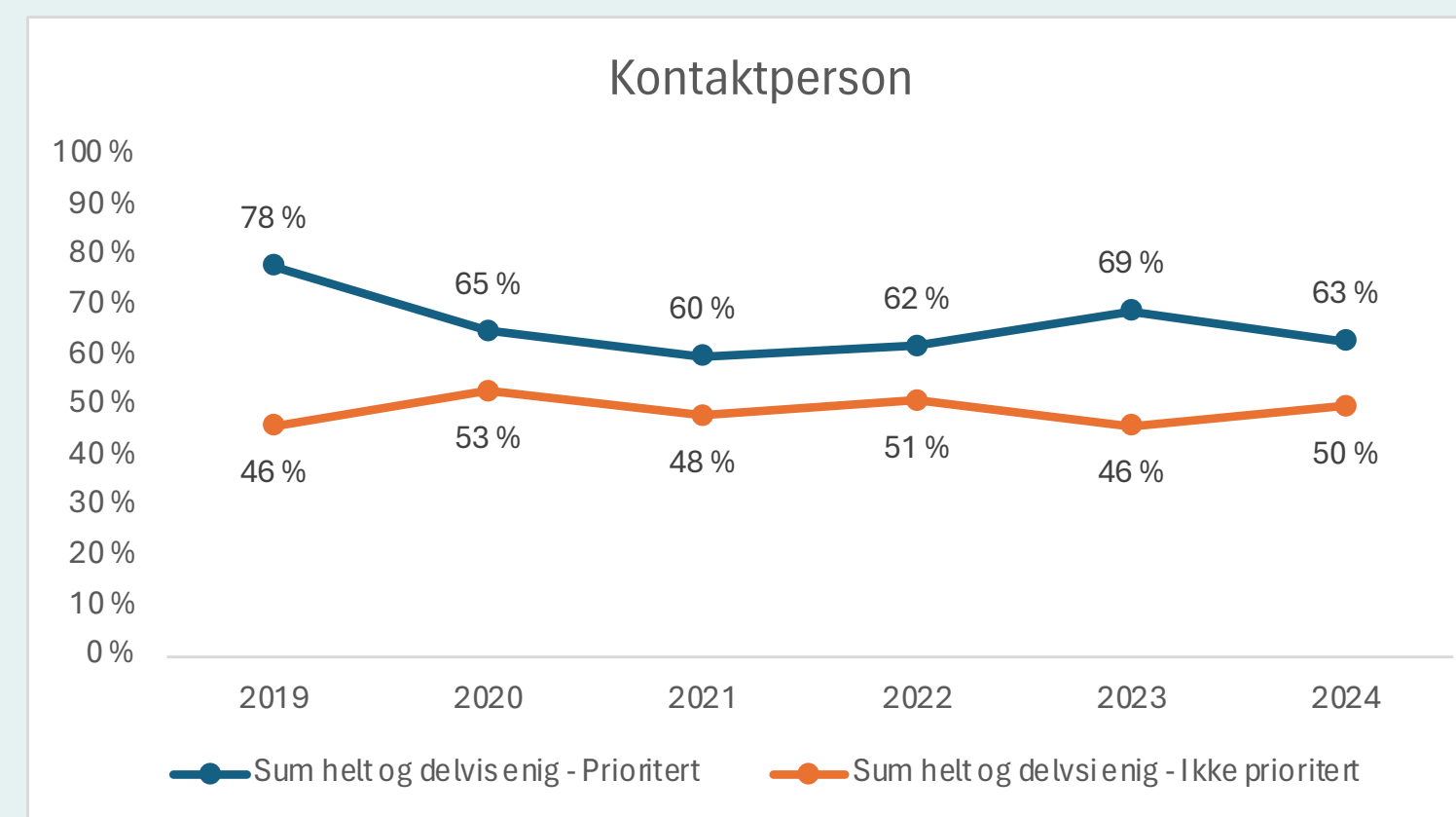
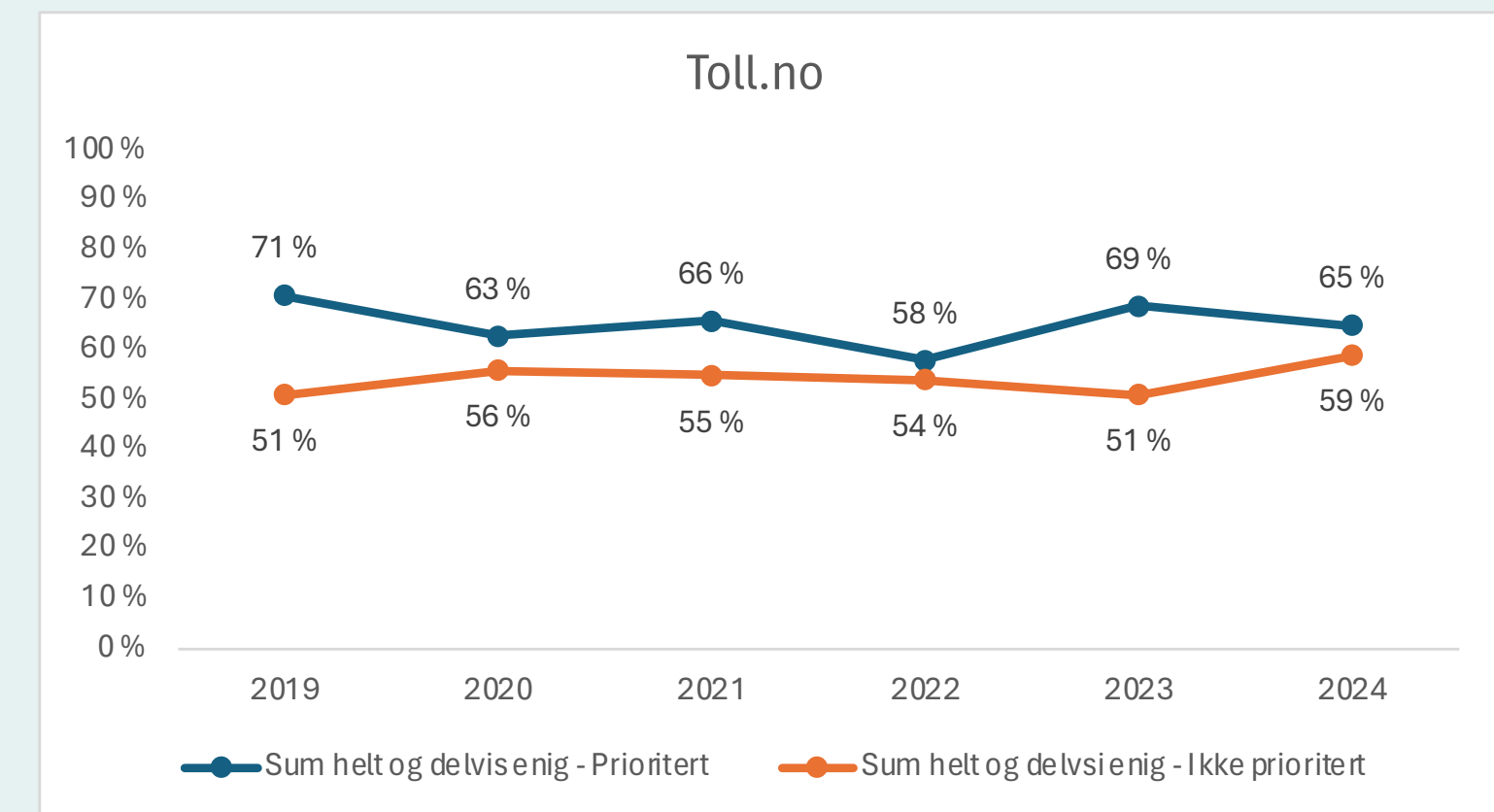
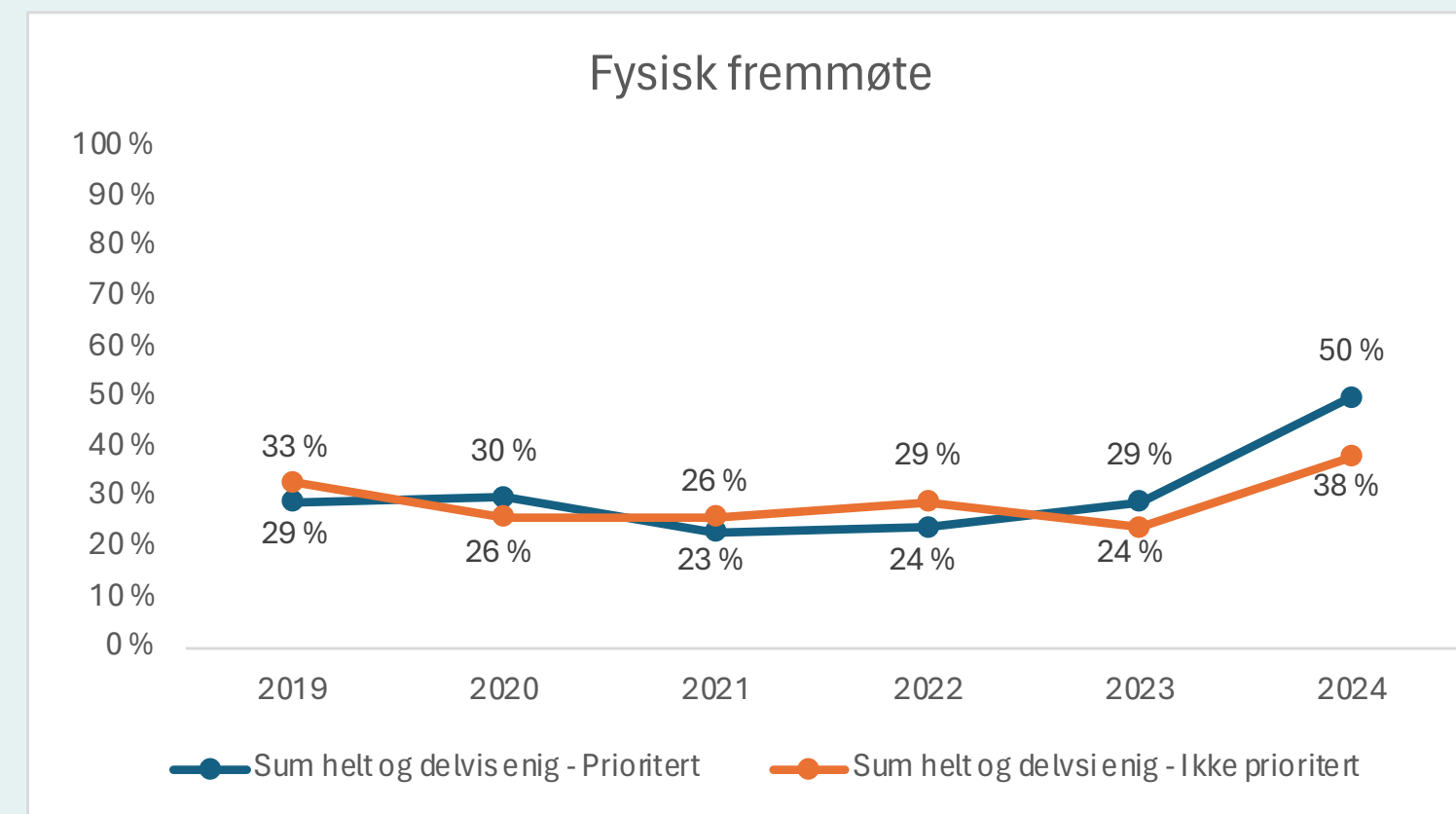
Et flertall av virksomhetene vurderer kommunikasjonen med Tolletaten som effektiv. Ikke-prioriterte er noe mer positive enn prioriterte, og 41 prosent sier seg helt enig i dette, mot 30 prosent av de ikke-prioriterte. Over tid har andelen prioriterte virksomheter som opplever informasjonsutvekslingen som effektiv, gått betydelig ned, fra 76 prosent i 2022 til 59 prosent i 2024. For de ikke-prioriterte virksomhetene har oppfatningen vært stabil over tid.

Virksomhetene viser til flere ulike forhold som grunnlag for sin opplevelse som f.eks. lange ventetider, utfordringer med å komme i kontakt med rett kontaktperson og lite brukervennlige digitale løsninger som Toll.no, Altinn, Tvinn og NCTS. Samtidig er de prioriterte brukerne gjennomgående mer fornøyd enn de ikke prioriterte i bruk av Tvinn og NCTS, mens de ikke prioriterte opplever Altinn som effektiv. Begge brukergrupper opplever en forbedring ifm fysisk fremmøte

Figur 4: Andel næringsdrivende som svarer helt eller delvis enig i at informasjonsutvekslingen med Tolletaten er effektiv

Tolletaten har i 2024 flyttet nettportalen toll.no til en ny teknisk plattform i skyen. Migreringen medfører økt sikkerhet og legger til rette for mer brukervennlige løsninger og bedre digital dialog med næringslivet. Tolletaten har samtidig jobbet systematisk med den digitale brukerdialogen for å redusere antall manuelle henvendelser til etatens kontaktsenter, noe man har lyktes godt med i 2024.

Figur 5: Andel næringsliv som opplever ulike kontaktformer med etaten som effektiv

Styringsparameter 1.3

Andel reisende som oppfatter at det er vanskelig å etterleve relevant regelverk

Andelen reisende som oppfatter regelverket som vanskelig å følge, det vil si som svarer at de er uenig i påstanden at det er lett å gjøre rett, har gått ned fra 2023 til 2024. Dette har vært en trend siden 2019 og indikerer at reisende opplever at det har blitt lettere å etterleve regelverket over tid. Samtidig som regelverket og reisendes kvoter har blitt endret i perioden, er kjennskap og bruk av Kvoteappen som hjelpemiddel for etterlevelse økende.

Lett tilgjengelige informasjon om regelverket som retter seg mot de store volumene av vanlig reisende er viktig for å legge forholdene til rette for etterlevelse. Samtidig er det rimelig å legge til grunn det over tid gir resultater å flytte de reisendes oppmerksomhet bort fra regelverk og

kvoter, og over til å legge inn hva man har kjøpt i en app som automatisk forteller deg om du gjør det riktig. Av de som har lastet ned KvoteAppen svarer 97 prosent at det er lett å gjøre rett som er en økning fra i fjor. I tillegg gir dette de reisende en enkel mulighet til å betale avgifter hvis de handler over kvotene, og dette antas å redusere terskelen for å velge å etterleve regelverket heller enn å ta sjansen på å bli tatt i en kontroll på grensen.

Kvoteappen	2020	2021	2022	2023	2024
Antall nedlastinger	72 349	114 168	362 878	335 631	316 864
Antall avsluttede tollbehandlinger	38 139	68 246	178 166	211 655	217 933

Kilde: Tolletatens nøkkeltallsrapporter

Tabell 1: Kvoteappen

Styringsparameter 1.4

Andel varer som frigjøres for overgang til fri disponering ved grensepassering

I 2024 er det frigitt 888 508 deklarasjoner (innførsel) for overgang til fri disponering senest ved grensepassering, av disse er 38 006 deklarasjoner i Digitoll. Dette utgjør totalt sett en andel på 12 prosent, mens ambisjonen var minst 13 prosent.

Det er særlig to årsaker til at styringsparameteren ikke er oppnådd. En årsak er at selv om antallet deklarasjoner som er frigitt ved grensepassering har økt, blir ikke andelen høyere fordi det totale volumet av deklarasjoner også har økt. Den andre årsaken er at antall aktører som benytter Digitoll er mindre enn forventet. Krav til deklarerer før eller senest ved grensepassering og avvikling av direktekjøringsordningen er etter dialog med næringslivet utsatt til 1. september 2026. Det tar noe tid før næringslivet tilpasser seg Digitoll, men etaten forventer at andelen som tar i bruk Digitoll vil øke frem over. Dette forventes å ha en positiv innvirkning på andelen varer som frigjøres for overgang til fri disponering før eller senest ved grensepassering.

Hovedmål 2

Aktørene i vareførselen oppfatter risikoen ved å ikke etterleve som høy

Ved å motvirke ulovlig vareførsel bidrar Tolletaten til rettferdige konkurransevilkår for næringsdrivende, og et trygt og bærekraftig samfunn. Gjennom å forhindre ulovlig innførsel av for eksempel narkotika, alkohol og restriksjonsbelagte varer spares samfunnet for økonomiske og sosiale kostnader ved at disse varene ikke blir distribuert til brukerne. Tolletaten spiller også en viktig rolle i håndhevelsen av sanksjonsregimet overfor Russland og Belarus.

Resultatutviklingen for 2024 for hovedmål 2 er positiv sammenliknet med de to foregående årene. Resultatene er over eller på ambisjonsnivå for samtlige styringsparametere under hovedmålet, og antall treff og antall alvorlige overtredelsen (AOTer) har økt både i den registrerte og uregistrerte vareførselen. Størst økning er det i antall AOT av regelverket for immaterielle rettigheter. Her har antallet AOT gått fra 17 i 2023 til 60 i 2024, det vil si en økning på over 350 prosent. De fleste av

disse overtredelsene er avdekket ved kontroll av post- og kurérforsendelser. I samme varestrøm er det også avdekket rekordmange AOT knyttet til smugling av marihuana fra land som har legalisert bruken av stoffet. Ulike kontroller og bruk av andre virkemidler som påvirker oppdagelsesrisikoen er også omtalt under beskrivelsen av samarbeidet med andre myndigheter under hovedmål 3.

Ressurssituasjonen for etatens kontrollkapasiteter er fortsatt noe redusert sett opp mot nivået etter OU-prosessen i 2020, men de siste års rekruttering av personell som gjennomfører en seks måneders intensiv tollfaglig utdanning og studenter med bachelorgrad i toll, vareførsel og grensekontroll (BATO) fra Universitetet i Stavanger (UiS) gir nå effekt gjennom flere ansatte i turnus og dermed større kontrollkapasitet. Det er stor samvariasjon mellom gjennomføring av kontroller og antall treff i grensekontrollen, og dette er sannsynligvis den enkeltfaktoren som har påvirket resultatutviklingen

Hovedmål	Resultatskjema - hovedmål med styringsparametere			
	Nr SP	Styringsparameter	Ambisjonsnivå 2024	Resultat 2024
Hovedmål 2 - Aktørene i vareførselen oppfatter risikoen ved å ikke etterleve som høy	2.1	Oppfattet oppdagelsesrisiko blant næringsdrivende ved uriktig deklarerering	3.6-3.7	3,7
	2.2	Oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende	3.2-3.5	3,2
	2.3	Antall alvorlige overtredelser avdekket	400-410	580
	2.4	Samlet antall overtredelser avdekket	25 700-30 300	34 168
	2.5	Tolletatens samlede beslag	Tilfredsstillende	Tilfredsstillende
	2.6	Beslagenes gjennomsnittsstørrelse	Tilfredsstillende	Tilfredsstillende
	2.7	Andel kontroller basert på etterretning	>10%	11,8 %

Figur 6: Styringsparameter for hovedmål 2

mest i positiv retning i 2024. Det har et fall i treffprosent som skyldes at antall kontroller har økt økt kraftig, samt at bedre registreringsrutiner for kontroller har økt andelen kontroller uten funn, som igjen gir lavere registrert treffprosent.

Etaten har også i 2024 prioritert ressurser til kontroll av sanksjonsregimet mot Russland, herunder kontroll med russiske fiskefartøy i Troms og Finnmark, kontroll av tolldeklarasjoner og tollager. Sommeren 2024 tok Grensedivisjonens område Nord ansvaret for gjennomføringen av kontrollene med fiskefartøy. Område Nord ble i RNB for 2023 tilført ekstra ressurser for nettopp dette formålet. Disse er nå ferdig utdannet, og gir dermed området tilstrekkelig kapasitet til å håndtere kontrollene uten bistand fra Sør-Norge.

Antall deklarasjonskontroller er redusert fra 99 728 for 2022 til 66 502 for 2024, noe som er en nedgang på 33 prosent.

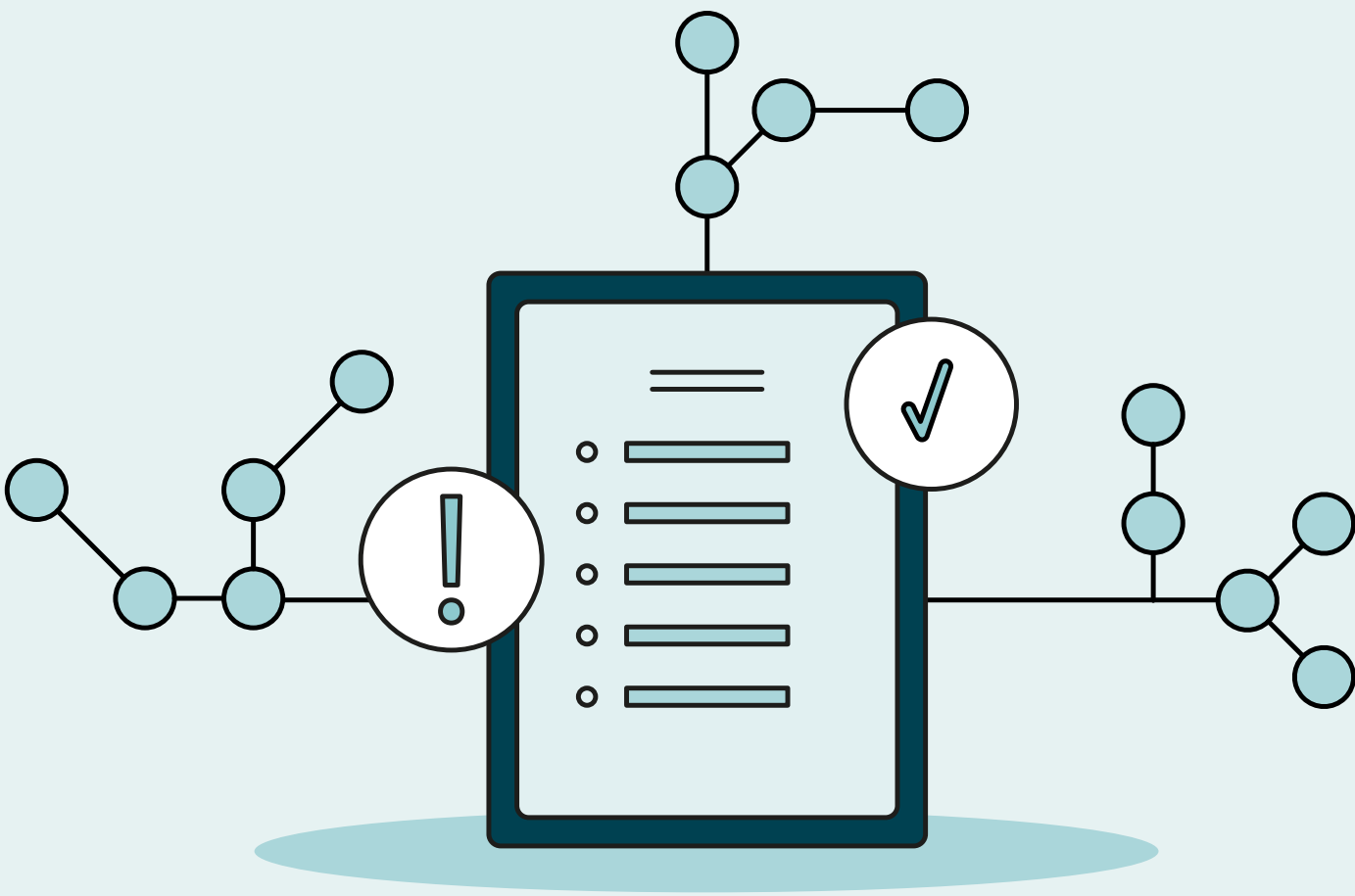
De viktigste faktorene som har bidratt til denne nedgangen av kontroller er innføringen av sanksjonsregimet mot Russland og Belarus og høy prioritet på utviklingstiltak som begge binder ressurser. De siste to årene har det blitt innført mange sanksjonspakker mot Russland og Belarus, noe som har medført en omfattende og krevende oppgave med å veilede næringslivet og følge opp regelverket for utførsel av varer til disse nasjonene. Utviklings- og moderniseringsarbeidet har også ført til færre ressurser og lavere aktivitet i deklarasjonskontrollen.

Samtidig har Tolletaten de siste årene arbeidet systematisk for å forbedre den maskinelle kontrollen (masker i TVINN) og objektutvelgelsen til deklarasjonskontroll. Dette arbeidet har resultert i at flere deklarasjoner blir tollbehandlet automatisk, samtidig som de deklarasjonene som stoppes har større kontrollverdi. Dette er en forenkling både for næringslivet og etaten. Til tross for en lavere kontrollandel de siste to årene,

har kontrollresultatene holdt seg på omtrent samme nivå. Alvorlige overtredelser som avdekkes i deklarasjonskontrollen er i hovedsak relatert til sanksjonsregimet, og utviklingen på dette område påvirkes av en rekke faktorer utenfor etatens kontroll.

Bemanningsutviklingen i grensekontrollen krever fortsatt nyrekruttering av ansatte som gis seks måneders intensiv tollfaglig opplæring. Ansatte som rekrutteres fra bachelorstudiet i toll, vareførsel og grensekontroll gis et eget innføringsløp som kommer på toppen av praksis i etaten under studiet. Alle disse kompetansehevende tiltakene binder opp kontrollkapasitet på kort sikt, men er nødvendig for å opprettholde og styrke kontrollkapasiteten på lang sikt.

		+6% deklarasjoner mottatt	-34% bortvalg av deklarasjoner stoppet i maske	-16% dokument og varekontroll	-3% sanksjonerte overtredelser	-28% Alvorlige overtredelser
Deklarasjonskontroll for inn- og utførsel av varer	2024	9 018 259	150 857	66 502	171	21
	2023	8 501 722	229 451	79 445	177	29

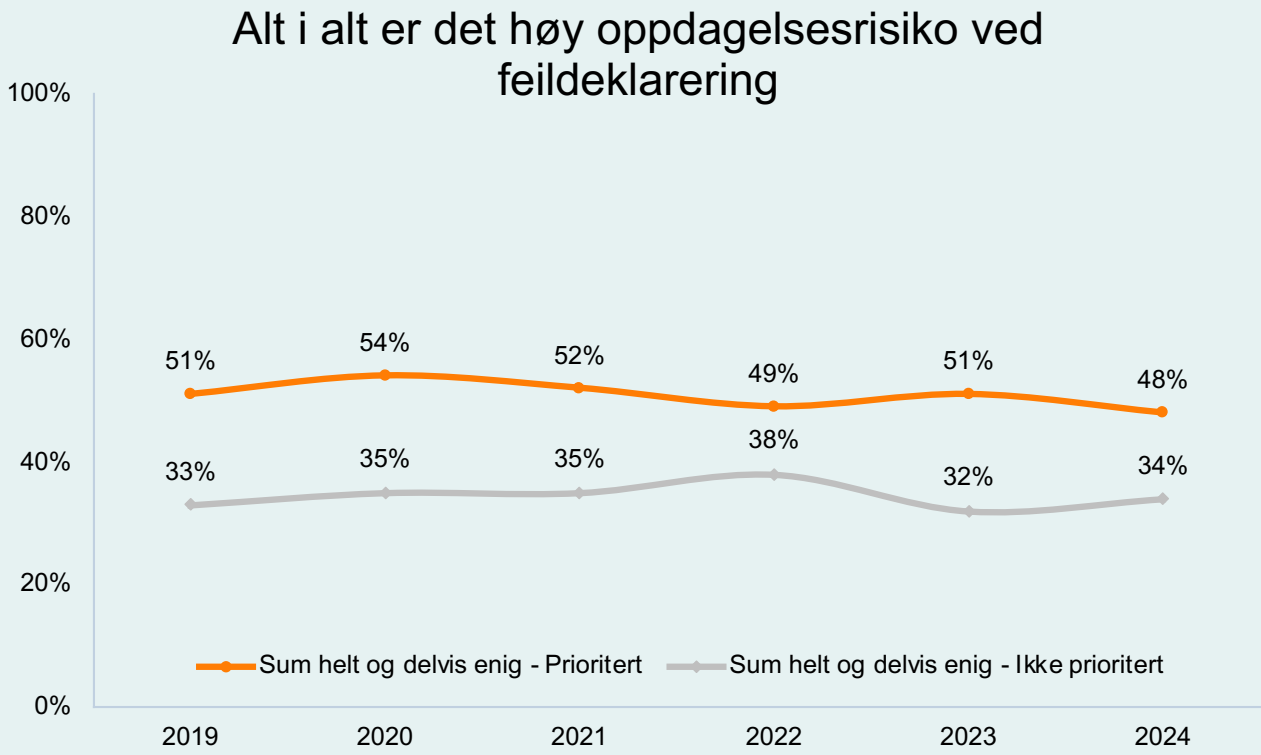
Figur 7: Omfang og resultater fra deklarasjonskontroller 2024

Styringsparameter 2.1

Oppfattet oppdagelsesrisiko blant næringsdrivende ved uriktig deklarerering

Oppfattet oppdagelsesrisiko på dette området har vært stabil over tid. Andelen som sier seg helt eller delvis enig i at oppdagelsesrisikoen ved feildeklarerering er høy, ligger på omtrent halvparten av de prioriterte virksomhetene og noe lavere blant de ikke-prioriterte virksomhetene. Der disse skiller seg mest er når de blir spurt om kjennskap til konsekvenser ved bevisst feildeklarerering. Her svarer 71 prosent av de prioriterte virksomhetene at de kjenner til konsekvensene, mens kun 56 prosent av de ikke-prioriterte virksomhetene svarer det samme.

Utviklingen av oppfattet oppdagelsesrisiko blant næringsdrivende måles som et vektet gjennomsnitt på en skala fra 1-5.

Figur 8: Oppdagelsesrisiko næringslivet

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Oppfattet oppdagelsesrisiko blant næringslivet	3.6	3.7	3.7	3.7	3.6	3.7

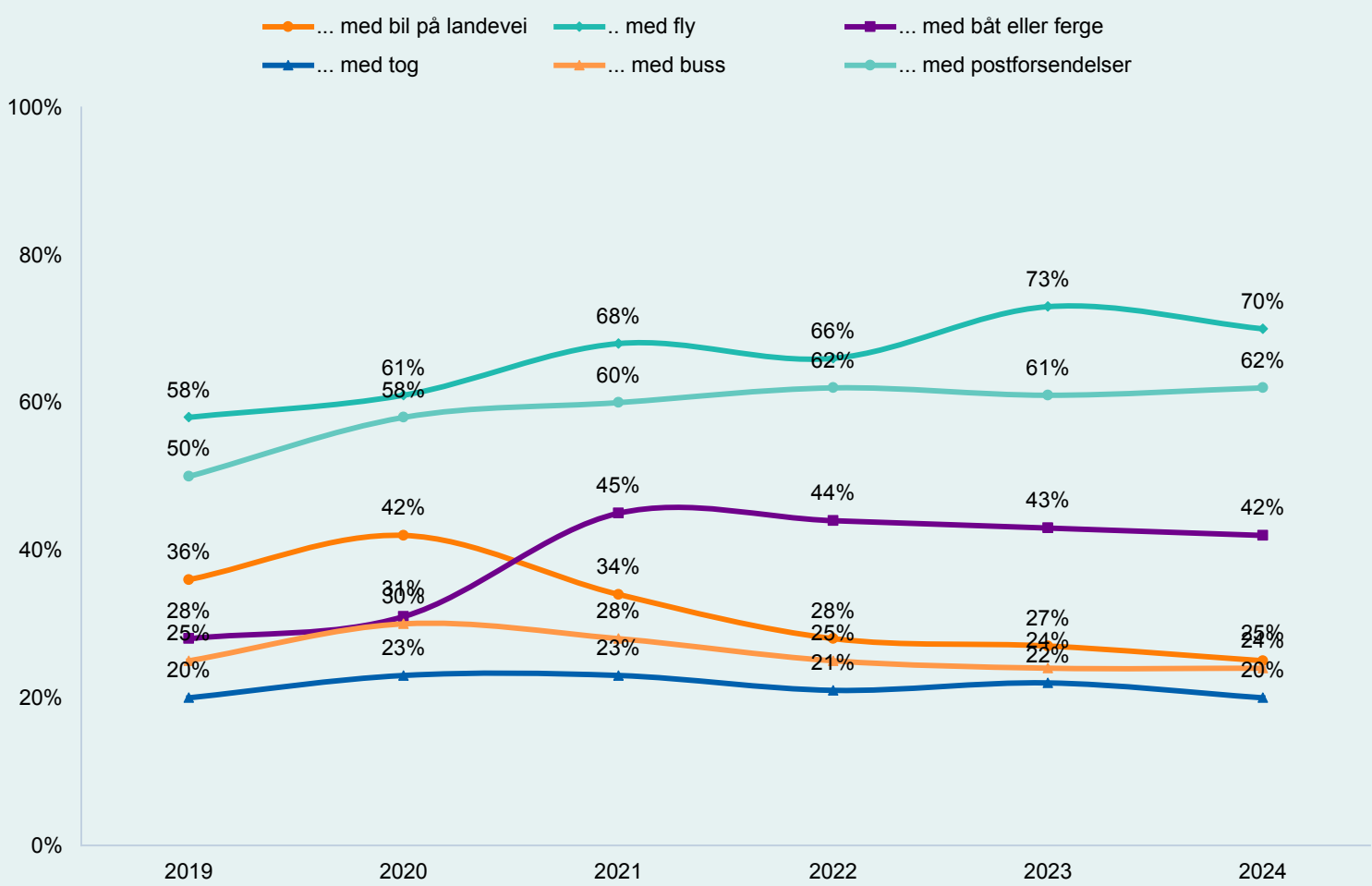
Tabell 2: Oppdagelsesrisiko næringslivet

Styringsparameter 2.2

Oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende

Andelen som mener oppdagelsesrisikoen med fly og postforsendelse er høy har vært økende gjennom den aktuelle måleperioden (positiv trendutvikling). For de andre kategoriene er andelen som opplever høy oppdagelsesrisiko relativt stabil. Eneste unntak er bil på landevei, hvor opplevd oppdagelsesrisiko ved ulovlig innførsel var svært høy rett før og under pandemien, og spesielt da pandemien brøt ut (2020), men som deretter har sunket gradvis.

Resultater viser andel respondenter som har svart med helt eller delvis enig.

Figur 9: Oppdagelsesrisiko reisende

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende	3,2	3,4	3,5	3,3	3,2	3,2

Utviklingen i oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende måles som et vektet gjennomsnitt på en skala fra 1-5.

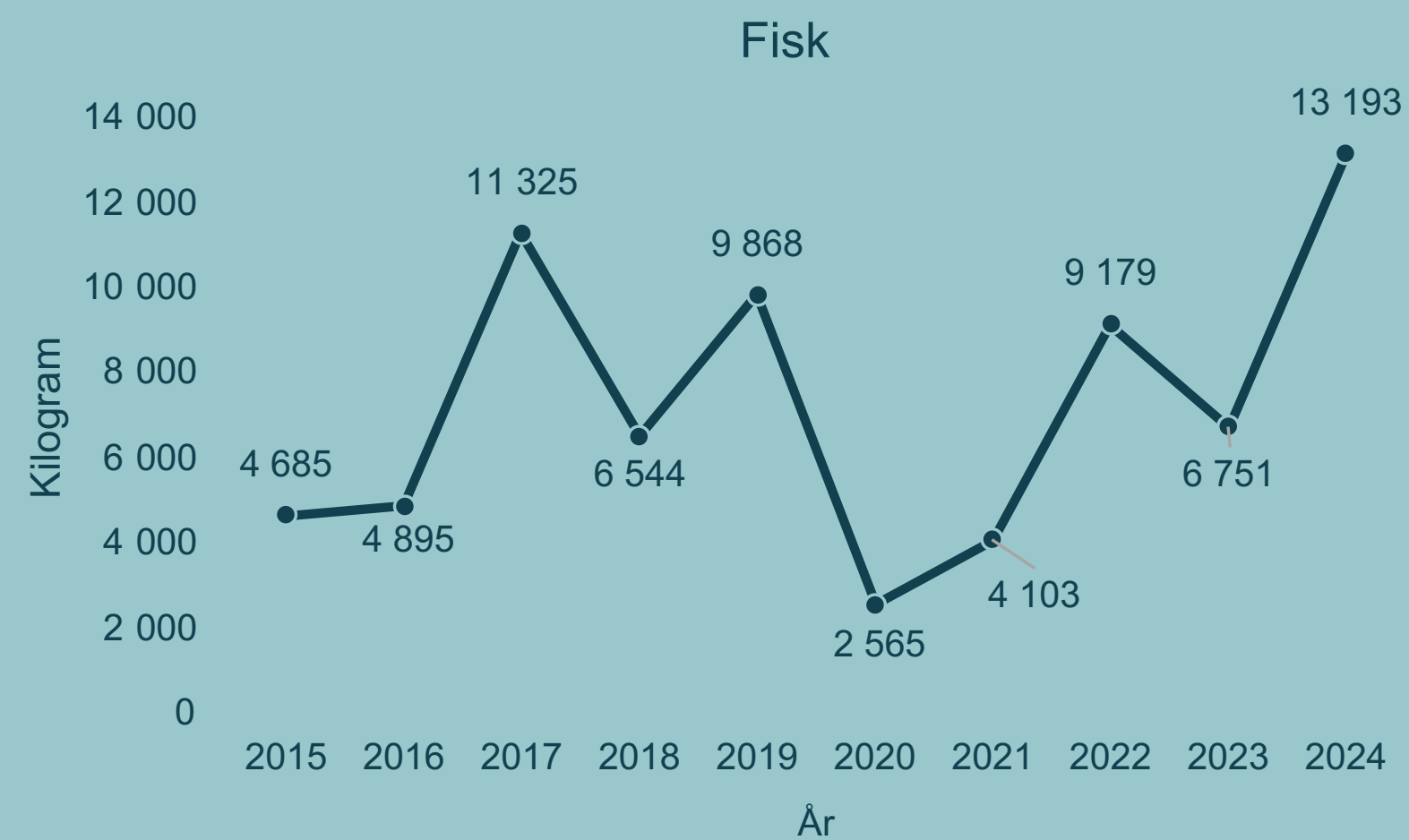
Tabell 3: Oppdagelsesrisiko reisende

Rekordbeslag av fisk

Hvert år smugles det store mengder fisk ut av Norge. Fiskesmugling utgjør både økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet som tapper det norske havet for ressurser, og ødelegger for den seriøse delen av næringen som bidrar til økt verdiskapning i mange kystsamfunn.

I 2024 hadde Tolletaten rekordstor «fangst» og beslagla hele 13 tonn fisk, nesten det dobbelte av det som ble beslaglagt året før. Av det som smugles, er det sei og torsk det beslaglegges mest av. I tillegg avdekkes det mindre mengder utsatte fiskearter som kveite, uer og steinbit.

Til tross for at Tolletaten beslagla rekordstore mengder fisk i 2024, oppdages sannsynligvis bare toppen av isfjellet. Samtidig observerer tollerne at det ofte bare er den beste fileten av fisken som smuglerne ønsker å ta med seg ut av landet. Det betyr at mengden fisk som går med i smuglingen i realiteten er mye større

Figur 10: Beslag av fisk

Kriminelle bleier

Ifølge Tolletatens anslag smugles det kontanter for flere milliarder kroner hvert år i Norge. Det er i hovedsak kriminelle nettverk med behov for hvitvasking som står bak valutasmuglingen. Ofte blir pengene brukt til å opprettholde kriminell virksomhet eller til å begå nye kriminelle handlinger.

Et av de største valutabeslagene i 2024 fant sted på Ørje tollsted. Under inspeksjon av to store pakker med bleier fant tollerne til sammen 1,4 millioner kroner.

Hvitvasking er en betydelig trussel mot velferdsstaten og legale norske virksomheter gjennom konkurranse-

vridning. Hvitvasking benyttes både for å gjennomføre grove skatteunndragelser og for å hvitvaske inntekter fra kriminell virksomhet.

Tolletaten samarbeider blant annet med Økokrim, Skatteetaten og Politiet for å bekjempe hvitvasking og smugling av kontanter.

Kvikke tollere beslagla blytungt avfall

Tolletaten er avhengig av å samarbeide med andre aktører både nasjonalt og internasjonalt for å lykkes med sitt samfunnsoppdrag. Dette bidrar blant annet til utveksling av informasjon, kompetanseheving og internasjonal regelverksutvikling.

I 2024 ble det gjort et betydelig beslag på Oslo Havn som nettopp var resultat av et godt samarbeid.

Som en del av en internasjonal aksjon hvor hele 110 land deltok, avdekket Tolletaten i samarbeid med Miljødirektoratet syv containere med ulovlig avfall. Innholdet varierte, men hovedsakelig var det brukte biler og bildeler. Det ble også avdekket brukt elektrisk- og elektronisk utstyr.

Mange av bilene og mye av elektronikken inneholdt farlige stoffer som bly, kvikksølv og det giftige grunnstoffet kadmium. Dersom avfallet håndteres feil, kan det forurense både drikkevann og jord. I tillegg kan de som arbeider med avfallshåndteringen få alvorlige helseproblemer på grunn av at de eksponeres for farlige stoffer.

Til sammen bidro den internasjonale aksjonen til 450 beslag som utgjorde 984 tonn avfall, inkludert plast, metall og elektrisk- og elektronisk avfall. Mesteparten av avfallet skulle eksporteres til Afrika.

Marihuana-"comeback"

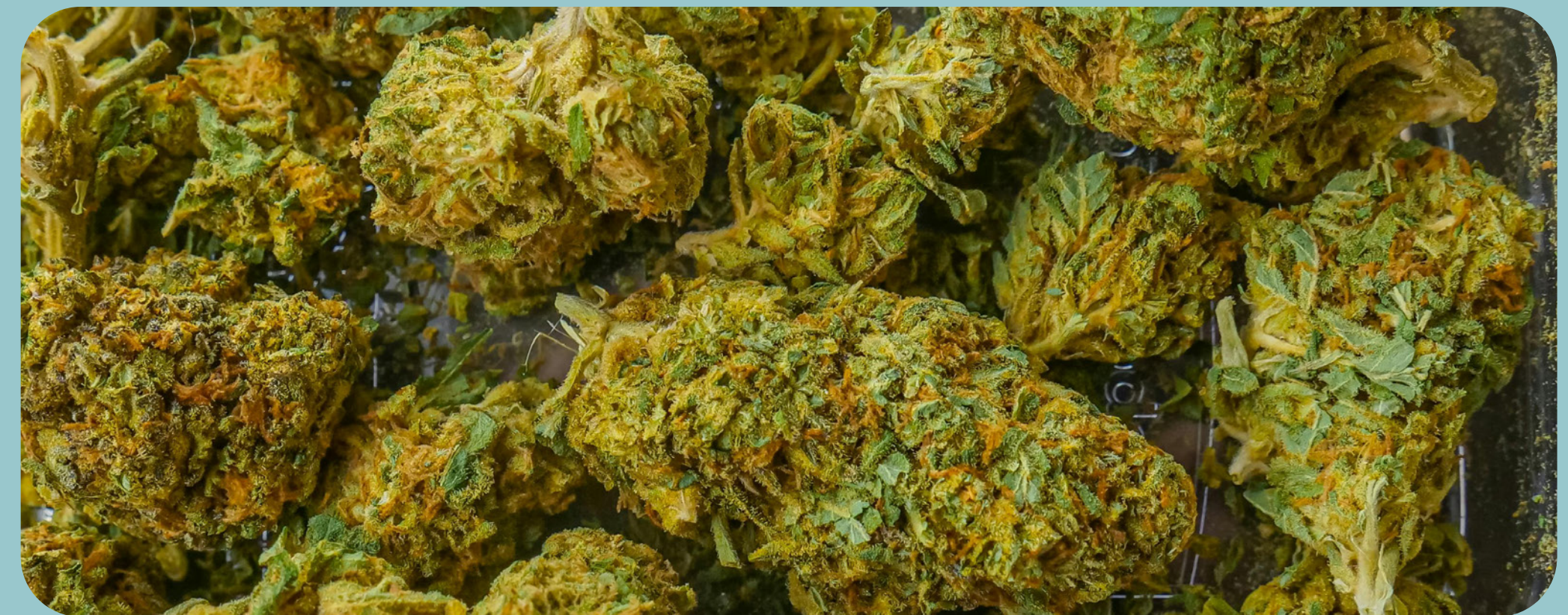
De siste årene har det vært en kraftig økning i mengden beslaglagt marihuana i post- og kurersendinger i Norge. Fram til 2019 tok Tolletaten få beslag av denne typen. I 2024 beslagla Tolletaten derimot 233 kg i post- og kurersendinger. Dette er mer enn det dobbelte sammenliknet med året før. Dette til tross for en økende poststrøm som skaper utfordrende arbeidsforhold for tollerne.

Det er en tydelig trend at land hvor cannabis er legalisert dominerer statistikken over avsenderland for disse forsendelsene. Ifølge statistikken kommer mye fortsatt fra USA og Canada, men det siste året har også Thailand utpekt seg som avsenderland.

Disse landene sørger for et rikelig tilbud av høypotent marihuana som kan selges med stor profitt på det norske markedet. I tillegg er risikoen for straffeforfølgelse i avsenderlandet lav.

Størrelsen på beslagene tilsier at det meste av marihuanaen er ment for videresalg.

I 2024 var det også en annen modus som gjorde "comeback". I 2023 var det ingen beslag på norske flyplasser av marihuana i innsjekket bagasje fra tilreisende fra Canada. I 2024 beslagla derimot Tolletaten 280 kg marihuana i denne varestrømmen alene.

Styringsparameter 2.3

Antall alvorlige overtredelser avdekket

Alvorlige overtredelser (AOT) er en registrering Tolletaten gjør basert på definerte varegrupper og mengder. I den registrerte vareførselen kan de også være basert på skyldgrad og beløp på unndratte avgifter. Når det avdekkes nye ulovlige varer som ikke dekkes av eksisterende definisjoner, og de også kommer i nye former og styrkegrader, vil de derfor ikke bli registrert i etatens systemer som alvorlige overtredelser. En evaluering av hensiktsmessigheten og innretningen på AOT-registrering var planlagt i 2024, men er av ressursmessige årsaker forskjøvet til 2025.

I 2024 har Tolletaten avdekket totalt 580 alvorlige overtredelser, mens ambisjonsnivået basert på tidligere års resultater var satt til 400-410. Resultatene fordeler seg som vist i tabellen under:

	2020	2021	2022	2023	2024
Grensekontroll (ekskl. postsendinger)	267	224	246	258	342
Postsendinger	139	117	127	90	147
Toll- og vareførselsrevisjon	33	12	9	14	10
Deklarasjonskontroll	16	2	3	29	21
IPR	6	22	25	17	60
Totalt	461	377	410	408	580

Tabell 4: AOT i grensekontrollen

I grensekontrollen inkludert postsendinger er det avdekket 489 AOTer i 2024, som er en vesentlig økning i antall registrerte AOT sammenlignet med tidligere år. Staten har ikke grunnlag for å konkludere hva økningen skyldes, og årsaken kan være sammensatt. Mulige faktorer kan være bedre utnyttelse av kontrollressursene eller en mer målrettet innsats på områder hvor alvorlige overtredelser forekommer. Samtidig kan en økning i antall registrerte AOT også indikere at regelverket brytes i større omfang enn tidligere, eller at risikoviljen er større blant de som bryter regelverket.

Etter at siste kull på Tolletatens kompetansesenter² ble tatt opp i 2020 gikk det to år før det ble rekruttert personell til tollfaglige stillinger i Grensedivisjonen (GD). Dette har medført redusert kontrollkapasitet og antall ansatte i tollfaglige stillinger i GD er fortsatt ikke oppe på samme nivå som i 2020. Sett i lys av dette er økningen i antall AOT i grensekontroll svært positiv. I tillegg er andelen

nytilsatte fortsatt høy, selv om vi nå ser en positiv effekt på resultatene av rekrutteringen de siste årene, særlig på antall gjennomførte kontroller. En høy andel nytilsatte antas å påvirke utviklingen i antall avdekkede AOT negativt, da kontroller som fører til at vi finner AOTer ofte er krevende og evnen til å se potensialet i et kontrollobjekt som regel krever lang erfaring.

Ser man på utviklingen for AOT fordelt på kategori, er det en stor økning i antall marihuana AOT-beslag (beslag med AOT) fra 2023. Økningen knytter seg hovedsakelig til post- og kurérforsendelser fra Thailand som legaliserte marihuana i 2022, og i tilsvarende forsendelser fra USA/Canada med samlet 104 AOT-beslag på til sammen ca. 223 kilo marihuana i 2024 (56 AOTer/129 kilo i 2023). De fleste av disse forsendelsene er på mellom en og tre kilo marihuana.

En kategori med mye oppmerksomhet i media i 2024 er kontroll av turistfiske. Tolv av årets AOTer

avdekket i utgående kontroll i denne kategorien. Av disse igjen er ti avdekket i ett de tre nordligste fylkene. Samlet omfang for disse tolv AOTene er på nærmere 5,5 tonn fisk.

I den registrerte vareførselen ble det avdekket 91 AOT i 2024. Disse overtredelsene ble avdekket gjennom deklarasjonskontroll, toll- og vareførselsrevisjon og kontroll av post- og kuresendinger. Resultatet overstiger ambisjonsnivået. Økt kontrollaktivitet av IPR-varer har ført til at det er avdekket 60 alvorlige overtredelsene av regelverket for immaterielle rettigheter. Dette er en stor økning sammenlignet med de fire foregående årene (2020-2023). Det er levert 17 anmeldelser til PST for brudd på sanksjoneringsregelverket ved eksport av varer til Russland, som også er innbefattet i antallet AOT.

² Tolletatens kompetansesenter (TKS) utdannet personell til tollfaglige oppgaver frem til 2020. Fra 2021 ble TKS erstattet med en bachelorgrad i toll, vareførsel og grensekontroll (BATO) ved Universitetet i Stavanger (UiS).

Styringsparameter 2.4

Samlet antall overtredelser

Tolletaten har i grensekontrollen og kontroll i den registrerte vareførselen avdekket ca. 13 prosent flere overtredelser enn ambisjonsnivået som var satt for 2024. Med overtredelser menes både overtredelser som det sanksjoneres mot, og avvik som utløser annen virkemiddelbruk. Det skilles mellom avdekkede overtredelser i grensekontrollen og i den registrerte vareførselen.

Det er størst prosentvis økning i antall overtredelser registrert på transportmiddel og på reisende. Utviklingen må sees i sammenheng med økt kontrollaktivitet da det samlede antall overtredelser som er avdekket i kontrollen, følger utviklingen i antall kontroller. Kontrollkapasiteten har blitt noe redusert over tid, men resultatene ligger på samme nivå. Dette indikerer at etaten har forbedret effektiviteten.

Antall registrerte kontroller i grensekontrollen har økt med nærmere 35 prosent i 2024. Denne økningen skyldes ikke bare økt kapasitet i

kontrollvirksomheten, men må også sees i sammenheng med innføringen av nytt kontrollstøtteverktøy på slutten av 2021. Det har vært en gradvis forbedring i registreringsrutinene i det nye verktøyet som nå gjenspeiles i økt registrert aktivitet. Etaten har derfor valgt å ikke vise treffprosent for 2024 sammenlignet med tidligere år. Samlet treffprosent for grensekontrollen i 2024 var på 12,5 prosent.

Det er avdekket 431 sanksjonerbare overtredelser i den registrerte vareførselen, mot 420 i 2023. Disse resulterte hovedsakelig i overtredelsesgebyr, men også anmeldelser og tilleggstollavgift.

Definisjonen for overtredelser avdekket i registrert vareførsel ble endret 2023. Det finnes derfor ikke valide tallstørrelser fra tidligere år, men antall sanksjonerbare overtredelser har økt noe fra 2023 til 2024.

	2020	2021	2022	2023	2024
Totalt antall avdekkede overtredelser	23 113	21 062	25 651	30 281	34 168
Reisende	6 382	5 546	10 029	16 455	19 764
Gods/kurer	622	737	542	1 219	1 356
Transportmiddel	3 951	3 901	1 993	733	1 100
Postsendinger	12 158	10 878	13 087	11 454	11 517
Deklarasjonskontroll og toll- og vareførselsrevisjon	N/A	N/A	N/A	420	431

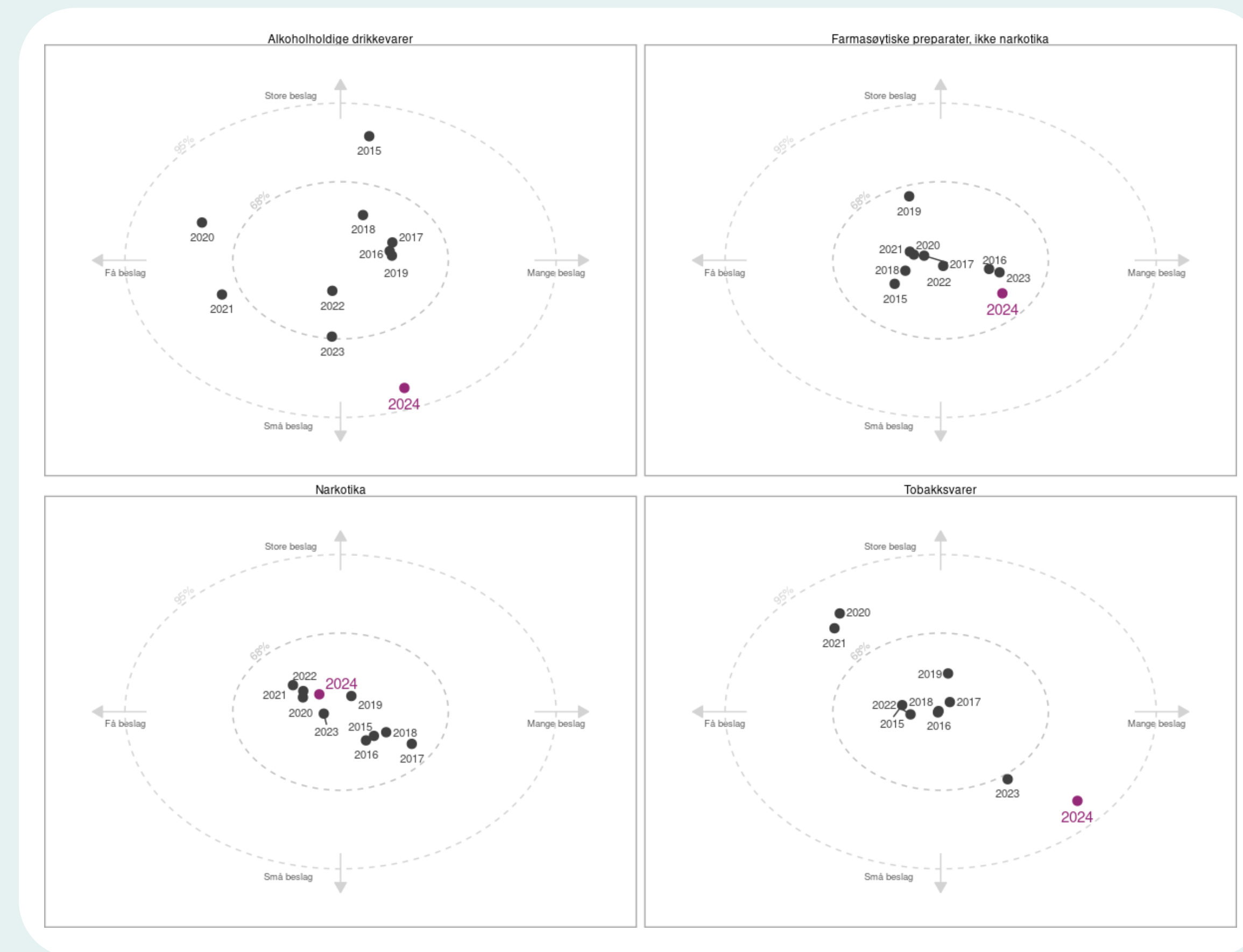
Tabell 5: Samlet antall overtredelser

Styringsparameter 2.5 og 2.6

Tolletatens samlede beslag og beslagenes gjennomsnittsstørrelse

Grafikken under viser hvordan etatens beslag for 2024 er sammenlignet med tidligere år, når man ser størrelse og mengde i sammenheng. Sentrum representerer et gjennomsnitt og de rosa prikkene viser resultatet for 2024 for ulike utvalgte varegrupper. For detaljer om beslagstallene for de ulike varegruppene vises det til vedlegg 4 til årsrapporten, Beslagsstatistikk.

Det er ingen vesentlig utvikling ift. størrelse og antall beslag av narkotika og farmasøytiske preparater, men for høyt beskattede varer som alkohol og tobakk er det en utvikling i retning av små, men mange beslag.

Figur 11: Samlede beslag og gjennomsnittsmengde

Styringsparameter 2.7

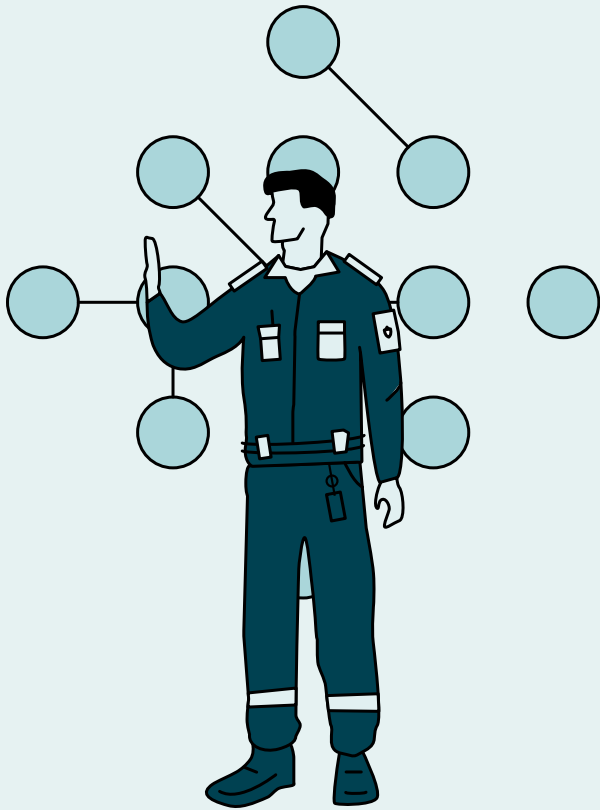
Antall kontroller basert på etterretning

Tolletaten har de siste årene fortsatt utviklingen av etterretningskapasitetene til å fange opp og tilpasse seg endret adferd hos kriminelle aktører. Identifisering av nye modus operandi er en sentral del av etterretningsprosessen. Gjennom å sammenstille informasjon fra samarbeidspartnere, tolltjenestepersoner, egne datakilder og innhentingskapasiteter, særlig i Treff-plattformen, kan Tolletaten avdekke nye adferdsmønstre og omsette dette til beslutningsgrunnlag for kontrollmannskapet. I tillegg brukes Treff-plattformen i økende grad til innsikt om objekter i forkant eller underveis i kontroller basert på visuell observasjon eller tilfeldig utplukk.

Gjennomførte kontroller registreres med ulikt grunnlag. Det er et mål å øke antallet kontroller basert på etterretning etter hvert som verktøy, kunnskap og analyser som beslutningsgrunnlag utvikles og tas i bruk som følge av etatens satsning på analyse og etterretning.

Antallet kontroller registrert med etterretning som grunnlag har økt med ca. 55 prosent fra 2023 til 2024. Dette skyldes både en økning i antallet kontroller registrert totalt sett og at en økt andel av disse er registrert som kontroller med etterretning som grunnlag.

Andelen AOTer i grensekontrollen som har en kontrollårsak som er definert som etterretning har gått marginalt ned fra 32,6 prosent i 2023 til 30,5 prosent i 2024, men det er for tidlig å si om dette er naturlige svingninger eller om det skyldes bakenforliggende årsaker.

	2023	2024
Antall kontroller registrert	102 833	135 435
Antall kontroller registrert basert på etterretning	10 172	15 797
Andel kontroller registrert basert på etterretning	9,9%	11,7%

Tabell 6: Antall kontroller basert på etterretning

Hovedmål 3:

Tolletaten støtter opp under virksomheten til andre myndigheter

Tolletaten støtter virksomheten til 20 regelverkseiere og 16 andre myndigheter når det gjelder grensekryssende vareførsel. Gjennom dette beskytter etaten samfunnet mot ulovlig inn- og utførsel av varer. Tolletaten bidrar til at restriksjoner overholdes for å beskytte menneskers liv og helse, dyrevelferd, plantevern og miljøvern, kulturminner mv. Tolletaten har inngått 25 overordnede samarbeidsavtaler, og flere underliggende avtaler for å regulere særskilte samarbeidsområder som kontrollsamarbeid, informasjonsdeling etc.

Tolletaten kontrollerer varer basert på andre myndigheters regelverk som en naturlig del av sitt arbeid. Det er et mål at Tolletatens brukere i størst mulig grad skal kunne forholde seg til én myndighet for å få utført sine forretninger og overholdt sine forpliktelser ved grensekryssende vareførsel. Dette gjøres gjennom en helhetlig og koordinert grenseforvaltning, hvor Tolletaten representerer mange regelverkseiere. Det er derfor vanskelig å skille ut hvor mye ressurser som går spesifikt til

oppfølging av samarbeidende myndigheter, men Tolletaten bruker betydelige ressurser på dette.

Tolletaten arbeider for en enda sterkere strategisk forankring og nasjonal styring når det gjelder helhetlig og koordinert grenseforvaltning, og ønsker også å være regelverkseiernes viktigste kunnskapskilde for å forstå den grensekryssende vareførselen. Dette oppnås ved at etaten ivaretar mest mulig koordinerte og effektive prosesser på tvers av ansvarsområdene mellom Tolletaten og våre samarbeidende myndigheter. Også i 2024 har Tolletaten deltatt i flere tverrfaglige kontrollaksjoner, både internasjonalt og nasjonalt. Disse aksjonene har gitt gode resultater og viser hvor viktig samarbeid er for både nasjonal og internasjonal innsats.

Samarbeidsmøtene på ledernivå evaluerer jevnlig samarbeidet, og Tolletatens samarbeid med regelverkseiere, kontrollmyndigheter og øvrige aktører utvikler seg godt. I noen relasjoner er det

Hovedmål	Resultatskjema - hovedmål med styringsparametere			
	Nr SP	Styringsparameter	Ambisjonsnivå 2024	Resultat 2024
Hovedmål 3 - Tolletaten støtter opp under virksomheten til andre myndigheter	3.1	Samarbeidende myndigheters opplevelse av Tolletatens tjenesteleveranser	En positiv utviklingsorientert tekstlig evaluering	Tilfredsstillende

Figur 12: Styringsparameter for hovedmål 3

identifisert et forbedringspotensial, spesielt når det gjelder forventningsavklaringer og digitalisering. Tolletaten har i 2024 gjennomført 18 etatsledermøter med samarbeidende myndigheter, hvorav to var førstegangsmøter for å tilrettelegge for fremtidig samarbeid. Tolletaten har etablert et mer intensivt strategisk samarbeid med noen av dem vi samarbeider med, og et utvalg av disse omtales i det etterfølgende. Vurderingen er at målsetningen er nådd for hovedmål 3 på en tilfredsstillende måte.

Direktoratet for medisinske produkter (DMP)

Tolletaten samarbeider med Direktoratet for medisinske produkter (DMP) på mange fagområder, blant annet ved økende import av legemidler, narkotiske stoffer og medisinsk utstyr. Dette er produkter som er strengt regulert i Norge, og Tolletaten bidrar til at slike varer ikke

urettmessig når det norske markedet gjennom å avdekke brudd på regelverket.

Tolletaten bidrar også til at tobakksvarer som importeres til Norge, oppfyller myndighetenes strenge helse- og sikkerhetskrav. Dette vil bli enda strengere regulert når EUs tobakksdirektiv blir iverksatt i Norge.

DMP og Tolletaten har gjennomgått hele vareomfanget som DMP er ansvarlig for, og det er etablert mer målrettede kontrolltiltak basert på risikoanalyser og etterretning.

Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA) og Utenriksdepartementet (UD)

Høsten 2024 møttes direktørene for DEKSA og Tolletaten i forkant av opprettelsen av DEKSA 1. januar 2025. I møtet ble samarbeidet diskutert, og samarbeidet skal reguleres i en samarbeidsavtale i løpet av 2025.

Tolletaten samarbeider med UD om eksportkontroll av våpen, forsvarsmateriell og strategiske varer, samt oppfølging av sanksjoner. I 2024 har vareførsel til og fra Russland og Belarus stått spesielt i fokus. Tolletaten og UD har hatt jevnlige møter om Ukraina- og Belarusforskriften, og hvordan sanksjonspakkene skal følges opp.

Tolletaten og UD samarbeider også om ulovlig import av rådiamanter (Kimberleyprosessen), og om diplomatsendinger til og fra ambassader.

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA)

Tolletaten og DSA samarbeider om kontroll av import og eksport av varer som er underlagt regelverket DSA forvalter. Hovedsakelig er kontakten med DSA knyttet til saksbehandling i forbindelse med strålevernlovgivningen. Tolletaten deltar i Myndighetsforum sammen med Nasjonal sikkerhetsmyndighet, Politidirektoratet og Politiets sikkerhetstjeneste.

Samarbeidet innbefatter også strålevernopplæring for Tolletatens operatører av håndholdte røntgenapparater (backscatter) og skannere. Tolletaten samarbeider med DSA også når det gjelder deteksjonsportaler på Storskog grensepasseringssted.

Tolletaten bidrar med å utarbeide varestrømsanalyser og trusselvurdering for inn- og

utførsel av nukleære produkter, og sammen har etatene de senere år gjort et godt arbeid med å legge relevante kontrollmasker ved inn- og utførsel av varer.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

Implementering av ny markedstilsynsforordning har gjentatte ganger blitt utsatt, og forventes inntatt i norsk rett 2. halvår 2025. Forordningen setter krav til opprettelse av et Single Liaison Office (SLO), og dette kontoret er lagt til DSB. Tolletaten har et godt samarbeid med SLO for å sikre kunnskap om forordningen og hvordan den påvirker Tolletaten og samarbeidet med de 15 norske tilsynsmyndighetene som er omfattet av den.

Arbeidet med å sikre at Tolletaten oppfyller sine forpliktelser i forordningen pågår, og vil blant

annet bety at Tolletaten må ha tilgang til EUs kommunikasjonsplattform ICSMS (Information and Communication System on Market Surveillance). Det forventes nytt brukergrensesnitt i ICSMS (kommunikasjonsplattform for markedstilsyn).

Tolletaten har et tett samarbeid med DSB når det gjelder sivil beredskap og totalforsvaret, noe som er særlig aktualisert etter NATO-utvidelsen mot øst. Tolletaten deltar også i et DSB-ledet samarbeidsforum for utgangsstoffer for eksplosiver.

Fiskeridirektoratet

Samarbeidet med Fiskeridirektoratet er forankret i trepartsavtalen mellom Fiskeridirektoratet, Skatteetaten og Tolletaten.

Det har i 2024 vært gjennomført felles kontroller av etterlevelse av utførselsregelverket for utenlandske turister som fisker i Norge. Tolletaten utfører

også kontroller alene. Det har vært kraftig økning i beslag av fisk over lovlig utførselskvote. Synlighet og opplevd oppdagelsesrisiko er en viktig effekt av slike kontroller.

På vegne av Fiskeridirektoratet følger Tolletaten opp kravet om fangstdokumentasjon ved inn- og utførsel av makrellstørje, storøyet tunfisk og sverdfisk.

Helsedirektoratet

Et viktig samarbeidsområde i 2024 har vært kontroll og prosedyrer for tilbakehold og destruksjon av tobakks- og nikotinprodukter, herunder e-sigaretter. Etter oppfordring fra Tolletaten har Helsedirektoratet arbeidet for å hjemle 18-års aldersgrense ved innførsel av tobakks- og nikotinprodukter i forsendelser.

Tolletaten har bidratt med innspill i forbindelse med muligheter for digitalisering av bevillingsregistret.

Dette for at Tolletaten bedre skal kunne føre kontroll med innførsel av alkoholholdige drikkevarer.

Landbruksdirektoratet

Samarbeidet mellom Landbruksdirektoratet og Tolletaten er omfattende og inkluderer operativt samarbeid, regelverksutvikling, systemintegrasjon, datautveksling og tilgang til datasystemer, samt gjensidig kompetanseheving. Samarbeidsformer og -områder er regulert gjennom en omfattende samarbeidsavtale.

Det er god dialog mellom etatene når det gjelder Tolletatens nasjonale trusselvurdering, og det har vært tett kontakt om temaer knyttet til utvikling av et nytt digitalt vareførselssystem.

Mattilsynet

Mattilsynet og Tolletaten har også i 2024 hatt et utstrakt samarbeid. I 2024 gjennomførte EFTA Surveillance Authority (ESA) tilsyn rettet mot innførsel av animalske og sammensatte produkter, og hvordan norske myndigheter overholder krav i regelverket. Det ble ikke avdekket store avvik under tilsynet, og etatene samarbeider om å lukke de mindre avvikene som ble funnet.

Etatene har også samarbeidet om en ny tilnærming til kontroll av meldepliktige forsendelser av planter. Dette er særlig viktig i forbindelse med utviklingen av Digitoll.

Den store, og økende, trafikken med kjæledyr over grensen er krevende for Tolletaten, og det har de seneste årene vært en betydelig økning i antall hunder som må returneres eller må til oppstalling på bakgrunn av manglende ormekur eller rabiesvaksine. Problemstillingen har vært diskutert mellom etatene, og det arbeides for å

finne løsninger som kan forebygge at kjæledyr kommer til landet uten nødvendig dokumentasjon. Det arbeides også med løsninger som kan gjøre kontrollen lettere og mer sømløs.

Miljødirektoratet

Miljødirektoratet og Tolletaten har også i 2024 samarbeidet tett for å avdekke og kontrollere eksport av avfall. Etatene har deltatt i en større internasjonal aksjon i regi av Verdens tollorganisasjon (WCO), og flere alvorlige overtredelser ble avdekket. Etatene samarbeider også tett når det gjelder privatimport av giftige kjemikalier. I 2024 har EU-forordninger som skal innføres de nærmeste årene stått sentralt, blant annet forordning for sirkularitet for kjøretøy, batteriforordningen, og avskogingsforordningen. Dette er forordninger som alle vil angå Tolletaten hvis de implementeres i norsk rett.

Norges sjømatråd

Det har gjennom året vært løpende kontakt mellom Tolletaten og Norges Sjømatråd om spørsmål knyttet til eksportørregistrering, eksportavgift på fisk og fiskevarer, preferansetoll og frihandelsavtaler, samt tekniske spørsmål knyttet til dataoverføring. Samarbeidet har også vært konsentrert rundt informasjon til sjømatnæringen for å sikre god service overfor næringen og god etterlevelse av regelverket, blant annet i form av tre seminarer for sjømateksportører.

Patentstyret

Patentstyret leder myndighetsnettverket for immaterielle rettigheter, hvor Tolletaten deltar. Piratkopiering og varemerkeforfalskning er et økende problem som berører mange samfunnsområder. Patentstyret anslår at opp imot 30.000 arbeidsplasser i Norge påvirkes negativt av piratkopiering, enten ved tap av inntekter, svekket konkurranseevne,

eller kostnader til beskyttelsestiltak for å verne immaterielle rettigheter.

Tolletaten og Patentstyret har i fellesskap hatt flere bevisstgjøringstiltak i 2024, blant annet med felles stand under arrangementet Havnelangs i Oslo. Nettsiden velgekte.no er et samarbeid mellom Tolletaten, Patentstyret og Kultur- og likestillingsdepartementet, og er i 2024 relansert på ny teknisk plattform. Nettsiden skal bidra til å øke bevissthet, kunnskap og engasjement rundt temaet.

Politidirektoratet (POD)

Begge etater har viktige faglige interesser på grensen gjennom henholdsvis Tolletatens ansvar for vareførselen, og politiets ansvar for personkontrollen.

Det operative samarbeidet med politiet karakteriseres som godt.

Effektivisering av hvordan tollsaker knyttet til postforsendelser håndteres står høyt på agendaen, siden dette er saker som er høye i antall, har ukjent avsender, og følgelig har høy henleggelsesprosent. Etatene ser et særlig effektiviseringspotensial her, og arbeidet fortsetter i 2025.

Politiet har også en regelverksrolle overfor Tolletaten gjennom våpenlovgivningen. Det er planlagt at Tolletaten skal få tilgang til våpenregisteret, noe som vil gi mulighet til å verifisere tillatelser til eksport og import av våpen og ammunisjon i sanntid. Dette vil redusere behov for manuelle prosedyrer, og også bidra til å styrke samfunnssikkerheten. Brønnøysundregistrene skal overta våpenregisteret fra POD, og Tolletaten har vært i møter med begge om utvikling av registeret, slik at etaten kan effektivisere arbeidet rundt våpentillatelser.

Etatene har også i 2024 samarbeidet om etablering av en nasjonal grensekoordineringsgruppe; et behov som fremsto tydelig under pandemihåndteringen

i 2020. Den gang ble det etablert et koordineringsforum på departementsnivå, men det fantes ikke noe tilsvarende på etatsnivå. Tolletaten og POD har derfor bestemt at det skal etableres en grensekoordineringsgruppe også på etatsnivå. Denne skal sikre rask, hensiktsmessig og helhetlig håndtering av behov for ekstraordinære tiltak på grensen, med god koordinering mellom berørte etater. Gruppen, som per i dag består av deltakere fra POD, Tolletaten og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), arbeider med et mandat. Etter hvert vil også etater med ansvar for infrastruktur knyttet til grensepassering, og andre aktører med grensenære interesser, bli invitert til å delta.

Tolletaten og POD samarbeider også om fellestjenester (felles lokalteter, innkjøp og gjensidig kompetanseutvikling).

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) og E-tjenesten

Tolletaten samarbeider godt med både PST og E-tjenesten, og da særlig i forbindelse med forebygging av spredning av masseødeleggelsesvåpen og av utstyr, materiale og teknologi for produksjon eller bruk av slike våpen. Samarbeidet har spesielt vært rettet mot å avdekke omgåelser av eksportkontroll- og Ukrainaforskriften.

Skatteetaten

Skatteetaten og Tolletaten har siden 2023 samarbeidet om å revidere den omfattende avtaleporteføljen som følger av de betydelige grensesnittene mellom etatene. Arbeidet forventes å være ferdig i løpet av 1. halvår 2025.

Det er et godt samarbeid mellom etatene om VOEC-saker (merverdiavgift på e-handel).

Overgangsordningen for postsendinger med verdi under 350 kroner ble avviklet 1. januar 2024. Avviklingen har vært vellykket, og varestrømmen har flytt effektivt også etter denne datoen. Antall VOEC-sendinger har økt kraftig, og Tolletaten mottar digital informasjon om disse. Etatene har hatt en felles kommunikasjonsstrategi for å målrette informasjonen, noe som har vært et vellykket bidrag til å få avviklet ordningen på en god måte.

I 2023 økte eksporten av bruktbiler fra Norge kraftig på grunn av en gunstig refusjonsordning for engangsavgift ved eksport og en svak kronekurs. Dette gjaldt spesielt biler med høy engangsavgift da de var nye. Den økte eksporten skapte betydelige utfordringer og satte flere ekspedisjonssteder under press, særlig hos svenske tollmyndigheter ved Ørje og Svinesund som ivaretar eksportoppgaver på vegne av Tolletaten. Det var i 2024 nedgang i attestasjon av kjøretøy som eksporteres hvor Skatteetaten mottar søknad om refusjon av engangsavgift. Nedgangen må ses i sammenheng med at det fra 2024 ble gjort

endringer i regelverket slik at refusjonsbeløpene har blitt redusert. Det er likevel fremdeles et stort antall kjøretøy som eksporteres, hvor det kreves attestasjon fra Tolletaten på grensen.

For øvrig er det et godt samarbeid mellom etatene på en rekke områder, og særlig nevnes etterretnings- og oppfølgingsområdet, hvor det også avholdes årlige samlinger.

Sjøfartsdirektoratet

Samarbeidet med Sjøfartsdirektoratet har ikke vært formalisert siden 1990-tallet, men er nå revitalisert. I 2024 møttes etatslederne og inngikk ny samarbeidsavtale. Samarbeidet er særlig innrettet mot kontroll av CE-merking ved import av fritidsbåter og båtmotorer, samt rattmerking av skipsutstyr. I tillegg samarbeider Tolletaten i en viss utstrekning med Sjøfartsdirektoratet når det gjelder maritim kontroll.

Statistisk sentralbyrå (SSB)

Ett av Tolletatens virksomhetsmål er å medvirke til korrekt handelsstatistikk, og Tolletaten bistår SSB i deres oppdrag ved å avlevere statistiske data for inn- og utførsel av varer. Dette gjøres blant annet ved daglige overføringer av uttrekk fra fortollingssystemet TVINN.

Tolletaten har i 2024 arbeidet for å tilrettelegge et programmeringsgrensesnitt (API) gjennom den nasjonale fellesløsningen for sikker autentisering og tilgangskontroll «Maskinporten». Dette betyr at SSB fra 1. januar 2025 selv kan hente tilgjengelige grunnlagsdata knyttet til VOEC-forsendelser fra kurermanifest og Digitoll. Samarbeidet mellom Tolletaten og Statistisk sentralbyrå (SSB) fungerer godt.

Syssemesteren på Svalbard

Tolletaten etablerte tilstedeværelse på Svalbard fra mai 2022, og har i den forbindelse et naturlig samarbeid med Syssemesteren. Det er inngått samarbeidsavtale med Syssemesteren, og etatene har særlig tett dialog lokalt og samarbeider om gjennomføring av kontroller. Tolletaten erfarer at det operative samarbeidet med Syssemesteren er godt.

Tolletaten i totalforsvaret

Tolletaten deltar jevnlig i samlinger og i samvirkekonferanser om totalforsvaret i regi av både DSB og Forsvarets operative hovedkvarter (FOH). Tolletaten har i løpet av 2024 deltatt med liaisoner under øvelse Gram 24, og derigjennom ytt vertslandsstøtte i henhold til NATO Sofa-avtalen (Status of the forces-agreement). For øvrig yter Tolletaten vertslandsstøtte for å sikre smidig inn- og utpassering av militært materiell også i øvelser der

etaten selv ikke deltar direkte.

I totalforsvaret har Tolletatens oppmerksomhet i 2024 først og fremst vært rettet mot regelverksendringer og annen tilrettelegging for militær mobilitet innenfor et utvidet NATO. Førrende for dette er alliansens ambisjon om å åpne en strategisk korridor mellom Norge som transittland og Sverige/Finland/Baltikum som mottakere av alliert støtte.

I forbindelse med NATO-øvelsene som inngikk i Steadfast Defender 2024, herunder Nordic Response24, endret Tolletaten midlertidig vareførselsforskriften for å tilrettelegge for sømløs militær mobilitet. Disse øvelsene ble gjennomført i 1. halvår, og i ettertid er den midlertidige forskriften evaluert med tanke på å kunne etablere permanente og sømløse vareførselsprosedyrer for militære styrker og materiell. Det pågår et arbeid for å permanent kunne gjøre tollprosedyrene sømløse ved grensepassering.

NATOs behov for sømløs grensepassering i Norden, krever at også regelverkseiere innenfor grensekryssende vareførsel ser på muligheter for forenklet regelverk. Dette gjelder eksempelvis Mattilsynets regelverk for import av animalske produkter og levende dyr. Det vil også være nødvendig å harmonisere grensepasseringsprosedyrene mellom Norge og EU.

Tolletaten er involvert i European Defence Agency's arbeid med å digitalisere skjema for forenklet deklarasjon (EU-formular 302). Arbeidet har til nå hatt begrenset verdi for oss, siden det bare er forenklet deklarerer ved NATO-formular 302 som er gyldig i Norge. Imidlertid ser en harmonisering av EU- og NATO-formularene ut til å være på trappene, og temaet har derfor fått fornyet aktualitet. Tolletatens rolle har først og fremst vært å være tollfaglig rådgiver for Forsvarsdepartementet, som er eierdepartement i saken.

Tolletaten vil utvikle liaisonkorpset til FOH ytterligere, slik at etaten kan fortsette å yte NATO nødvendig vertslandsstøtte i forbindelse med grensepassering.

Trafikkforsikringsforeningen (TFF)

Tolletaten selger forsikringer på vegne av TFF gjennom deres internettløsning. Salget foregår i etatens ekspedisjonsenheter på grensen, og i et normalår selger etaten rundt 300 forsikringer. Etter utbruddet av krigen i Ukraina, ble det innvilget gratis forsikring for flyktninger, og dette økte mengden merkbart. I 2023 ble det utstedt 3.460 forsikringer, hvor 72 prosent gjaldt ukrainske kjøretøy.

Nye ukrainske flykninger får fortsatt en måneds gratis forsikring, men antall forsikringspoliser er nå tilbake på tidligere nivå, rundt 300 i året.

Økokrim

Tolletaten har i 2024 samarbeidet med Økokrim om fiskerikriminalitet, miljøkriminalitet, hvitvasking og kunst- og kulturkriminalitet. Innenfor fiskerikriminalitet har Tolletaten samarbeidet tett med Økokrim både med statistikk på fiskeeksport, regelverksbrudd ved utenlandske turistenes utførsel av fisk, og annen fiskerikriminalitet.

Når det gjelder miljøkriminalitet har samarbeidet vært konsentrert blant annet om faunakriminalitet, hvor også Statens naturoppsyn og Miljødirektoratet har deltatt. I Finnmark har Tolletaten, Reinpolitiet og Statens naturoppsyn samarbeidet om forskjellige tiltak i hekkesesongen for å stoppe smugling av egg og fugleunger. Etatene har også blant annet undersøkt om det skjer ulovlig fangst av glassål i Norge, uten å finne indikasjon på dette.

Tolletaten samarbeider også med Økokrim når det gjelder eksport av avfall, særlig fokusert rundt eksport til de baltiske landene og Vest Afrika. Når det gjelder hvitvasking har det i 2024 vært et strategisk samarbeid som en del av oppfølgingen av rapporten «Nå er det NOK». Dette arbeidet har blant annet resultert i initiativ til endring av regimet rundt deklarerer av kontanter. Etatene samarbeider også om deling av informasjon for målrettet objektutvelgelse, og felles rapportering i form av modus- og trendrapporter.

Prioriterte tiltak 2024

Oppfølging etter avvikling av midlertidig deklarasjonsunntak for varer med verdi under 350 kroner

Det midlertidige deklarasjonsunntaket for varer med verdi under 350 kroner ble avviklet 1. januar 2024. Tolletaten og Skatteetaten samarbeidet om avviklingen i et tverrfaglig prosjekt som håndterte nødvendige system- og regelverksendringer, samt felles kommunikasjonstiltak og dialog med næringslivsaktørene. Det ble holdt jevnlige statusmøter mellom etatene også etter avviklingen for å vurdere eventuelle utilsiktede konsekvenser. Noen hendelser har medført behov for ytterligere oppfølging og vurderinger, ellers opplever Tolletaten at avviklingen har fungert bra.

Tolletaten har også støttet Skatteetaten med informasjon fra den registrerte vareførselen for å øke etterlevelse av avgifts- og registreringsplikten ved innførsel av varer med lav verdi. Det har vært

en økning i feil ved deklarerer av varer og verdi, som kan knyttes til økt antall meldinger av VOEC-forsendelser. Arbeidet med målrettede tiltak for å redusere feilandelen er igangsatt og vil fortsette i 2025. Tolletaten ser frem til at aktørene vil ta i bruk melde- og opplysningsplikten i Digitoll, noe som vil bidra til bedre etterlevelse.

Tverretatlig samarbeid med fjerning av 350-kronersgrensen var en suksess

1. januar 2024 ble 350-kronersgrensen fjernet. I januar, februar og mars hadde Tolletaten sammen med Skatteetaten ekstra beredskap knyttet til avviklingen av minstegrensen. Gjennom ukentlige statusmøter orienterte etatene hverandre om antall henvendelser knyttet til endringene, og gikk gjennom hendelser for å finne løsninger i fellesskap. Alle henvendelser knyttet til utilsiktede konsekvenser ble også dokumentert. Både Tolletaten og Skatteetaten opplever at samarbeidet rundt endringen har vært en suksess og man unngikk opphopning av pakker og misfornøyde forbrukere.

- Samarbeidet med Skatteetaten fungerte veldig godt, og fagmiljøene har knyttet gode kontakter som er nyttig i videre samarbeid. Dette har vært helt

avgjørende for gode tiltak, fremdrift og at ting har gått så bra som de har, sier prosjektleder Rune Fjelly i Skatteetaten.

Vellykket erfaringsutveksling med næringslivet

I tillegg til faste statusmøter, ble det gjennomført oppfølgingsmøter med speditørbransjen og utenlandske plattformer for å høre deres erfaringer og bistå ved ev. utfordringer.

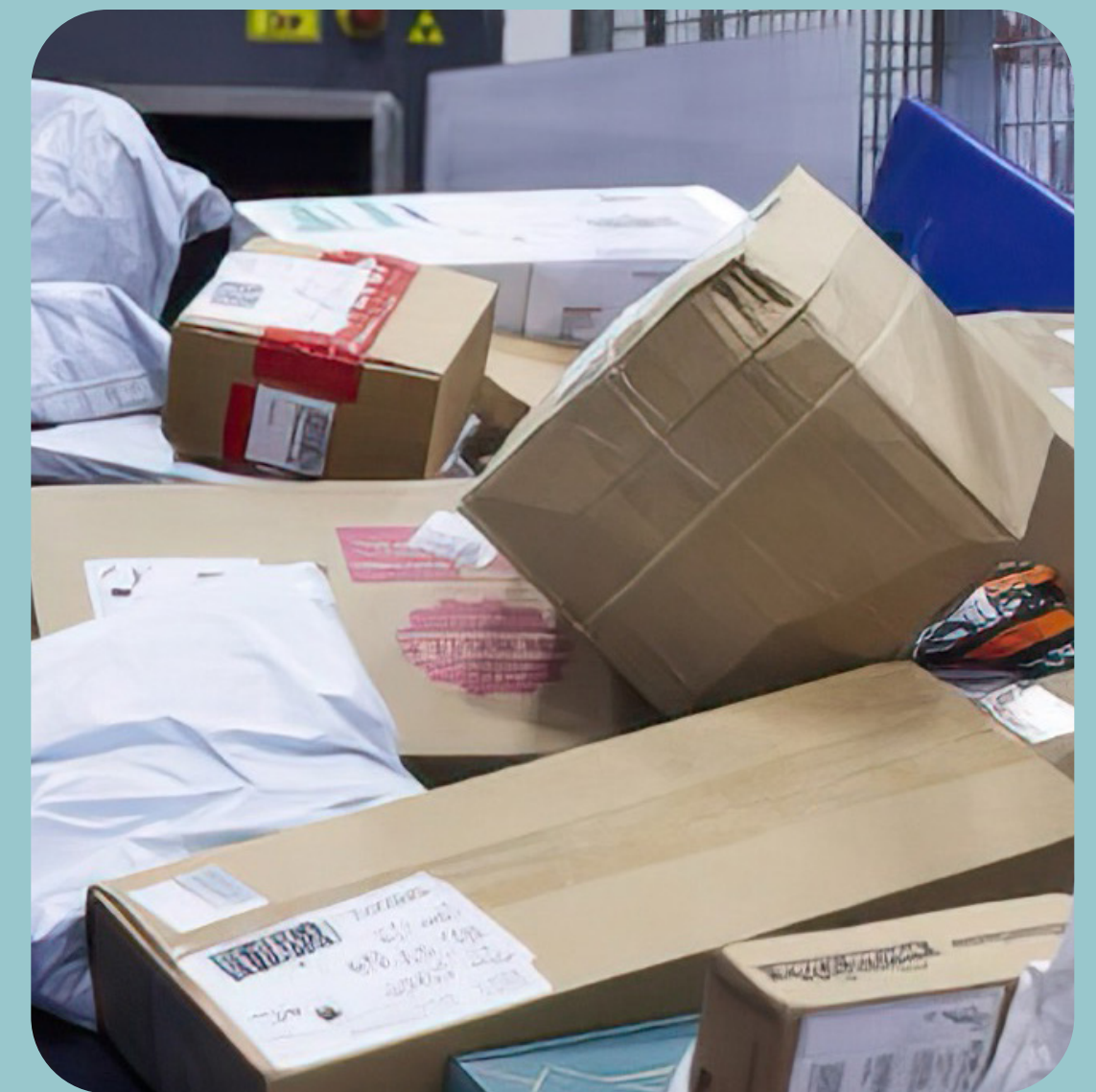
- Tilbakemeldingene tilsier at overgangen har gått bra. Speditørene melder om et økt volum av pakker som deklarerer, men at dette var forventet. Kontaktsenteret opplevde i januar en økning i antall henvendelser knyttet til netthandel sammenlignet med normalt, men dette har gradvis gått ned igjen og er nå tilbake på

normalt nivå, forteller prosjekteier Åge Skår.

En av endringene som trådte i kraft fra nyttår var et krav til å melde VOEK-sendinger digitalt til Tolletaten. Dette fungerer bra for ekspress-selskapene. Posten har fått en midlertidig lettelse som innebærer at de også kan melde VOEK etter sortering, da med ny status «post arrival». Ifølge Posten har dette vært nødvendig for å unngå mange tilfeller av dobbeltbeskatning og dermed misfornøyde forbrukere. Kommunikasjon var et viktig verktøy. Prosjektgruppen var svært fornøyd med hvordan overgangen etter nyttår gikk. En av suksessfaktorene var god kommunikasjon til alle berørte interessenter og en tydelig prioritering av målgrupper. Etaten hadde også et tett samarbeid med speditører i forberedelsene for å sikre at de var forberedt

på endringene og i stand til å håndtere de nye kravene. Både Skatteetaten og Tolletaten hadde egne kommunikasjonsansvarlige i prosjektet. Etatene har hatt felles kommunikasjonsstrategi og har kommunisert enhetlig i alle tiltakene som har blitt gjennomført.

- Et av tiltakene var en informasjonskampanje rettet mot privatpersoner. Mediedekningen, kampanjen i sosiale medier og nye landingssider på toll.no gjorde at etaten nådde mange forbrukere med informasjon om avviklingen, forteller kommunikasjonsansvarlig i prosjektet Linda Stangervåg-Helligsøe i vareførselsdivisjonen.

Internasjonalt samarbeid

Internasjonalt samarbeid er en vesentlig del av Tolletatens virke, og bidrar blant annet til internasjonal regelverksutvikling, utveksling av informasjon og heving av kompetanse. Tolletaten har i 2024 videreført sitt aktive engasjement i samarbeid med andre lands tollmyndigheter, både bilateralt og via internasjonale organisasjoner.

Tolldirektøren har siden juni 2023 ledet Europaregionen i World Customs Organization (WCO) som Vice-Chair. I 2024 har han i kraft av dette arbeidet jobbet for å normalisere og styrke det regionale samarbeidet, blant annet ved å gjenoppta årlige møter for regionens tolldirektører. Ved å tilrettelegge for felles posisjoner og innspill har tolldirektøren i egenskap av Vice-Chair bidratt til å sikre at Europaregionen – den største av WCO-regionene – får en tydelig stemme inn i viktige WCO-diskusjoner om strategiske tema. Tolldirektøren har også representert Europaregionen i Policy Commission,

som er det nest høyeste beslutningsorganet i WCO.

Tolletaten har i 2024 bidratt til diskusjoner og regelverksutvikling i flere komiteer, arbeidsgrupper og konvensjoner under WCO. WCO er ikke et politisk, men et teknisk organ, som er en arena for et faglig samarbeid, og medlemsstatene har lyktes i å opprettholde multilateralt tollsamarbeid på tross av storpolitiske spenninger med stormaktrivalisering, krig og konflikter i flere deler av verden.

Norge er gjennom WTO-avtalen pålagt å ha en nasjonal komité for handelsfasilitering som jobber for å fjerne unødige hindringer for vareflyten. Tolletaten leder og ivaretar sekretariatsfunksjonen til denne komiteen. Det ble gjennomført ett ordinært møte i komiteén og en studietur til Brussel med besøk til handelsfasiliteringsaktører i EU og WCO i 2024.

EUs beslutninger og endringsprosesser fortsetter å påvirke Tolletatens arbeid. Dette gjelder både

tollunionens utviklingsarbeid og EU-regelverk som legger begrensinger på hvilke varer som får adgang til det indre markedet. Tolletaten har også i 2024 arbeidet med å holde seg orientert om utviklingen av EØS-relevant regelverk og andre initiativer fra EU med betydning for vareførselsområdet. Etaten har i den forbindelse gitt en rekke innspill til departementet, blant annet om EU Single Window Environment for Customs (et felles kontaktpunkt for vareførsel), Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) og andre EU-forordninger med relevans for tollsamarbeidet.

Tolletaten har gjennomført to hospiteringer på til sammen tre måneder ved DG TAXUD i EU-kommisjonen. Hospitantene fra Tolletaten bisto EU-kommisjonen med arbeidet med implementering av de reviderte reglene i Opprinnelseskonvensjonen (PEM)³, herunder også i EØS-avtalen, samt arbeidet med et felles system for elektroniske opprinnelsesbevis (e-PoC-prosjektet).

³ The Regional Convention on Pan-Euro-Mediterranean Preferential Rules of Origin (PEM Convention – “PEM”)

Tolletatens utsending til Brussel bidrar til å øke etatens tilgang til informasjon og diskusjonsflater i denne forbindelse. Etatens strategiske innsats på dette området vil fortsette i kommende år.

Tolletaten har i 2024 vært talsperson for Norge og landene i det europeiske frihandelssamarbeidet (European Free Trade Association - EFTA) i forhandlinger om opprinnelsesregler og handelsfasilitering i frihandelsforhandlinger med India, Malaysia, Thailand, Mercosur, Moldova, Kosovo samt i reforhandlinger med Chile. Frihandelsavtalene med India, Thailand, Kosovo og Moldova samt den reforhandlede frihandelsavtalen med Chile ble ferdigstilt i 2024. Det har også blitt avholdt komitémøter under frihandelsavtalene med Storbritannia og Tunisia. Videre har Tolletaten sammen med EFTA-sekretariatet og sveitsisk toll avholdt to seminarer om teknisk samarbeid for indonesiske næringslivsaktører i Jakarta og Bandung.

Tolletaten har deltatt i EFTA-interne komitémøter

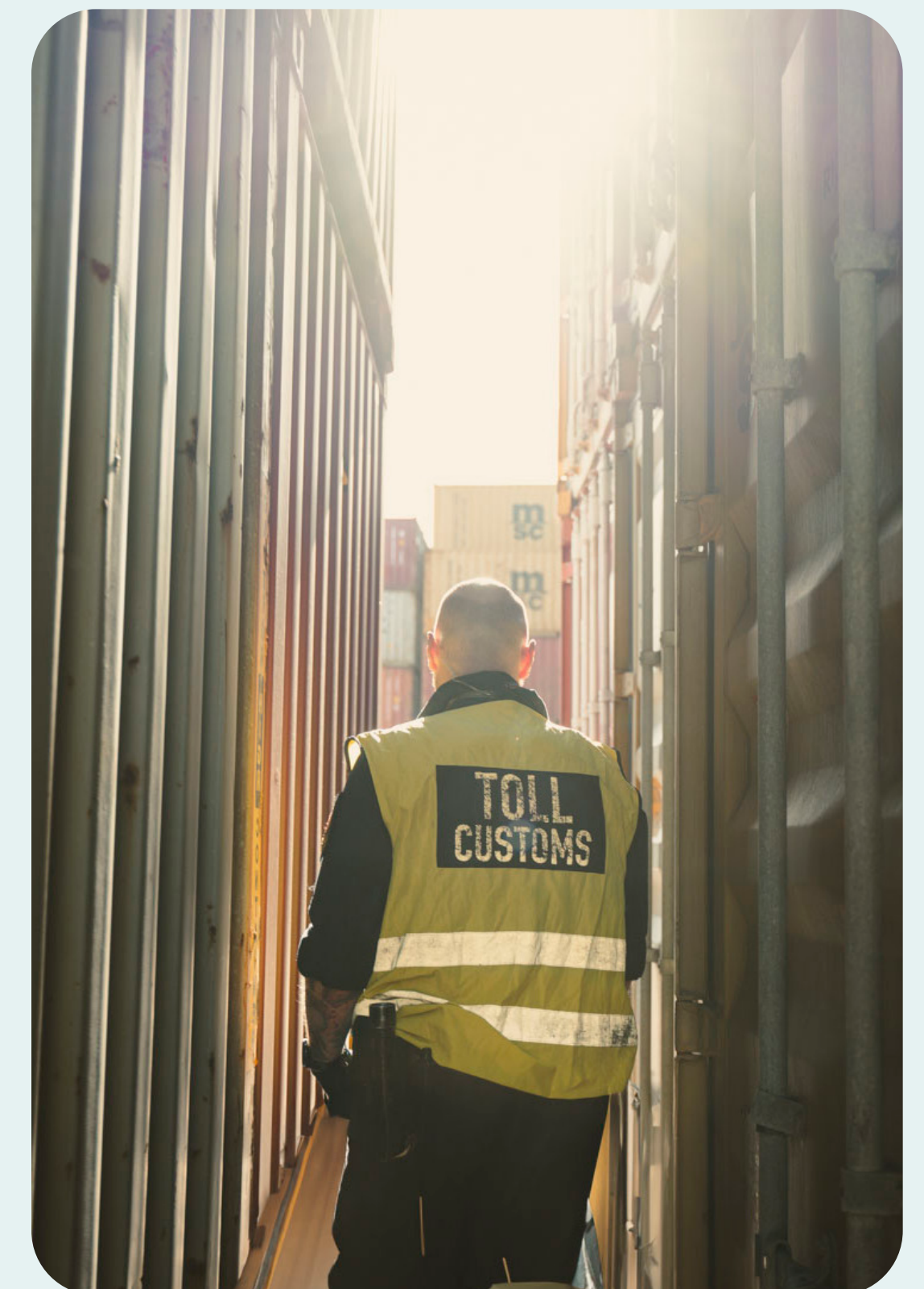
og arbeidsgruppemøter om opprinnelse og handelsfasilitering. I tillegg til dette har Tolletaten deltatt i arbeidsgrupper under EØS-avtalen om tollsaker og tekniske handelsbarrierer.

Tolletaten har fortsatt arbeidet med å analysere næringslivets bruk av frihandelsavtalene, både gjennom analyser av preferanseutnyttelse og dialog med bedrifter. Etatens mål er å sørge for god kunnskap i næringslivet om de mulighetene som avtalene gir, men også utarbeide best mulige norske forhandlingsposisjoner. I samarbeid med Nærings- og fiskeridepartementet og Innovasjon Norge jobber Tolletaten med å følge opp resultatene fra en nasjonal spørreundersøkelse utført i samarbeid med NFD og Innovasjon Norge i 2023. Tolletaten har gjennom arbeidsgruppen i EFTA om preferanseutnyttelse jobbet videre med utveksling av data med EFTAs frihandelspartnere, samt EU og Storbritannia.

I samarbeid med Den norske ambassaden i Bangkok og med støtte fra Norad arrangerte Tolletaten i

september 2024 et seminar for kambodsjanske eksportører om den norske GSP-ordningen⁴ for å øke oppmerksomheten om muligheten for å eksportere varer tollfritt til Norge. Tilsvarende seminar i andre utviklingsland har vist økning i importen til Norge, noe som er med på å skape arbeidsplasser og styrke økonomien i spesielt de minst utviklede u-landene.

De andre nordiske tolladministrasjonene er Tolletatens nærmeste samarbeidspartnere internasjonalt. De nordiske tolldirektørene, samt tematiske grupper på en rekke tollfaglige områder, møtes årlig i Nordisk tolladministrativt råd (NTR) for å tilrettelegge for tollsamarbeidet i Norden. NTR er en viktig arena for å styrke samarbeidet mot felles utfordringer, som for eksempel bekjempelse av narkotikasmugling. Via våre naboland som er EU-medlemmer er NTR-samarbeidet også en kilde til innsikt i EUs arbeid og prioriteringer innen tollområdet. Norge skal i 2025 ha formannskapet i NTR.

⁴GSP er forkortelse for "Generalized System of Preferences for goods imported from developing countries". Det norske GSP-systemet gir muligheter for import av varer tollfritt eller til nedsatt toll fra utviklingsland til Norge.

Samarbeid med andre lands myndigheter og internasjonale organisasjoner er en del av etatens oppgaveløsning når det gjelder etterretning og grensekontroll. Tolletaten benytter seg av organisasjoner og nettverk for informasjonsutveksling og samarbeid over landegrensene. Svenske Tullverket, hvor etaten har utplassert en liaison, er etatens største internasjonale samarbeidspartner på dette området. Tolletaten deltar aktivt i den europeiske bekjempelsen av alvorlig organisert kriminalitet, blant annet gjennom EMPACT-samarbeidet⁵. Tolletaten har utplassert en liaison ved den norske Europol-desken i Haag, og deltar i et nordisk liaison-nettverk i samarbeid med politiet og andre nordiske toll- og politimyndigheter (Politi- og Toll Norden) ved å ha en liaison i Berlin. I tillegg har etaten sendt en hospitant til den norske desken i Europol for en tre måneders periode. Liaisonnettverket til Tolletaten har i 2024 formidlet informasjon som har ført til beslag både i Norge og utlandet, og dermed bidratt til bekjempelse av alvorlig organisert kriminalitet.

⁵ European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats

Elektronisk nærvær ved alle landeveis grenseoverganger

Tolletaten har i 2024 fulgt opp evalueringen av ANPR, med særlig fokus på de anbefalinger som ble gitt om videre regelverksutvikling med sikte på å få hjemmel for å ta i bruk veivalgskamera.

Ferdigstillelse av regelverksforslaget er noe forsinket som følge av høyt aktivitetsnivå i prioriterte utviklingsaktiviteter. Tolletaten planlegger med å oversende departementet forslag til regelverksendringer for ANPR i løpet av første tertial 2025

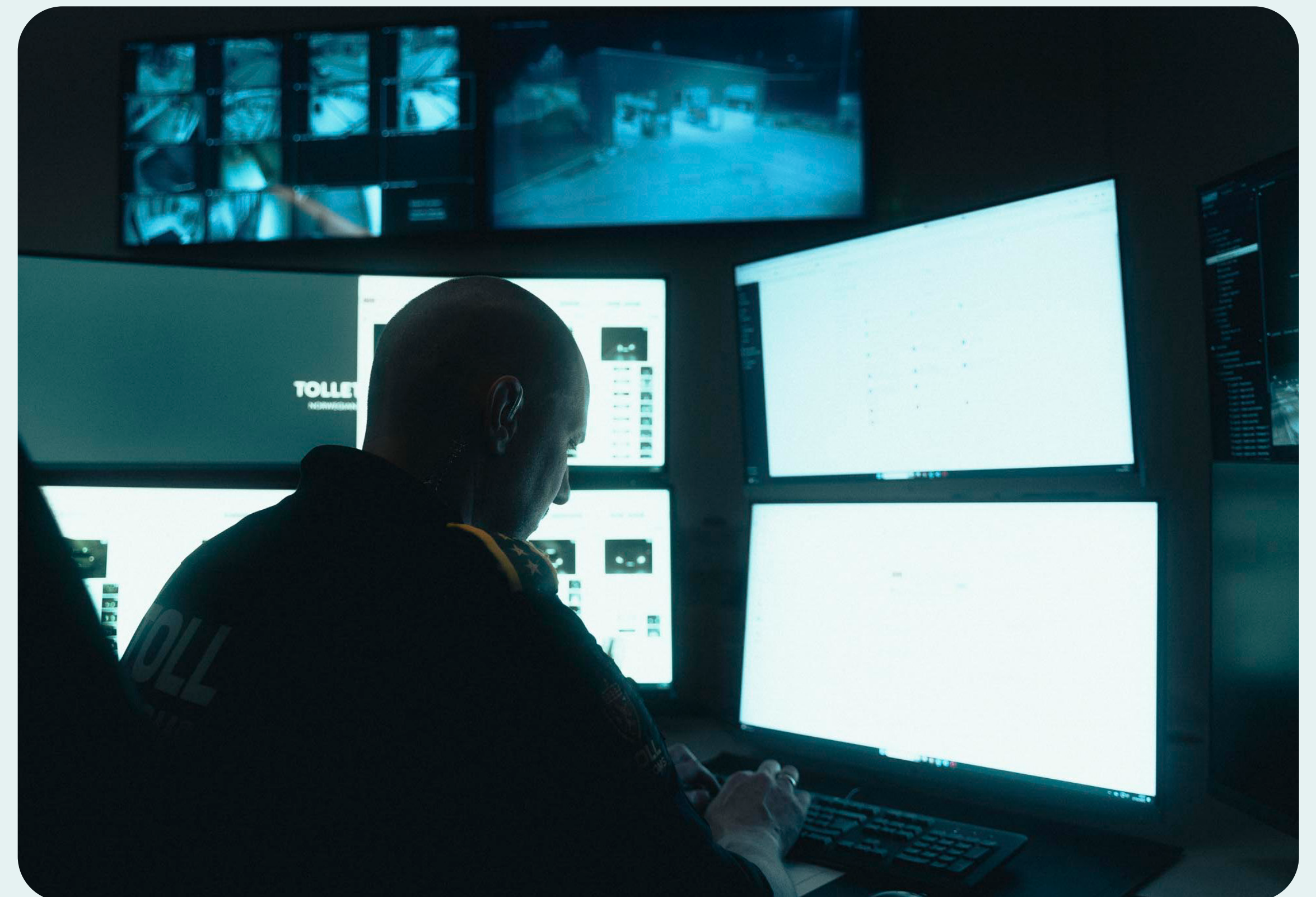
Bidra til etterlevelse av eksportkontroll- og sanksjoneringsregelverket

Den sikkerhetspolitiske situasjonen tilsier at Tolletaten må ha høy oppmerksomhet

på etterlevelse av eksportkontroll- og sanksjonsregelverket. Spesielt har de mange og omfattende sanksjonspakkene mot Russland og Belarus påvirket etatens overvåking av og kontroll med vareførselen.

Det er spesielt viktig å forhindre forsøk på omgåelser av de omfattende sanksjonene mot Russland og Belarus, særlig eksport til disse to landene via andre land. Bortfallet av direkte eksport til Russland/Belarus medfører ikke at Russlands behov for norske varer er forsvunnet, men at forsendelsene bare finner andre ruter noe som utfordrer etatens kontroll med vareførselen.

Situasjonen for dette prioriterte tiltaket vurderes som tilfredsstillende, men krevende. Det betydelige antallet sanksjonspakker som er innført de siste årene, har økt kompleksiteten og ressursbehovet på området. Særlig vurdering av problemstillinger knyttet til sluttbruk og fare for avledning er krevende. Staten vurderer det som et vellykket tiltak

at eksportkontrolldeklarasjoner rutes til en dedikert ekspedisjonsenhet i Drammen. Medarbeiderne her har gjennom flere år har opparbeidet seg særlig god kompetanse på eksportkontroll- og sanksjonsforskriftene.

Det tette samarbeidet med UD, herunder DEKSA, Etterretningstjenesten og PST er avgjørende og velfungerende. Samarbeidet er videreført og forsterket, og oppleves som velfungerende. I tillegg til et stort og vedvarende søkelys på kontroll av vareførselen gjennom dokumentkontroll og toll- og vareførselsrevisjon er det gjennomført flere veiledningsaktiviteter på området i 2024 for å øke etterlevelsen av tollregelverket fra næringslivets side.

Det er et særskilt krav at Tolletaten skal gjennomføre en fysisk kontrollhandling av alle russiske fiskefartøyer som anløper Norge i tillegg til øvrig dokument- og analysebasert kontrollvirksomhet. I 2024 har Tolletaten gjennomført tilnærmet 100

prosent fysisk kontrollhandling av russiske fiskefartøyer. I forbindelse med fartøyskontroller er det et tett samarbeid med Forsvaret. Dette er et samarbeid som er videreført og forsterket fra tidligere år, og oppleves som velfungerende. Utenriksdepartementet (UD) ved Seksjon for eksportkontroll har i tidsrommet 01.01.2024 - 11.12.2024 saksbehandlet 20 tollsaker i E-lisens. Resultatet fra UD's saksbehandling har medført at 15 av eksportene ikke har blitt godkjent eller at eksportør har valgt å ikke gjennomføre eksporten. Flere av disse 15 nektede eksportene hadde sannsynligvis russisk sluttbruk eller var ment for militærindustrien i land av bekymring. Per 31.12.2024 ligger 24 tollsaker fortsatt til behandling i E-lisens.

Det er i 2024 levert 17 anmeldelser til Politiets sikkerhetstjeneste (PST) for brudd på sanksjonsregelverket. Tolletatens bidrag til etterlevelse av eksport- og sanksjoneringsregelverket gir godt omdømme, særlig hos samarbeidspartnere, for Tolletaten som aktør i samfunnsberedskapen.

Endret adferd hos kriminelle aktører

Tolletaten har fortsatt utviklingen av etterretningskapasitetene til å fange opp og tilpasse seg endret adferd hos kriminelle aktører. Identifisering av nye så kalte modus operandi er en sentral del av etterretningsprosessen. Gjennom å sammenstille informasjon fra samarbeidspartnere, tolltjenestepersoner, egne datakilder og innhentingskapasiteter, særlig i Treff-plattformen, kan Tolletaten i økende grad gjennom analyse avdekke nye adferdsmønstre og omsette dette til et godt beslutningsgrunnlag for kontrollmannskapene.

Levering av trafikk- og varestrømsdata til Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)

Tolletaten leverer månedlige analyser av varestrømmen i form av et dashboard til NFD, som har beredskapsansvaret for forsyningssikkerheten i Norge. Hvert månedlige dashboard består av to deler. Den første delen viser hvordan sammensetningen av importverdi og importvekt har variert i de siste månedene, på tvers av forskjellige varegrupper. Den andre delen fokuserer på de varegruppene som har opplevd sterk dynamikk, og utdyper analysen for å lage prognoser. Tolletaten har holdt dialog med NFD i 2024 også ved å levere en separat oversikt over varestrømmer av matvarer, i forbindelse med NFDs årlige status og tilstandsvurdering innen matvareforsyning.

Utfasing av direktekjøring og innføring av digital melde- og opplysningsplikt

Høringen «Høring - forslag om endringer i vareførselsforskriften om opplysningskrav i digital melde- og opplysningsplikt for transport med fartøy, luftfartøy og tog», ble publisert 14.11.23. Forskriftsendringene ble fastsatt og kunngjort 18. januar 2023 med ikrafttredelse samme dag.

Høring - forslag om endring i vareførselsforskriften - Digitoll del 4 ble publisert 1. februar 2024 med høringsfrist 30.04.2024. I tilknytning til høringen ble det gjennomført et møte med referansegruppen for næringslivet, samt et webinar. Referansegruppens tilbakemeldinger var særlig knyttet til foreslått ny tollagerordning- midlertidig lager, forslag til unntaksordninger og problemstillinger knyttet til utenlandske aktører. Deltagerne uttrykte seg kritiske til at adgangen til midlertidig lager og unntak var snevre, og at omfanget av

informasjonspliktene til deklarasjon for innlegg på tollager før grensepassering var for stort og ville bli vanskelig å oppfylle innen 1.4.2025.

Ved høringsfristens utløp var det mottatt i alt 25 høringssvar. Høringssvarene forsterker de kritiske kommentarene og tilbakemeldingene som deltakerne i en ressursgruppe for næringslivet og NHO LT formidlet til etaten i høringsperioden. Overordnet uttrykte mange av tilbakemeldingene til høringen at aktørene (Tolletaten/ systemleverandører/ næringslivet) i større eller mindre grad «ikke var klare nok» til å kunne gjennomføre innføring av digital melde og opplysningsplikt og utfasing av direktekjøringsordningen innen 1. april 2025.

Etaten gjorde sommeren/høsten 2024 en strukturert gjennomgang av alle tilbakemeldingene som var mottatt fra næringslivet. Det ble identifisert og besluttet tiltak som ble vurdert til å møte de vesentligste hovedutfordringene som

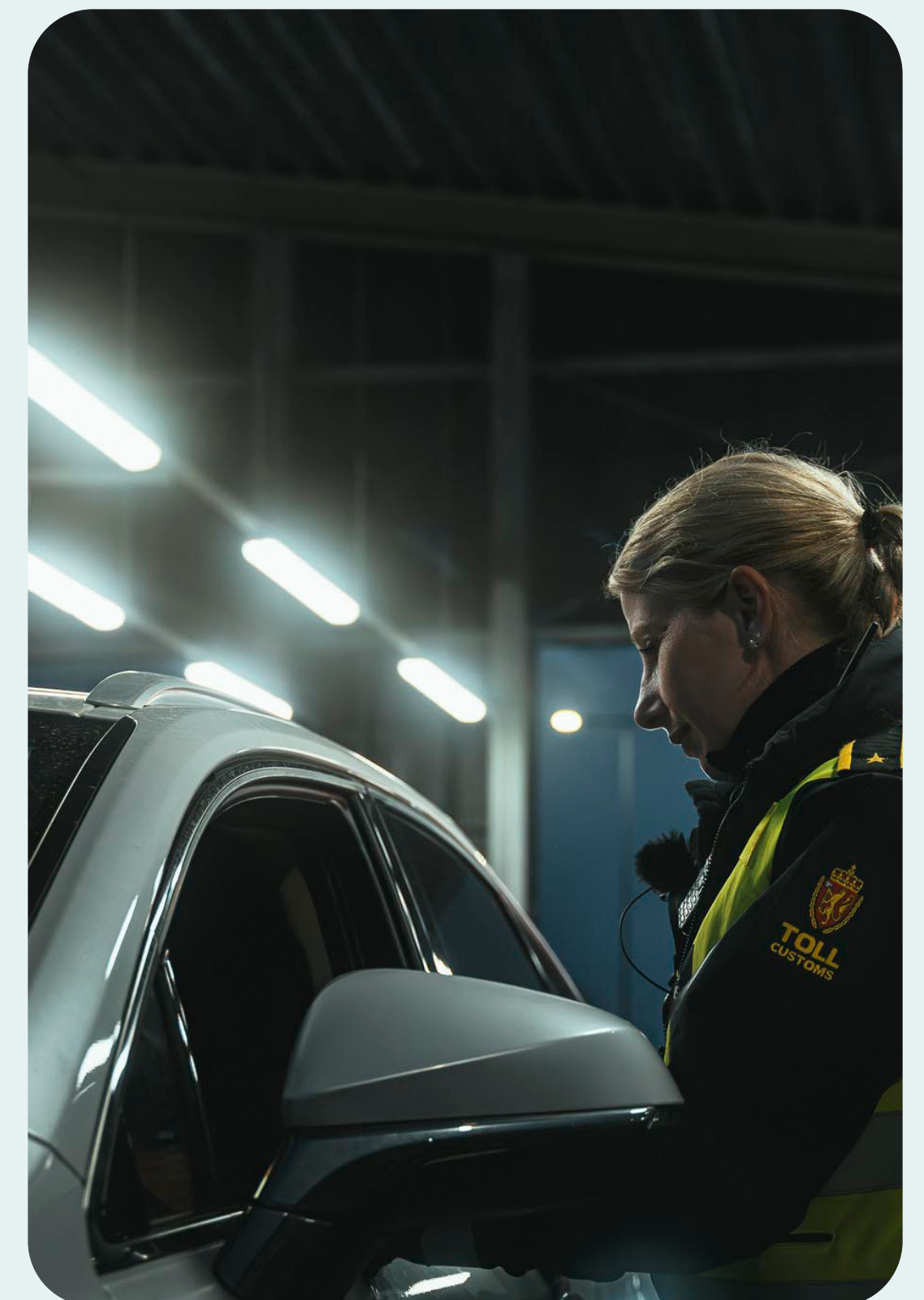
næringslivet har gitt tilbakemelding om knyttet til overgangen til Digitoll, herunder utredet alternative innføringsstrategier. Noen av de identifiserte tiltakene krever at det gjøres endringer i gjeldende vareførselsforskrift. En ny høring, høring 5, ble igangsatt i januar 2025. I parallell med dette planlegges gjennomført en lovendringsprosess for endringer i vareførselsloven §2-3 for å få etablert tilstrekkelig rettslig grunnlag for kravet om å oppgi referanse til deklarasjons-ID (eller godsnummer) i den digitale melde og opplysningsplikten.

Etter en samlet vurdering av høringssvarene og tidsrammen for gjennomføring av besluttede tiltak, tilbakemeldinger og dialog med næringslivsaktørene og NHO og faktisk utbredelse av Digitoll, besluttet etaten å endre innføringsstrategien- og planen for Digitoll i november 2024:

- Som første endringstrinn innføres plikt til å oppfylle melde- og opplysningsplikten digitalt 01.02.2026.

- Deretter avvikles direktekjøring og det innføres plikt til å sende inn deklarasjon før eller ved grensepassering 01.09.2026.

Etablering og innføring av system-tekniske løsninger og organisasjonsmessige tilpasninger som understøtter utfasingen av direktekjøringsordningen og innføringen av digital melde og opplysningsplikt er beskrevet under Treff-satsingen (digitalisert systemstøtte på kontrollområdet og ekspressfortolling).

Digitoll – PostNords reise mot en mer digital fremtid

I flere år har logistikk-selskapet PostNord jobbet målrettet med sine partnere i utlandet for å implementere Digitoll. Nå begynner det harde arbeidet å gi resultater. En av de viktigste oppgavene har vært å hjelpe kundene med å bli mer digitale og sende tolldata elektronisk. Ved oppstart mottok PostNord omtrent 30 prosent av tolldataene digitalt, men nå har de nådd en imponerende digitaliseringsgrad på over 80 prosent. - Dette har vært en milepæl for oss, og viser hvor langt vi har kommet i digitaliseringsprosessen sier Erling Thuland i PostNord.som leder importavdelingen i PostNord.

Til tross for suksessen med å implementere Digitoll har PostNord opplevd flere «barnesykdommer» i systemene. Dette har tidvis ført til stopp av transporter ved grensen, men godt samarbeid med Tolletaten har bidratt til rask klarering av bilene. Samarbeidet mellom PostNord og Tolletatens Digitaliseringsprogram har vært svært godt, og mange små utfordringer har

blitt løst effektivt. Dette har vært avgjørende for at PostNord har kunnet fortsette utrullingene uten store forsinkelser.

PostNord merker allerede de positive effektene av Digitoll. Kortere fremføringstid på transportene er så langt den største fordel, og bidrar til at PostNord oppfyller sitt kundeløfte. I tillegg sikrer PostNord at alt gods på bilene er fortollet før ankomst til Norge, noe som eliminerer behovet for at sjåfører må gå til ulike aktører på grensen for å samle fortollingspapirer. Dette effektiviserer prosessen og gir en mer smidig transportflyt.

«Så langt har vi gjennomført Digitoll på de "enkle" trafikkene, det vil si fullloads og partloads. Neste steg blir å starte implementeringen for stykkgodstrafikken mellom terminaler i Sverige/Norge, som vi anser som den største utfordringen» fortsetter Erling Thuland. «Blant annet har vi endret hele vår produksjonsmodell på terminalene ved at det ikke skal være

mulig å laste gods som det ikke er sendt igjennom en deklarasjon til Tolletaten i Norge. Målet er at alle biler fra Sverige skal være på Digitoll innen utgangen av Q2 2025. Deretter vil vi gradvis ta i bruk Digitoll i resten av nettverket, med en ambisjon om å ha fullstendig omlegging før peak 2025, det vil si innen slutten av september.»

Noe av det viktigste PostNord har erfart er at det tar mye tid å få kundene mer digitale og å sette nye rutiner internt. - Vi er derfor svært glade for at vi begynte arbeidet med Digitoll så tidlig som vi gjorde, da dette har gitt oss et forsprang i tilpasningen til en mer digital hverdag sier Erling Thuland.

«Vår reise med Digitoll har vært lærerik og krevende, men resultatene viser at det har vært verdt innsatsen. Vi ser frem til å fortsette digitaliseringsprosessen og skape enda mer effektive og smidige transportløsninger for sine kunder».

Treff-satsingen (digitalisert systemstøtte på kontrollområdet og ekspressfortolling)

Tolletaten har i 2024 videreført arbeidet i samsvar med mandat for Treff-satsingen. Utvikling og innføring av digital melde og opplysningsplikt for alle transportformer og utfasing av direktekjøringsordningen har sammen med utvikling og innføring av ICS2 fase 3, hatt høyest prioritet i 2024.

Overordnet har innsikts-, design og utviklingsaktivitetene knyttet til Treff-satsingen hatt en fremdrift i samsvar med plan. Det er identifisert behov for å forsterke og videreutvikle arbeidet rundt endring og innføring, herunder etatens regelverksutvikling og ekstern interessenthåndtering, for at etaten skal få gjennomført nødvendige endringer og realisert gevinstene knyttet til satsingen.

Løsning for digital melde og opplysningsplikt for sjø og jernbane ble satt i drift henholdsvis 1. februar og 1. mars i 2024. Digitoll (deklarasjon før/ved grensepassering og digital melde og opplysningsplikt) har fra utgangen av 1. tertial 2024 vært tilgjengelig for alle transportmåter (vei/ferge, fly-, post og kurerfrakt, sjø og jernbane) på alle norske tollsteder lokalisert i Norge, Sverige og Finland.

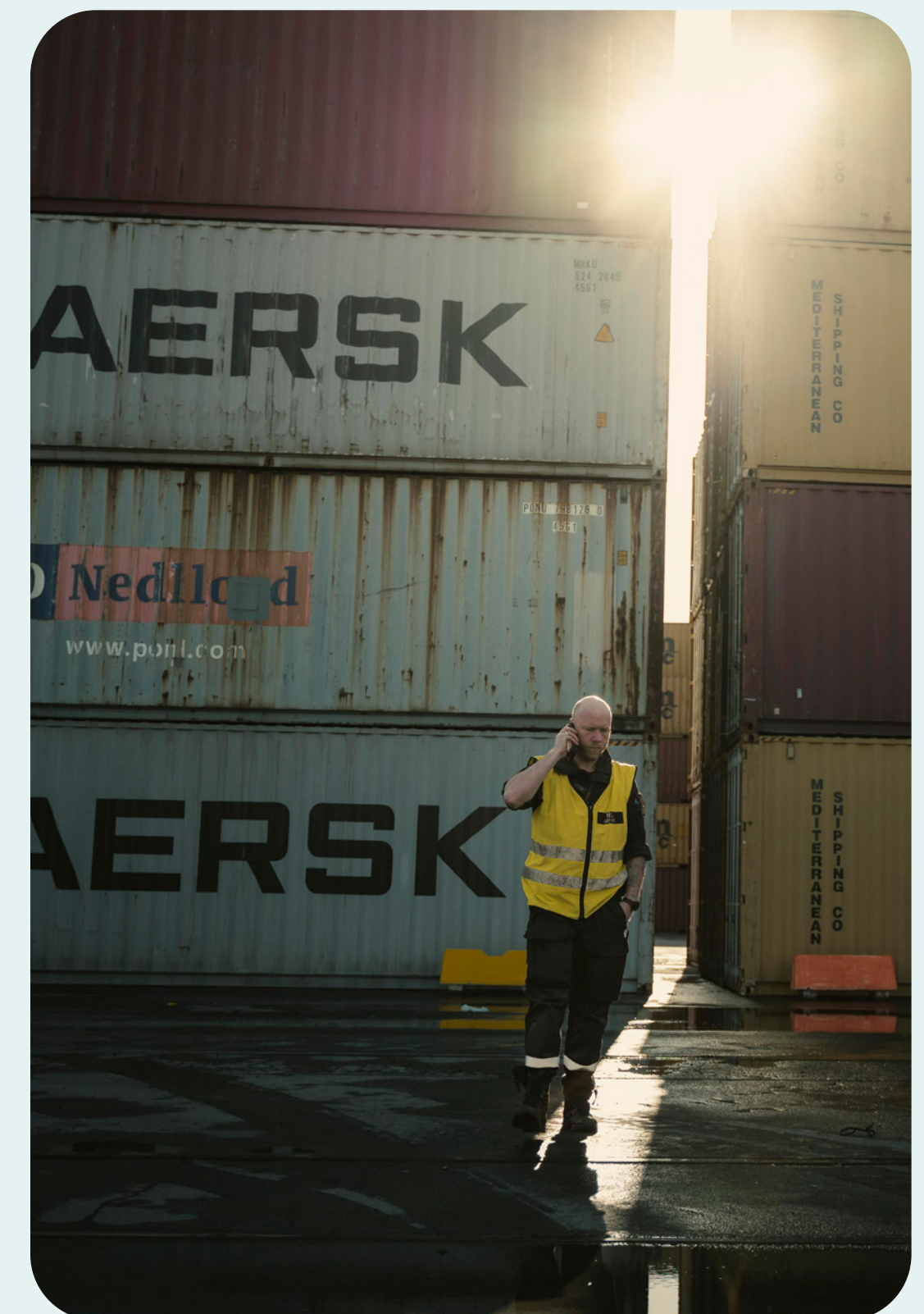
ICS2 innføres i tre faser og EUs milepæl for tredje fase, som omfattet all frakt på sjø, vei og jernbane fra tredje land, var 3. juni 2024. Etaten driftsatte løsningen for ICS2 fase 3 i samsvar med EUs milepæl. I 2024 og frem mot september 2025 er det transisjonsperiode/oppkoblingsperiode for de aktuelle næringslivsaktørene. Ved utgangen av 2024 er foreløpig et begrenset antall næringslivsaktører innen transportmåte sjø som har koblet seg på løsningen.

Det er etablert og driftsatt systemstøtte som muliggjør at næringslivsaktører i forbindelse

med deklarasjoner kan sende inn aktuell underlagsdokumentasjon sammen med deklarasjonene. Dokumenter det er snakk om er eksempelvis faktura, tillatelser, fraktrekning, opprinnelsesdokumentasjon eller fraktbrev. Ved at dokumenter sendes inn i forkant kan det bidra til at etaten ikke trenger å kontakte næringslivet for eksempel i forbindelse med dokumentkontroll og at næringslivet får et redusert behov for å ha personell tilgjengelig 24/7 for å svare ut evt. henvendelser fra etaen knyttet til deklarasjonskontroll.

Systemstøtte for maskinell håndtering av ikke-klarerte eksporter fra EU/Sverige med tilhørende samhandling med Sverige har også blitt ferdigstilt. Løsningen ble produksjonssatt 18. november.

Utvikling på alle «delområder» innenfor omfang av leveransen «Etterretning komplett» er pågående. Pilot på løsningen ble igangsatt i uke 49 og er planlagt utvidet med ytterligere brukere i begynnelsen av januar 2025.

Ved utgangen av 2024 utgjør andelen av transporter på vei/ferge som benytter Digitoll om lag 5 prosent av totalt antall transporter på vei/ferge per måned. Ved siden av transporter på vei/ferge benyttes forenklet Digitoll for sjø for om lag 4-500 deklarasjoner per måned. Selv om det fra måned til måned gjennom 2024 har vært økt bruk av Digitoll, har andelen av varetransport som benytter Digitoll fortsatt vært begrenset og et godt stykke bak måltallene fra opprinnelige innføringsplaner.

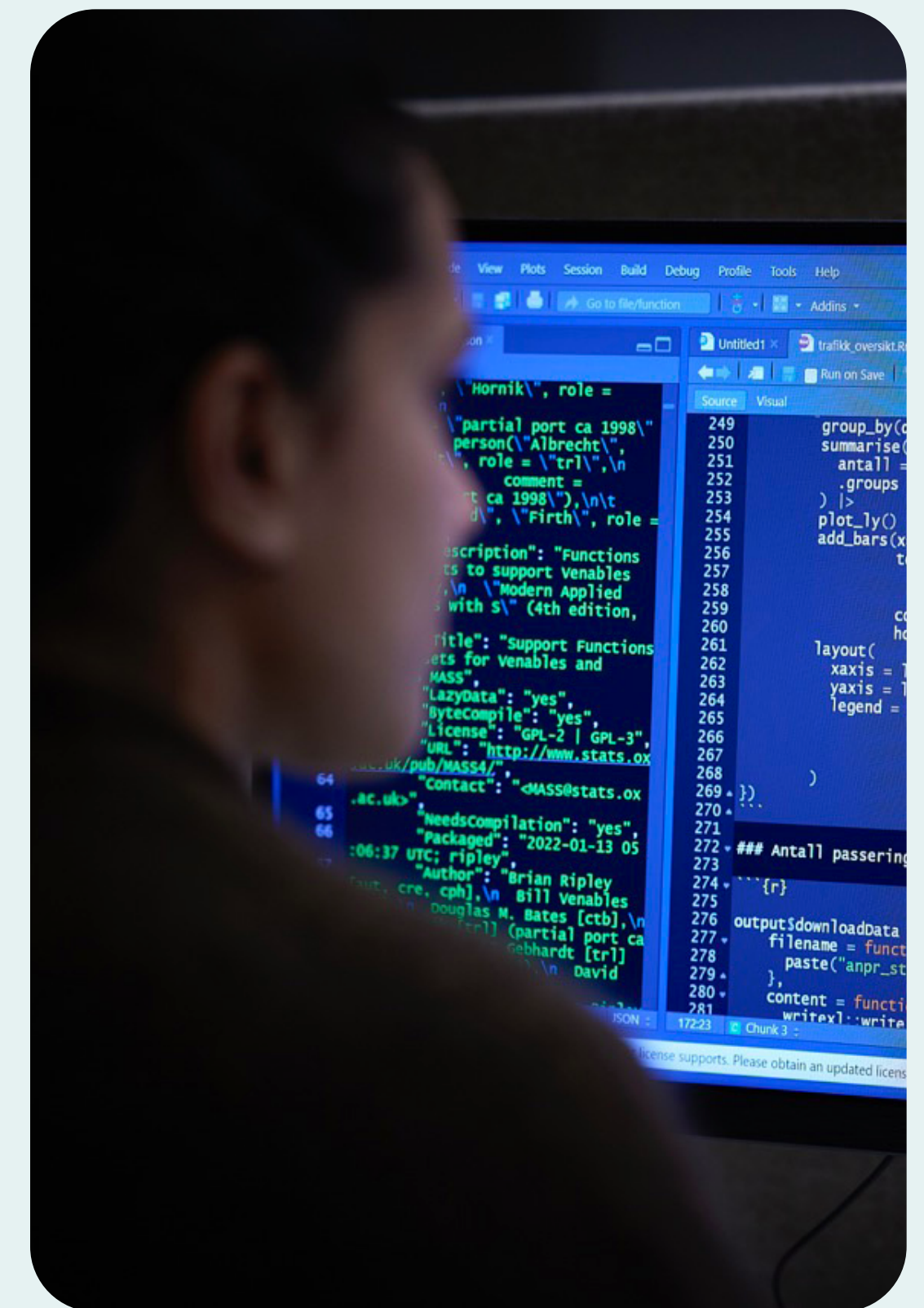
Gjennom året har etaten videreført en tett samhandling og dialog med næringslivsaktører, systemleverandører og interesseorganisasjoner. Gjennom høringssvar og dialogen og samhandlingen med aktørene har etaten gjennomgående mottatt støtte og forståelse for Digitoll-konseptet og de planlagte forskriftsendringene. Etaten har imidlertid blitt utfordret på tidsplanen for gjennomføringen med referanse til at det er flere forhold knyttet til fremtidige prosesser, regelverk og systemstøtte

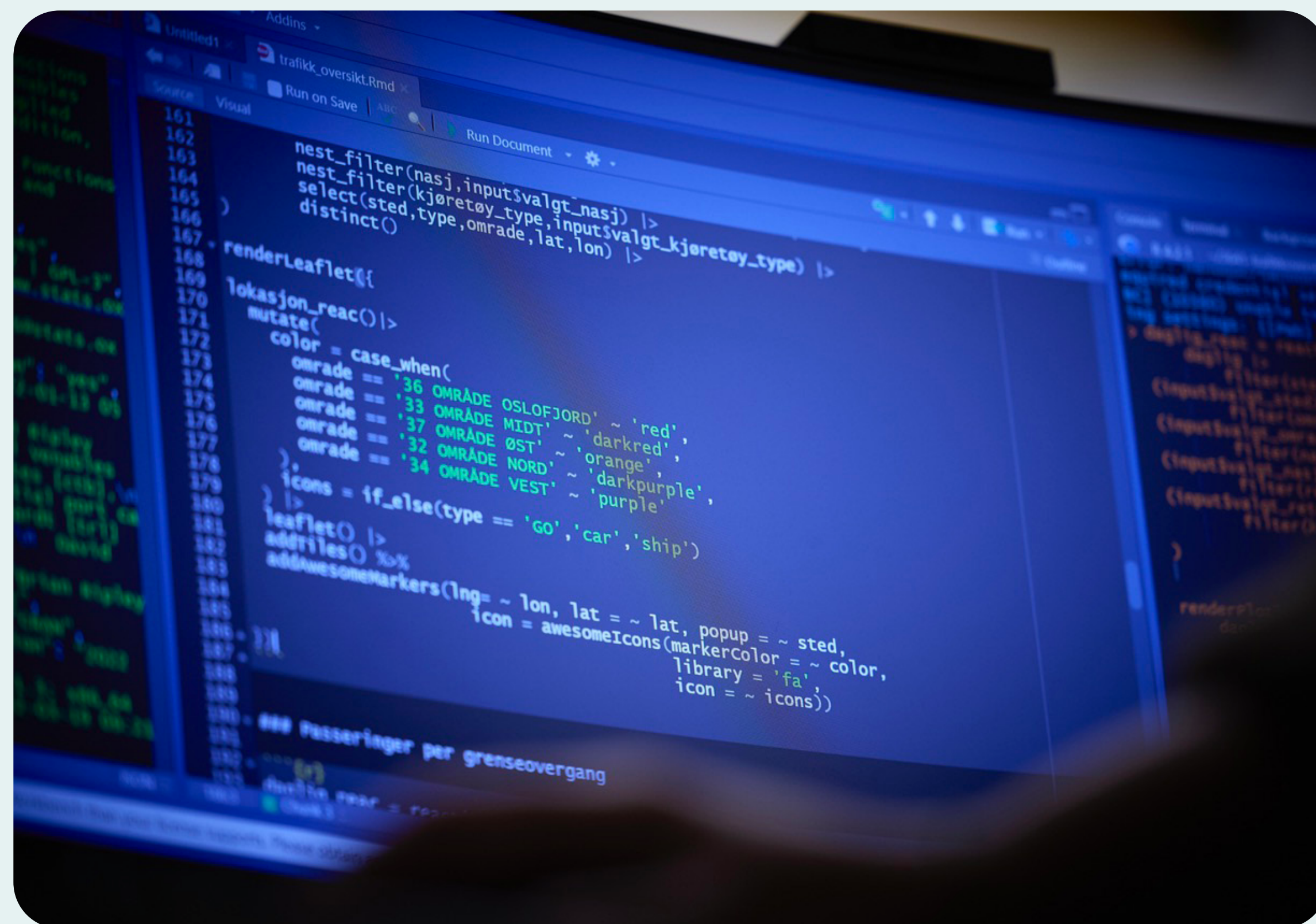
som næringslivet mener ikke har vært tilstrekkelig avklart. Næringslivet har heller ikke kommet langt nok i å utvikle avtaler, rutiner og løsninger som understøtter samhandlingsbehovet dem imellom. Som følge av dette ble innføringsstrategien og -planen for Digitoll ble besluttet endret i november 2024.

For å gi næringslivet nødvendig forutsigbarhet og unngå at et nytt endringsløp forstyrrer nødvendig arbeid med digital melde og opplysningsplikt for innførsel og utfasing av direktekjøringsordningen, ble det høsten 2024 vurdert at det ikke lenger er hensiktsmessig å slutføre leveransen «Utførsel» innenfor daværende varighet for satsingen. På bakgrunn av dette, samt en revidert usikkerhetsanalyse av Treff-satsningen hvor både revidert innføringsplan for Digitoll og en mulig forlengelse av Treff-satsingen var sentrale parametere, ble det i slutten av 2024 besluttet å utvide varigheten for satsingen med 18 måneder til 30.06.2027. Revidert usikkerhetsanalyse med

utvidet varighet viser at det ikke er behov for å endre styringsmål eller kostnadsramme.

Ved utgangen av 2024 viser en forenklet analyse av ferdiggrad at 79 prosent av Treff-satsingens leveranseomfang for systemutviklingen er ferdigstilt. Kostnadsmessig er satsingen på samme tidspunkt belastet med 594,5 millioner. Dette utgjør 74,5 prosent av satsingens styringsmål og 68,9 prosent av kostnadsrammen. Revidert usikkerhetsanalyse viser videre at programmets kostnadsramme har blitt mer robust det siste året.

Fremtidens tollbehandling

Etaten håndhever regelverk for 19 andre statlige myndigheter, bl.a. knyttet til samfunnssikkerhet, beskyttelse av liv og helse, dyrevelferd, plantevern, miljøvern mv. Alle varer som krysser grensen, må tollbehandles. Tolletaten innhenter opplysninger om varene og kontrollerer at restriksjoner, krav om tillatelser mv. overholdes. Dagens system for tollbehandling, TVINN, ble tatt i bruk i 1988. Det er oppdatert underveis, men bygger på gammel og utdatert teknologi og har begrensede muligheter for utvikling. Systemet krever manuelle prosesser mot andre myndigheter og betydelig ressursbruk for importører og eksportører.

Tolletaten leverte desember 2023 en konseptvalgutredning til Finansdepartementet om Fremtidens Tollbehandling. Basert på KS1-rapporten fra ekstern kvalitetssikrer våren 2024 og en tilleggsutredning fra Tolletaten, besluttet regjeringen i november 2024 konseptet «Koordinerte plikter, inkludert opsjon for tilkobling

til EUs Customs Single Window - Certex (CSW)». Konseptet innebærer ny løsning som ser alle plikter og arbeidsprosesser knyttet til inn- og utførsel av varer i sammenheng. Tolletaten vil gjennom realisering av konseptet forvalte én sammenhengende felles tjeneste hvor næringslivets plikter knyttet til grensekryssende vareførsel behandles (deklarasjonsplikt, forhåndsvarsling, melde – og opplysning, og fremleggelsesplikt). Vareførselsprosessene sees i sammenheng med øvrige myndighetsprosesser og næringslivets handelsprosesser. Dette legger til rette for å automatisere informasjonsutveksling knyttet til grensekryssende vareførsel. I tillegg gir løsningen deklarasjonspliktige fleksibilitet med hensyn til når og hvordan informasjon avgis til Tolletaten.

Finansdepartementet ga Tolletaten høsten 2024 et mandat for et forprosjekt for fremtidens tollbehandling i tråd med statens prosjektmodell. Besvarelsen av mandatet med

sentralt styringsdokument (SSD) ble oversendt departementet i februar 2025.

Kontroll med vareførsel til og fra Svalbard

Tolletaten har nå vært etablert på Svalbard siden mai 2022 da Tollområde Svalbard ble etablert gjennom forskrift med hjemmel i tolloven. Kontroll med vareførsel på Svalbard ble etablert på svært kort tid, slik at Svalbard ikke skulle bli utnyttet til omgåelse av sanksjons- og eksportkontrollregelverket mot Russland. Dagens kontroll med vareførselen på Svalbard er derfor basert på en minimumsløsning uten blant annet de varslings-, melde- og opplysningsplikter som gjelder på fastlands-Norge. I dag er det seks tjenestepersoner etablert i Longyearbyen som gjennomfører kontroller basert på den informasjonen de har tilgjengelig

I 2024 har Tolletaten jobbet med å utvikle en forskrift som skal innføre plikter for aktørene som har vareførsel til og fra Svalbard. Forskriften som er under utarbeidelse, skal legge regelverket til fastlandet til grunn med nødvendige tilpasninger til lokale forhold på Svalbard. Det er jobbet med innsiktarbeid både med tanke på regelverket som skal utvikles, men også med tanke på systemstøtten som skal utvikles for informasjonsinnhenting fra aktørene og behandling av denne informasjonen i etaten.

I forbindelse med innsiktsarbeid er det gjennomført møter med næringslivet og andre myndigheter på Svalbard for å sikre god oversikt over lokale forhold og behov knyttet til innføringen av pliktene i vareførselsloven. Forslag til ny forskrift planlegges oversendt til Finansdepartementet i løpet av første kvartal 2025.

Schengen IKT-systemer

For bedre å forebygge, avverge og bekjempe grensekryssende kriminalitet, terror og ulovlig migrasjon er det satt i gang et omfattende utviklingsarbeid i Schengen. Et viktig tiltak er å utvikle og implementere flere felleseuropeiske IKT-systemer for styrket grensekontroll, bedre deling av informasjon og økt sikkerhet. Det gjennomføres et prosjekt i regi av Justis- og beredskapsdepartementet som skal innføre nasjonale endringer som følge av SIS Recast. Utviklingen i Norge skjer primært i politiet og Utlendingsdirektoratet. Tolletaten har imidlertid rett til å foreta direkte søk i SIS, og tilrettelegging for søk er vurdert som vesentlig for nyttevirkningene forbundet med SIS Recast.

Tolletaten har fra 1. januar 2024 etablert et prosjekt i tett samarbeid med politiets program. Prosjektet arbeider med felles utredning av rammer, muligheter og samarbeid. Det felles arbeidet har i 2024 klargjort det juridiske

handlingsrommet for Tolletatens søk. Basert på disse avklaringene har Tolletaten identifisert to bruksscenarier der søk i SIS i første omgang kan implementeres. Utredningsarbeid er påbegynt for å konkretisere disse bruksscenariene og hvilke søk som kan foretas, digital innmelding av treff samt utforming av effektive felles arbeidsprosesser.

Prosjektet har i desember 2024 begynt tilrettelegging for å implementere systemstøtte for de avklarte bruksscenariene. Det er planlagt gradvis innføring av søk i siste halvdel av 2025.

Videreutvikling av styringsparametere

I tråd med oppdrag om løpende utvikling av etatens styringsparametere har etaten utviklet et nytt sett med nøkkeltall som gir supplerende informasjon om virksomheten. Indikatorsettet gjelder fra 2025.

E-lisens

Utenriksdepartementet/DEKSA arbeider med å fornye søknads- og saksbehandlingsprosedyren for eksportkontroll (E-lisens). Tolletaten er med i utvikling av integrasjonsløsning mellom lisenssystemet og tollbehandlingssystemet. Det nye systemet - Hermes, planlegges ferdigstilt 3. kvartal 2025 og skal ivareta tolletatens behov for saksbehandling av tollsaker som legges frem for DEKSA.

Styring og kontroll i virksomheten

Overordnet vurdering av styring og kontroll

Tolletaten videreutvikler sin interne kontroll og styring løpende basert på kravene i Reglement for økonomistyring i staten og Hovedinstruks til Tolletaten. Modenheten øker år fra år til år, og etaten vurderer den årlige styringen til å være tilfredsstillende og til å godt støtte opp under den løpende virksomheten og måloppnåelsen.

Basert på anbefalinger fra et eksternt fagmiljø som i 2023 evaluerte effekten av OU- prosessen i 2020 der divisjonsstruktur med nasjonale enheter ble etablert, gjennomførte Tolletaten to større organisatoriske grep i 2024. Etterretningsmiljøet ble samlet i én organisatorisk enhet for bedre å kunne realisere effekter av etterretningssatsingen. Videre ble administrasjonsmiljøet delt opp, der målsettingen var å styrke den strategiske styringen av etaten. Det ble opprettet en HR og organisasjonsdivisjon som fikk ansvar for personellområdet og fellestjenester, hvor man også sentraliserte noen HR-funksjoner som tidligere var lagt til andre divisjoner. Dette gir rom

for økt fokus på strategisk kompetansestyring og endringsledelse. Sentrale styringsfunksjoner ble skilt ut i en ny styringsstab med ansvar som er spisset mot strategisk utvikling, virksomhets- og økonomistyring samt anskaffelser. Et mindre og mer rendyrket kontrollspenn innenfor styring skal sette Tolletaten bedre i stand til langsiktig og helhetlig styring av utviklingen i etaten. Dette styrker styringsevnen spesielt ift. store endringsbehov som følge av gjennomført og fremtidig digitalisering, samt bidrar til styrket evne til å realisere planlagte gevinster. I tillegg ble det opprettet en ny operativ stab. Den har en sentral rolle i å bistå tolldirektør i overordnet og helhetlig styring av etatens operative aktiviteter. Dette omfatter blant annet å til enhver tid har tilgang til en oversikt for hva som skjer på det operative området i Tolletaten, og ved behov ha ansvar for koordinering og overordnet styring av operative innsatser og aktiviteter på nasjonalt nivå. I tillegg har staben ansvaret for sikkerhet, beredskap og HMS. Organisasjonsendringene ble gjennomført i

andre halvdel av 2024.

Tolletaten har robuste prosesser for flerårig planlegging og budsjettering som tar utgangspunkt i strategiske analyser, virksomhetsstrategi og overordnede risikovurderinger. Andre ressursmessige behov kartlegges systematisk, herunder behov i overgangen fra større digitale utviklingstiltak til linjen. Anbefalinger fra internrevisjonsgjennomganger innarbeides og følges opp systematisk. Gjennom året belyses sentrale risiko, muligheter og utfordringer som en del av planprosessen, og dette sikrer at planlegging og ressursallokering er i samsvar med overordnede føringer og prioriteringer.

Ved inngangen til 2024 var planleggingen konsentrert rundt kostnadsreduserende tiltak for å avstemme operativ drift og nødvendige utviklingsbehov opp mot tilgjengelige budsjettmidler. I RNB fikk imidlertid etaten tilført en vesentlig styrkning av budsjettet med en

varslet varig effekt fra og med 2025. Dermed har oppmerksomheten i etatens planlegging i 2024 i særlig grad vært rettet mot å etablere gode interne prosesser for effektiv allokering av styrkingen. Styrkingen har i 2024 gitt etaten mulighet til å ta igjen noe av etterslepet av operativt materiell og en viss styrking av kontrollressursene. Budsjetstyrkingen har samtidig gjort det mulig å unngå å ta ned servicenivå og kontrollevne.

Etaten utarbeider månedlige økonomirapporter med prognoser, som danner grunnlag for tertialvise omdisponeringer. Tolldirektøren gjennomfører også tertialvise styringsdialoger med divisjons- og stabsdirektørene. Store utviklingstiltak har vært samlet under etatens digitaliseringsprogram som har vært integrert i etatens planleggings- og oppfølgingsprosesser. Dette har bidratt til at utfordringer i grensesnittet mellom program og linje har blitt håndtert i etatens ordinære styringsfora. De største digitale utviklingsprosjektene behandles i faste møter i digitaliseringsprogrammets

sponsorstyre. Denne strukturerte tilnærmingen fremmer kommunikasjon og oppfølging av mål og resultater på tvers av organisasjonen.

Langsiktig utvikling, forbedring og effektivisering

Den store Treff-satsningen går mot slutten, men det er fortsatt betydelige prosessendringer som skal implementeres før programmet ferdigstilles i 2027. Det er fremover et særlig behov for sikre god helhetlig koordinering nå linjen overtar leveranser fra programmet, og at det legges til rette for at planlagte effekter fra programmet oppnås og at gevinster realiseres.

Etaten har oversendt satsningsforslag for Fremtidens Tollbehandling som vil innebære den største fornyelsen av etatens systemunderstøttelse og prosesser for registrert vareførsel siden 1980-tallet.

Etaten har utredet og anbefalt flere organisatoriske endringer av mindre og større karakter som også innebærer forslag om endringer i geografisk tilstedeværelse. Slike endringer er nødvendig både for å sikre robuste fagmiljø, effektiv drift og behovet for å tilpasse etatens drift til langsiktige ressursrammer. Gjennomføring av disse endringene vil kreve betydelig ledelsesoppmerksomhet fremover.

For å sikre at etaten har riktig kompetanse til å håndtere oppdraget og oppgavene fremover, er det behov for å styrke den arbeidet med den strategiske og helhetlige kompetanseplanleggingen.

Det er identifisert behov for en gjennomgang av etatens prosesser for styring og organisering av utviklingsarbeidet. Som følge av dette er det besluttet å utvikle en styringsmodell som skal sikre gode prosesser for helhetlig planlegging, koordinering og prioritering av utviklingstiltak på tvers av organisasjonen.

Etatens langsiktige arbeid med innføring av prosessstyring og -forvaltning er i ferd med å legge grunnlag for mer systematisk arbeid med kontinuerlig forbedring og fremtidig effektivisering. Rapportering og innsiktsarbeid har i økende grad blitt digitalisert og automatisert, samtidig som det har vært lagt vekt på forbedring av grunnleggende datakvalitet som kritisk suksessfaktor for både riktig rapportering og gode analyser.

Internkontroll og risikostyring

Samlet status for internkontrollarbeidet vurderes som tilfredsstillende. Det er ikke avdekket alvorlige avvik i rammene for intern styring og kontroll.

Status innenfor den enkelte divisjons og stabs fagmyndighetsområdet (intern kontroll) er tema i tolldirektørs styringsdialog ved utgangen av tredje tertial, sammen med resultater for året og læringspunkter. Innen sikkerhetsområdet og personvern er det i tillegg en separat og mer

detaljert ledelsesrapportering. Ved inngang til 2025 er alle fagområder dekket med overordnede styrende dokumenter som setter rammer og retning for linjeorganisasjonens etterlevelse. Det er behov for operasjonalisering og veiledning av linjen slik det internt er «lett å gjøre rett».

Gjennom 2024 har flere arbeidsprosesser blitt beskrevet og dokumentert og prosessmodenhet i divisjoner og staber har økt. Dette er nyttig både for å sikre enhetlig praksis nasjonalt og som grunnlag for forenklinger, operasjonelle risikovurderinger, samt for prioritering av behov for systematiske internkontrollaktiviteter. I grensekontrollen har dokumentasjonsarbeidet dannet grunnlag for en oppdatert kartlegging av HMS-risikoer med tilhørende identifisering av behov for nye tiltak. Prosessdokumentasjon kan også danne grunnlag for enklere digitalisering eller automatisering, og har også vist seg å avdekke at planlagte digitaliseringstiltak har vært unødvendige da prosessendringer har fjernet behov. Samtidig

innebærer større digitaliseringstiltak ofte en radikal omlegging av prosesser, samtidig som en rekke ytre krav blant annet i lovverk må ivaretas.

Tolletaten har avtale med en ekstern leverandør om internrevisjonstjenester. Departementet mottar årsplan og -rapport. Det ble gjennomført tre revisjoner ila. 2024; strategisk HR, beredskap og krisehåndtering og informasjonsforvaltning. Funn og anbefalinger er viktige innspill til virksomhetsplaner og langsiktig styrking av etatens styring og kontroll.

Sikkerhet og beredskap

I 2024 har alt fra ekstremvær og ulykker nasjonalt, til væpnede konflikter og et skjerpet sikkerhetspolitisk trusselbilde internasjonalt, vært variabler som påvirker Tolletatens sikkerhets- og beredskapsarbeid. Tolletaten vektlegger en proaktiv og fleksibel tilnærming for å evne å håndtere et risikobilde som er i stadig endring.

Gjennom 2024 har Tolletaten gjennomført en større revidering av beredskapsplanen, og det har blitt etablert forsterkede interne strukturer for varsling og eskalering av hendelser. Parallelt med dette har det blitt gjennomført en internrevisjon på etatens beredskaps- og krisehåndteringsarbeid med påfølgende utarbeidelse av planer for å følge opp de anbefalinger for videreutvikling av området som har kommet frem. Staten deltar på relevante arenaer og forum for beredskapsarbeid i regi av samarbeidende virksomheter.

Staten har i 2024 jobbet systematisk med å forbedre kulturen for avviksrapporing i det nye avvikssystemet som ble implementert på slutten av 2022. Det har vært en økning i antall innrapporterte avvik, men det har ikke vært økning i antall alvorlige avvik verken på HMS-området eller innen sikkerhet og beredskap i 2024, sammenlignet med foregående år. Det er ikke avdekket noen vesentlige avvik som krever særskilt håndtering utover en driftsbasert og planmessig lukking.

Tolletaten har i 2024 arbeidet videre med forebyggende sikkerhet. Styrende dokumenter har blitt oppdatert, inkludert lokale sikkerhetsinstrukser som har blitt tilpasset det gjeldende trussel- og risikobildet. Det avholdes gjennomgang for ledelsen på etatens sikkerhetsstyring ved faste intervaller, der formålet er å vurdere om styringssystemet for sikkerhet fungerer etter hensikten. Det har også blitt utviklet nye intranettsider på sikkerhet, med mål om tilgjengeliggjøre relevant informasjon om sikkerhet for etatens ansatte.

I løpet av året har etaten gjennomført flere tiltak for å styrke personellsikkerheten, i tråd med økende behov og krav knyttet til samarbeid med andre virksomheter. En tydelig trend har vært en økning i antall sikkerhetsklareringer, noe som reflekterer et styrket samarbeid både internt og eksternt. For å sikre at medarbeidere har tilgang til relevant informasjon, har etaten utviklet nye intranettsider dedikert til personellsikkerhet. Disse sidene gir ansatte enkel tilgang til oppdatert kunnskap og

retningslinjer på området.

Erfaringsutveksling med andre virksomheter innen personellsikkerhet er av stor verdi for etaten. Gjennom deling av beste praksis, utfordringer og mulige løsninger styrkes personellsikkerhetsarbeidet, samtidig som grunnlaget legges for en mer helhetlig og robust tilnærming til fagområdet. Arbeidet med å videreutvikle personellsikkerhetsområdet fortsetter i 2025.

Etaten har gjennomført en grundig kassasjon av utdatert materiale for å redusere risikoen for eksponering av sensitiv informasjon. Disse tiltakene, kombinert med det styrkede samarbeidet, har samlet sett styrket etatens evne til å håndtere personellsikkerhet på en proaktiv og effektiv måte.

Informasjonssikkerhet

Tolletatens systemer behandler betydelige informasjonsmengder, og informasjonssystemenes tilgjengelighet, konfidensialitet og integritet er avgjørende. Informasjonssikkerheten i disse systemene må følges opp i henhold til gjeldende regler, anerkjente standarder samt oppdaterte vurderinger av risiko- og trusselbildet, og råd fra fagmyndigheter. Departementet viser i den forbindelse til Nasjonal sikkerhetsmyndighets grunnprinsipper for IKT-sikkerhet 2.0. Sikkerhetsmessige, personvernmessige og juridiske forhold må vurderes grundig i drift, forvaltning og utvikling av etatens IKT-løsninger. Departementet viser til at det digitale trusselbildet er skjerpet de seneste årene. Det er viktig at etatens arbeid med informasjonssikkerhet er tilpasset utviklingen i trusselbildet.

For å imøtekomme dette har etaten fokus på kontinuerlig videreutvikling av styringssystemet for informasjonssikkerhet. I 2024 ble prosessen

for risiko- og sårbarhetsvurderinger knyttet til digital sikkerhet revidert og forbedret. Det ble også gjennomført kontrollaktiviteter, opplæring og bevisstgjøring av egne ansatte. Sikkerhetsmåned i oktober ble markert i form av foredrag, konkurranser, relevante tips og bevisstgjøringsartikler på interne plattformer.

Etaten har bidratt med gjesteforelesning i emnet Sikkerhet, IKT og beredskap (TOL260) på bachelorstudiet i toll, vareførsel og grensekontroll ved Universitetet i Stavanger. Forelesningen gir en introduksjon til grunnleggende informasjonssikkerhet og er et bidrag inn i tollutdanningen.

Som en viktig del av det digitale sikkerhetsarbeidet, har operasjonaliseringen av Toll-CSIRT (Computer Security Incident Response Team) fortsatt. Teamet har vektlagt videreutvikling av prosesser og rutiner knyttet til sikkerhetsovervåking, hendelses-, og sårbarhetshåndtering.

Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

Riksrevisjonen har ikke rapportert merknader knyttet til Tolletatens virksomhet til Stortinget i 2024.

Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med eksportkontroll av strategiske varer, Dokument 3:4 (2020-2021), ble rapportert til Stortinget i februar 2021 og deres undersøkelse av myndighetenes kontroll av grensekryssende avfallstransporter - Dokument 3:6 (2022 -2023), ble rapportert til Stortinget i desember 2022.

Etaten har utarbeidet tiltaksplaner for oppfølging av rapportene, og har rapportert status på disse til Finansdepartementet senest i november 2024. De fleste tiltak knyttet til undersøkelsen om kontroll av grensekryssende avfallstransporter er iverksatt, og etaten vil rapportere ny status innen departementets frist 1. november 2025.

Riksrevisjonen avsluttet sin undersøkelse av myndighetenes arbeid med eksportkontroll av strategiske varer i 2024.

Riksrevisjonen hadde ingen merknader til etatens regnskap for 2023. Revisjon av regnskapet for 2024 pågår, og Riksrevisjonens beretning for 2024 regnskapet forventes å foreligge i månedsskiftet april/mai 2025.

Fellesføringer for 2024

Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

I tråd med fellesføringene for 2024 startet Tolletaten arbeidet med å kartlegge utslipp og identifisere områder hvor det er vesentlig å iverksette tiltak. Formålet med kartleggingen er å legge grunnlaget for å kunne arbeide systematisk og helhetlig for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk.

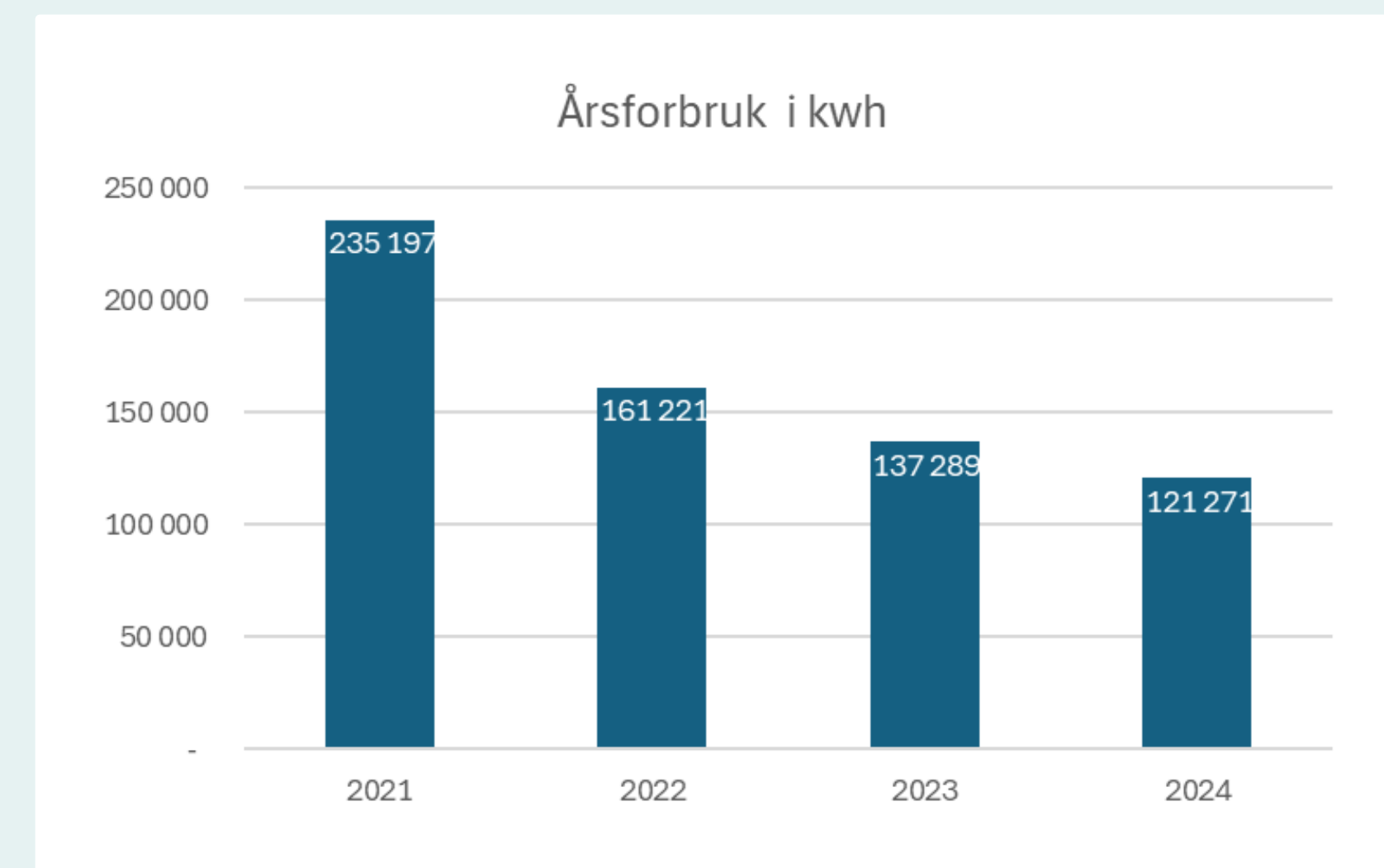
Ved hjelp av systemet Energi.AI har Tolletaten kartlagt sine klimagassutslipp i tråd med GHG-protokollen. Staten har lastet opp regnskapstall og analysert hvilke kontoer og leverandører som bidrar mest til statens utslipp. Denne innsikten gir et godt grunnlag for å planlegge tiltak, sette mål og følge opp progresjonen i arbeidet med å redusere utslippene.

Når Tolletaten anskaffer nye lokaler, jobber man aktivt med å redusere arealbehovet for å minimere fotavtrykk, tilrettelegge for størst mulig grad av gjenbruk og vurdere alle tilbydere basert på klimafotavtrykk og sirkulærøkonomi.

Tolletaten jobber kontinuerlig med måling av energibruk. Ved å koble Elhub opp mot Energi.AI kan staten nå overvåke energiforbruket i sanntid, sammenligne ulike lokasjoner og identifisere områder med unormalt høyt forbruk. Dette gir staten muligheten til å iverksette målrettede tiltak for å forbedre energieffektiviteten. Denne typen kartlegging og tiltak har redusert strømforbruket med ca 50% på statens kulturhistoriske eiendommer i perioden 2021-2024.

I 2023 fikk alle etater i oppdrag fra KDD å kartlegge klimarisiko for eide bygg. Dette ble utført for Tolletatens eide bygg i løpet av 2024. Direkte konsekvenser av klimarisiko kan være skader på infrastruktur og eiendommer på grunn

av ekstremvær, som flom, overvannshendelser og skred, som kan føre til stenging av grenseoverganger og forsinkelser i tollbehandling. Det kan også føre til økte kostnader for reparasjon, vedlikehold og klimaskjerming på Tolletatens bygninger

Figur 13: Årsforbruk strøm

Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse

Tolletaten jobber aktivt med mangfold, inkludering og likestilling og vil utarbeide en handlingsplan vil inneholde konkrete tiltak for å bidra til økt arbeidsinkludering og mangfold.

I rekrutteringsverktøyet er det mulig å hente ut anonymisert statistikk over søkere som oppgir å ha grunnlag for positiv særbehandling og hvor mange av disse som blir ansatt. Dette gjelder personer med funksjonsnedsettelse og fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring (hull i CV). Til tross for at dette kan bidra til gode innsikter er det tidligere identifisert flere aspekter som tilsier at statistikken ikke stemmer. Tolletaten har derfor innført tiltak som skal bidra til å gi et reelt bilde av hvor mange som faktisk ansettes fra disse gruppene, noe som har gitt positive effekter. Blant annet har rekrutteringsrådgivere

og rekrutterende ledere blitt mer oppmerksomme på at ikke alle søkere merker av for grunnlag for positiv særbehandling i rekrutteringssystemet og følger opp med dialog om tilretteleggingsbehov underveis i hele rekrutteringsprosessen.

Arbeidsgiver har i samarbeid med tillitsvalgte definert et hensiktsmessig ambisjonsnivå basert på Tolletatens egenart og størrelse. Det er viktig å merke seg at etatens egenart er preget av en høy grad av tollfaglig og operativ kompetanse, noe som kan begrense antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring.

Andel ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring i 2024 var totalt 4,7 prosent og viser en positiv utvikling sammenlignet med gjennomsnittet for 2020 og 2021, som var 0,5 prosent. Ambisjonsnivået for 2024 var satt til 3 prosent, og er i 2025 justert opp til 5 prosent.

Tolletaten vurderer at den positive utviklingen i 2024 skyldes målrettede tiltak og systematisk arbeid med inkludering og mangfold. Etaten vil fortsette å bygge videre på disse tiltakene for å nå ambisjonsnivået for 2025.

Ansettelser	2020	2021	2022	2023	2024	Utvikling ansettelser for målgruppen	
Nyansettelser totalt	63	97	117	173	85	Gjennomsnitt for 2020 og 2021	0,5 %
Nyansatte i målgruppen	0	1	0	1	4	Nyansettelser i 2024	4,7 %
Andel nyansatte i målgruppen	0 %	1 %	0 %	1 %	4,7 %	Økning i 2024	4,2 %

Tabell 7: ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse

Redusere konsulentbruken

Reglene for innleie av arbeidskraft ble endret i april 2023 og innebærer en skjerpelse i regelverket knyttet til midlertidig innleie fra bemanningsforetak. Som følge av endringene, kan det ikke lenger leies inn arbeidskraft av midlertidig karakter fra bemanningsforetak (utover vikartilfellene) med mindre det foreligger en skriftlig avtale mellom tjenestemannsorganisasjonene og Tolletaten. Det ble inngått en slik avtale 12. juni 2023 med varighet ut 2023 og den er prolongert. Ved avtaleinngåelse ble det enighet om tertialvis rapportering av konsulentkjøp. Målsettingen er at Tolletaten jevnlig skal vurdere om det kan ansettes personer som kan fylle behovet som dekkes av innleid arbeidskraft.

Virksomheten har benyttet om lag 195 millioner kroner til konsulenttjenester i 2024. Dette er en reduksjon på rundt 1 prosent fra 2023. Hovedsakelig gjelder forbruket utvikling til programvare og IKT-løsninger. Det er ikke benyttet konsulenttjenester innen kommunikasjon i 2024.

Konsulenttjenester innen IT-området utgjør 167,5 millioner av total konsulentbruk på drøyt 195 millioner for år 2024.

Etaten er avhengig av å benytte seg av innleid kompetanse innen digital utvikling. Dette skyldes bl.a. at markedet for enkelte typer IT-kompetanse er stramt, og har ført til at etaten har måttet støtte seg på innleid kapasitet i roller som ikke kan dekkes tilstrekkelig av intern arbeidskraft. Det kan også være behov for innleie av IT-kompetanse ved øremerkede initiativ for å digitalisere etatens prosesser, der omfang og kapasitet tilsier behov for å kombinere innleie av kompetanse med interne ansatte. Etaten etablerte i 2023 avtaler med to partnere for å sikre etaten tilgang til denne typen kompetanse til konkurransedyktige betingelser. Avtalene har en maksimal varighet på 6 år.

Etaten vurderer nivået på konsulentbruken som forsvarlig og i tråd med de overordnede føringene.

Konsulenttjenester (i tusen kroner)	2022	2023	2024
Totalt	195 000	197 294	195 385

Tabell 8: Utgifter konsulentbruk

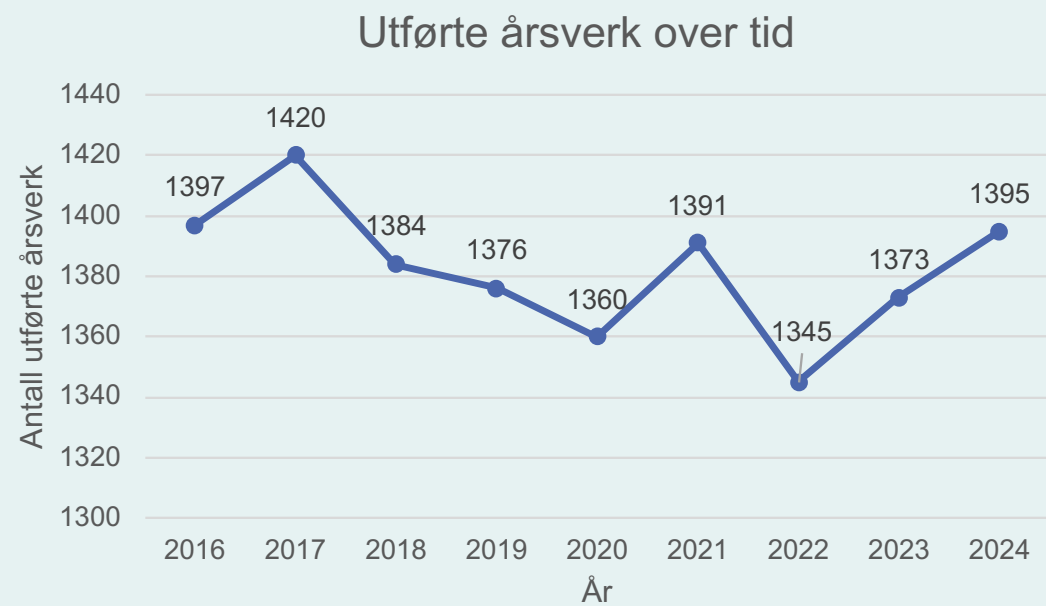
Administrative og andre forhold

Bemanning og personalforvaltning

Tolletatens oppfølging av organisasjons-evaluering i 2023 førte til at det ble besluttet organisasjonsendringer på nivå 2 i 2024. Den 15. september ble «Administrasjonsdivisjonen» og «Tolldirektørens stab og kommunikasjonsstab» nedlagt og fire nye enheter etablert. Kommunikasjonsstaben ble skilt ut som egen enhet. HR- og fellesfunksjoner i tidligere administrasjonsdivisjon ble til den nye HR- og organisasjonsdivisjonen. Samtidig ble styringsmiljøet som tidligere lå i administrasjonsdivisjonen skilt ut og etablert, sammen med funksjoner fra tolldirektørens stab som ny styringsstab. Sikkerhets-, beredskaps- og HMS-funksjoner som tidligere lå i administrasjonsdivisjonen ble overført til ny operativ stab. Funksjoner innenfor internasjonalt samarbeid fra tolldirektørens stab gikk over til juridisk stab som endret navn til juridisk og internasjonal stab. I 2024 ble etterretningsmiljøene

i vareførselsdivisjonen og grensdivisjonen flyttet til etterretningsdivisjonen. Tolletatens bemanning er totalt redusert med 15 ansatte i 2024.

Antall utførte årsverk per 31.12.2023 og 31.12.2024 (totalt)

Figur 14: Antall utførte årsverk

Antall utførte årsverk påvirkes av svært mange faktorer, som sammen kalkulerer antall utførte årsverk i løpet av et år. Noen faktorer som isolert har påvirkning på utførte årsverk, er følgende:

Antall ansatte og avtalte årsverk per 31.12.2023 og 31.12.2024 (totalt og fordelt per enhet)

Divisjoner og stab	31.12.2023		31.12.2024	
	Antall ansatte	Avtalte årsverk	Antall ansatte	Avtalte årsverk
Administrasjonsdivisjonen	114	111		
Etterretningsdivisjonen	50	50	97	97
Grensdivisjonen	928	917	877	866
HR- og organisasjonsdivisjonen			77	74
IT-divisjonen	129	127	138	135
Juridisk og internasjonal stab	38	38	41	41
Kommunikasjonsstab			8	8
Operativ stab			13	13
Styringsstab			35	35
Tolldirektørens stab og kommunikasjonsstab	15	15		
Vareførselsdivisjonen	286	283	259	254
Total	1560	1 540	1545	1 523

Kilde: SAP uttrekk, aktive ansatte per 31.12., begge år. Både faste og midlertidige ansatte er inkludert. Tolldirektør, ledernivå 1, er ikke inkludert. Eksterne med og uten utbetaling er ikke inkludert. Samme uttrekk er benyttet for å beregne både antall ansatte og avtalte årsverk på de gitte datoene. Avtalte årsverk er justert for stillingsprosent.

Tabell 9: Antall ansatte og avtalte årsverk

Uttak av foreldrepermisjoner

Sammenlignet med 2023 var det færre foreldrepermisjonsuker som ble tatt ut blant de ansatte i 2024. Et lavere uttak av foreldrepermisjon har bidratt til et økt antall utførte årsverk.

Fratredelser: I løpet av 2024 har Tolletaten hatt flere personer som har fratrådt (100 ansatte) enn tiltrådt (85 ansatte). De som har fratrådt har bidratt til utførte årsverk i løpet av kalenderåret 2024. Fratredelser er også med på å forklare årsaken til at utførte årsverk har økt sammenlignet med 2023, samtidig som antall ansatte per 31.12. er redusert i 2024 sammenlignet med 2023.

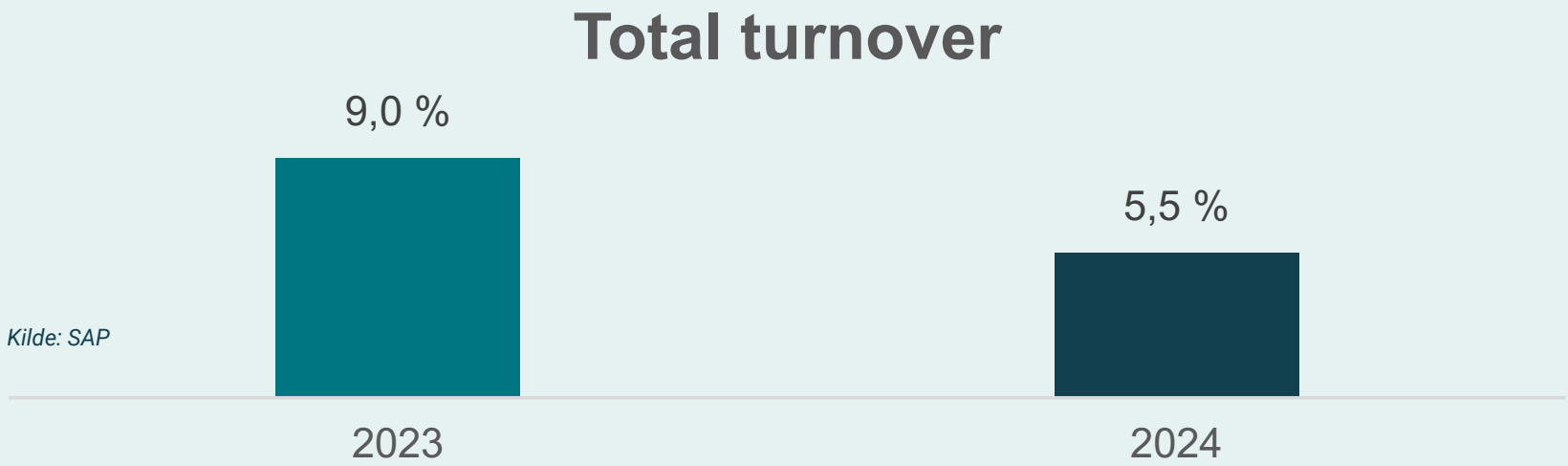
Divisjoner og stab	Antall		Andel	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Etterretningsdivisjonen	34	63	35 %	65 %
Grensedivisjonen	387	490	44 %	56 %
HR- og organisasjonsdivisjonen	50	27	65 %	35 %
IT-divisjonen	39	99	28 %	72 %
Juridisk og internasjonal stab	24	17	59 %	41 %
Kommunikasjonsstab	3	5	38 %	63 %
Operativ stab	8	5	62 %	38 %
Styringsstab	19	16	54 %	46 %
Vareførselsdivisjonen	163	96	63 %	37 %
Total	727	818	47 %	53 %

Kilde: SAP uttrekk, aktive ansatte per 31.12.2024. Både faste og midlertidige ansatte er inkludert. Tolldirektør, ledernivå 1, er ikke inkludert. Eksterne med og uten utbetaling er ikke inkludert. Samme uttrekk er benyttet for å beregne både antall ansatte og avtalte årsverk på de gitte datoene. Avtalte årsverk er justert for stillingsprosent.

Tolletaten har hatt en god kjønnsbalanse de siste årene og i 2024 har kvinneandelen økt med 1 prosent.

Tabell 10: Kjønnssammensetning

Turnover

Figur 15: Turnover

Tolletaten hadde en samlet turnover på 5,5 prosent i 2024. Dette er en nedgang på 3,5 prosentpoeng sammenlignet med året før, hvor antallet fratredelser i etaten var det høyeste siste syv år. Av de faste ansatte som sluttet i 2024 var det 58 prosent som sluttet på grunn av naturlig avgang, dvs. AFP, uførepensjon eller alderspensjon.

Lokalisering av ansatte

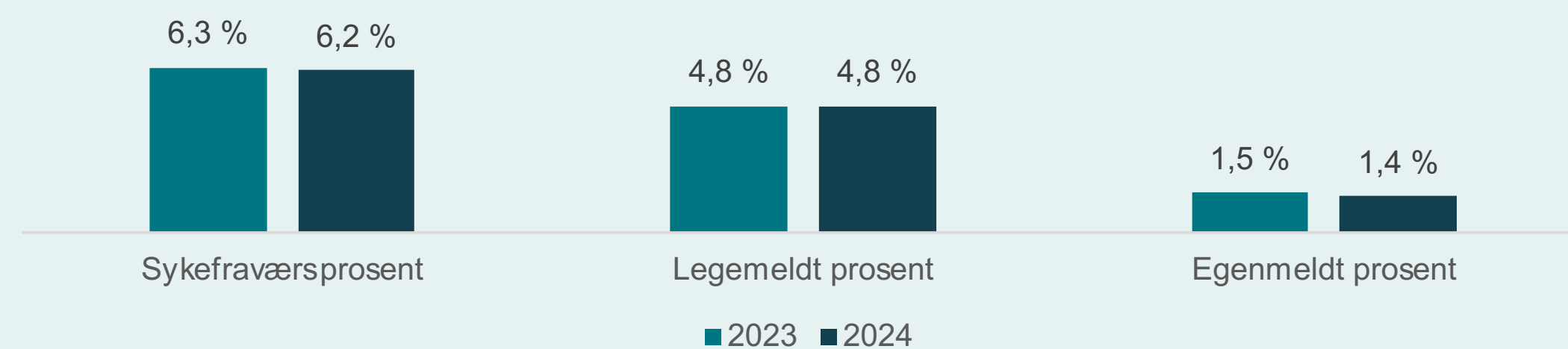
	Antall ansatte	Andel i %	Utførte årsverk	Andel i %
Oslo	546	35,3	491	35,3
Resten av landet	999	64,7	899	64,7
Sum	1545	100	1389	100

Tabell 11: Lokalisering av ansatte

Tolletaten har 35,3 prosent av sine ansatte lokalisert i Oslo. Andelen har vært forholdsvis stabil de siste årene.

Sykefravær

Sykefravær 2024 sammenlignet med 2023

Kilde: SAP 01.01.-31.12, begge år.

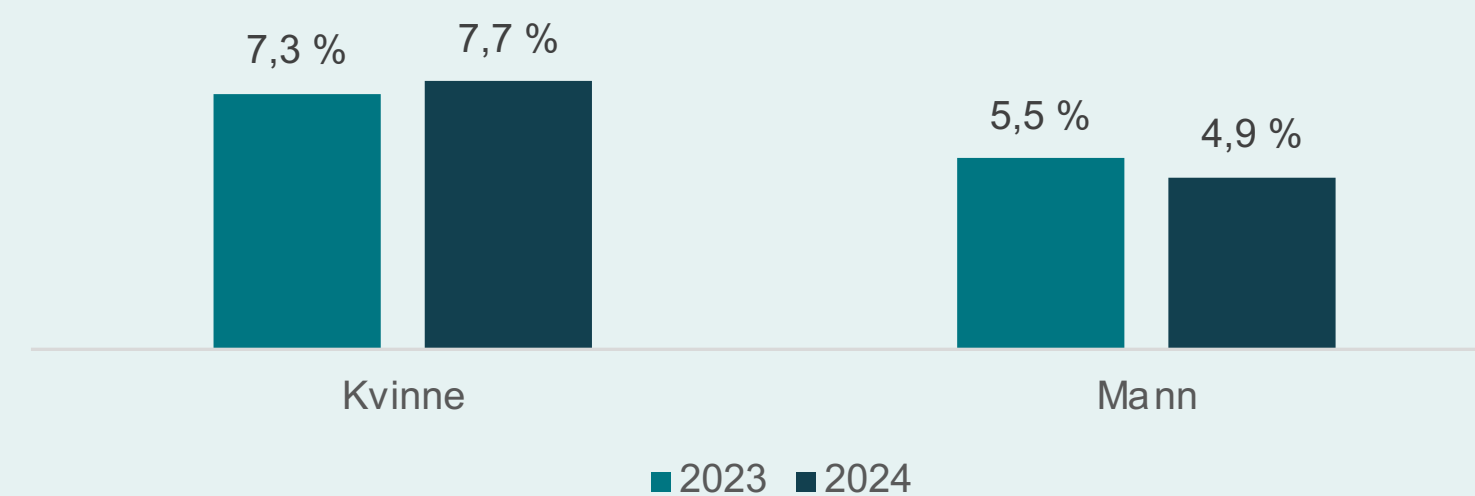
Figur 16: Sykefravær 2023 og 2024

Sykefraværet er noe redusert i 2024 sammenlignet med året før og skyldes en liten nedgang i egenmeldt fravær. Det legemeldte fraværet har holdt seg stabilt på 4,8 prosent siden 2022 og er lavere enn det totale sykefraværet som rapporteres fra SSB for offentlig sektor. Kvinners sykefravær viser en økning fra 7,3 prosent til 7,7 prosent,

mens sykefravær for menn har en reduksjon fra 5,5 prosent til 4,9 prosent i 2024.

Økningen i sykefraværersprosent blant kvinner blir spesielt forklart av ansatte i turnusarbeid, hvor økningen er på ett prosentpoeng. Sykefraværersprosenten for menn sammenlignet

Sykefravær kvinner og menn

Figur 17: Sykefravær kvinner og menn

med 2023 har blitt redusert for alle både i turnus- og dagtidsstillinger.

Det er flere faktorer som kan påvirke sykefraværet og det jobbes kontinuerlig med å sette inn forebyggende og stabiliserende tiltak.

Kompetanse- og lederutvikling

Bachelor i toll, vareførsel og grensekontroll ved Universitetet i Stavanger (UiS)

Rekruttering av riktig kompetanse er avgjørende for at Tolletaten skal levere på sine oppdrag og mål. Tolletaten jobber kontinuerlig med målrettede fysiske og digitale profileringstiltak for å styrke etaten som en attraktiv arbeidsplass, og for å tiltrekke søkere til geografiske områder og til fagområder det tidligere har vært utfordrende å rekruttere til. Resultatet viser at det er enklere å rekruttere kompetanse innen kritiske fagområder enn tidligere, men det er fortsatt en utfordring å rekruttere tollfaglig kompetanse til enkelte geografiske områder.

Tolletaten finansierer bachelorutdanningen i toll, vareførsel og grensekontroll ved Universitetet i Stavanger. Det legges ned et stort arbeid for å sikre at studentene søker jobb i Tolletaten

etter endt utdanning. Det første kullet med bachelorstudenter ble uteksaminert våren 2024. Av 41 mulige søkte 38 studenter på jobb i Tolletaten og 29 av disse ble ansatt.

Tolletaten har anskaffet ny leverandør av rekrutteringsbistand og benytter i større grad enn tidligere rekrutteringsbistand og evidensbaserte tester for å profesjonalisere rekrutteringsprosessene.

Siden oppstarten i 2021 har studiet hatt gode søkertall og lite frafall. Studiet har cirka 150 studenter fordelt på tre kull. I nært samarbeid med Tolletaten har UiS ansvaret for gjennomføring av studiet mens Tolletaten har et særlig ansvar for studentenes praksisperioder samt et eget emne i toll- og vareførsel. Tolletaten har jobbet for at studentene skal få en god praksis med godt læringsutbytte. Det er tollfaglig ansatte som veileder studentene i deres praksisperioder. I den forbindelse har Tolletaten i samarbeid

med UiS utarbeidet et 10 studiepoengs emne i veiledningspedagogikk for tollfaglig ansatte. I løpet av perioden og siden oppstart av bachelorstudiet, har nærmere 150 ansatte fullført praksisemnet.

Bachelor i toll, vareførsel og grensekontroll er fortsatt den mest populære utdanningen ved UiS, med 1111 søkere til 60 studieplasser ved samordnet opptak i 2024. Dette var det syvende mest søkte studiet i landet, og nummer fire målt i førsteprioritetssøkere per studieplass. To kjønnspoeng til mannlige søkere er videreført for opptak i 2024 og 2025 for om mulig å bedre kjønnsbalansen blant søkerne. UiS har få studenter fra de nordligste fylkene og etaten vurderer fortløpende å innføre tiltak for å øke antall studenter fra disse geografiske områdene.

Samarbeidsavtalen med UiS åpner også for muligheter for forskning på relevante områder for Tolletaten. Tolletaten har etablert et eget «Forskningsforum» som koordinerer innkommende

forskningsinitiativer, primært fra UiS. En synergi av samarbeidet er at UiS har fått midler fra KD til tre stipendiatstillinger tilknyttet bachelorstudiet i toll, vareførsel og grensekontroll.

Bachelor i toll, vareførsel og grensekontroll, etatsvei (EVU BA)

Ansatte med tollfaglig etatsopplæring gis mulighet til å formalisere og videreutvikle sin kompetanse til en bachelorgrad gjennom et etter- og videreutviklingsprogram. Programmet innebærer at studentene får innpasset tollfaglig etatsopplæring og praksis, samt minimum fire års arbeidserfaring tilsvarende 120 studiepoeng. Studentene gjennomfører de resterende 60 studiepoengene over to år ved UiS for å kunne oppnå en bachelorgrad (etatsvei).

Det er gode søkertall til dette studietilbudet og det tilbys 35 plasser per år. Som første kull ble 33 studenter uteksaminert våren 2024, noe som tilsier en høy gjennomføringsgrad for etter- og videreutdanning.

Etter- og videreutdanningsmidler (EVU)

I tillegg til EVU BA, ble det i 2024 tildelt etter- og videreutdanningsmidler som generelt skal bidra til å heve og forsterke formalkompetansen innen prioriterte fagområder etaten. Følgende fagområder ble vektlagt: data-, etterretnings- og/ eller virksomhetsanalyse, innovasjon, logistikk, sikkerhet, kontrollfag, digital produktutvikling, digital transformasjon, prosess- og prosjektledelse, organisasjonsfag, kunnskapsledelse og fagspesifikk ledelse. Det var totalt 41 ansatte som mottok støtte til etter- og videreutdanning innen denne ordningen i 2024.

Intensiv tollfaglig opplæring

Tolletaten har videreført tiltak for å opprettholde bemanning grunnet økt turnover i kombinasjon med økt naturlig avgang. Ordningen «intensiv tollfaglig opplæring» er et tilpasset

kompetanseløp og en viktig rekrutteringskanal frem til etaten får rekruttert tilstrekkelig tollfaglig kompetanse fra bachelorstudiet ved UiS. Kandidater som rekrutteres via denne ordningen har relevant erfaring, for eksempel fra Politiet, Forsvaret, helsesektoren, Brann- og redningstjenesten, samt høyere utdanning, fagbrev, årsstudium eller kandidatstudium fra relevante fagområder. I 2024 ble det ansatt seks nye medarbeidere til intensiv tollfaglig opplæring.

Lederutviklingsprogrammet L+

Lederutviklingsprogrammet L+ har gjennom tidligere år gjennomført lederutvikling for ledere på nivå to og tre. I 2024 ble det etablert og igangsatt et lederutviklingsprogram for nivå-4 ledere. Programmet har en varighet på ett og et halvt år og blir gjennomført med interne ressurser.

Tolletatens lederprinsipper og medarbeiderprinsipper ble besluttet våren 2024. Prinsippene har vært

førende for temaene i lederutviklingsprogrammet. Det har også blitt gjennomført to ledersamlinger for alle etatens ledere i løpet av 2024.

Karriereutviklingssystem

Tolletaten har utviklet et helhetlig karriereutviklingssystem som beskriver ulike karriereveier for de ansatte i etaten. Innholdet er i stor grad rettet mot funksjoner og stillinger for tollfaglige, men systemet skal videreutvikles for øvrige deler av organisasjonen og gir samtidig muligheter for å tilegne seg ledererfaring som kvalifiserer til å søke på lederstillinger senere. Av videre arbeid gjenstår det å etablere planer og innhold for blant annet kurs og sertifiseringer.

Digital læring

Tolletaten har i 2024 fortsatt å styrke satsingen på digital læring for egne ansatte og har inngått ny avtale for etatens læringsplattform,

Kompetanseportalen. Portalen benyttes til intern opplæring, faglig påfyll og kompetanseheving for Tolletatens ansatte. Data viser at den er i bruk på tvers av divisjoner og blant alle grupper av ansatte.

Læringer og praksisstudenter

Tolletaten ble godkjent lærebedrift i desember 2023 og er tilknyttet samarbeidsorganet for statlige virksomheter. De første lærlingene ble rekruttert og startet i august 2024. Av totalt tre lærlinger har etaten to innen IT-driftsfaget og en innen service- og administrasjonsfaget, og er tilknyttet samarbeidsorganet for statlige virksomheter. Tolletaten har vurdert behovet for lærlinger i andre lærefag og har besluttet å videreføre allerede godkjente lærefag og skal rekruttere lærlinger til disse i 2025. Det er foreløpig ikke aktuelt å øke inntaket av antall lærlinger. Tilbakemeldinger fra lærlingene viser at de trives både faglig og sosialt i etaten. Enhetene som har lærlinger samt andre ansatte, rapporterer at de er en verdifull

ressurs som bidrar positivt i arbeidsmiljøet. Tolletaten har hatt praksisstudenter fra mastergradsstudiet i pedagogikk, studieretning kommunikasjon, design og læring ved Universitet i Oslo våren og høsten 2024. Studentene gjennomførte fem uker praksis i HR- og organisasjonsdivisjonen. Formålet med praksisperioden for studentene var å få erfaring og innsikt i kompetansearbeid i organisasjonen, primært med fokus på arbeidet med digital læring.

Tolletatens likestillingsredegjørelse

Aktivitets- og redegjørelsesplikten etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26 som arbeidsgiver

Tolletaten skal være en inkluderende arbeidsgiver som jobber for å fremme likestilling og forhindre diskriminering på grunnlag av kjønn, graviditet, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og kombinasjoner av disse grunnlagene. Dette skal være en naturlig del av etatens virksomhet og i denne redegjørelsen oppsummeres de viktigste aktivitetene og tiltakene som ble iverksatt i 2024, både som arbeidsgiver og som offentlig myndighet.

Faktisk tilstand for kjønnslikestilling

Kjønnsbalanse		Antall midlertidige ansatte		Antall deltid		Antall ufrivillig deltid		Foreldrepermisjon Gjennomsnitt antall uker	
Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
727	818	7	2	38	15	0	0	18	14
Totalt: 1545		9		53		0		32	

Tabell 12: Likestilling kjønn

Kilde: SAP. Aktive ansatte per 31.12.2024.Faste og midlertidig er inkludert. Tolldirektør, ledernivå 1, er ikke inkludert. Eksterne/innleide ansatte er ikke inkludert.

Foreldrepermisjon: Gjennomsnittlig (Gns.) antall uker foreldrepermisjon er beregnet ut fra kalenderåret 2024. Dvs. at de ansatte kan ha hatt lenger total permisjon som strekker seg over kalenderåret – eks. fra 2023-2024 eller fra 2024-2025, men det er kun de ukene de har vært borte knyttet til foreldrepermisjon i kalenderåret 2024 som er inkludert i oversikten ovenfor.

Kjønnsbalanse alle ledernivåer

Ledernivå	Antall		Andel	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
2	4	5	44 %	56 %
3	12	21	36 %	64 %
4	30	49	38 %	62 %
Sum	46	75	38 %	62 %

Kilde: SAP per 31.12.2024. Tolldirektør, ledernivå 1, er ikke inkludert.

Tabell 13: Kjønnsbalanse ledernivå

Kjønnsbalanse lederstillinger
fordelt på divisjoner/staber

Divisjon/stab	Antall		Andel	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Etterretningsdivisjonen	3	9	25 %	75 %
Grensedivisjonen	19	38	33 %	67 %
HR- og organisasjonsdivisjonen	3	3	50 %	50 %
IT-divisjonen	4	7	36 %	64 %
Juridisk og internasjonal stab	2	3	40 %	60 %
Kommunikasjonsstab		1		100 %
Operativ stab		2		100 %
Styringsstab	1	2	33 %	67 %
Vareførselsdivisjonen	14	10	58 %	42 %
Total	46	75	38 %	62 %

Tabell 14: Kjønnsbalanse lederstillinger per divisjon/staber

Tolletaten er opptatt av å øke kvinneandelen i lederstillinger og har hatt en positiv utvikling de siste årene. Fra 2022 til 2023 økte kvinneandelen med 3 prosent, og i 2024 økte den med ytterligere 4 prosent. Den totale kvinneandelen i lederstillinger er dermed 38 prosent. Utviklingen er i tråd med Tolletatens og regjeringens mål om å ha minst 40 prosent av hvert kjønn i lederstillinger. Kvinneandelen på ledernivå 2 (ledergruppen) har økt betydelig, fra 14 prosent til 44 prosent. Det er viktig å merke seg at antall lederstillinger på nivå 2 har økt fra syv til ni. Ledergruppen består nå av fire kvinner og fem menn.

Av den totale søkermassen på alle stillinger som ble utlyst i Tolletaten i 2024 var 40 prosent kvinner, og av den totale andelen som ble ansatt var 55 prosent kvinner.

I lønnskartleggingen mellom kvinner og menn har etaten valgt å benytte stillingsbetegnelser som gruppering for å vurdere «likt arbeid» eller «arbeid av lik verdi» i Tolletaten. Tabellen viser noen prosentvise forskjeller i gjennomsnittlig årslønn for kvinner og menn på de ulike stillingsbetegnelsene.

For fast årslønn er forskjellene i gjennomsnittlig årslønn mellom kjønnene å anse som små, med et lønnsgap på under 10 prosent for de ulike stillingsbetegnelsene. Videre ser man ingen systematiske lønnsforskjeller mellom kjønnene, i enkelte stillingsbetegnelser er gjennomsnittet høyere for kvinner og i andre er gjennomsnittet høyere for menn.

For variable tillegg ser man av tabellen at det er større gjennomsnittlige kjønnsforskjeller i avlønninger i 2024. Variable tillegg er primært knyttet til turnusarbeid (natt, kveld og helgetillegg). Under variable tillegg er også beredskapsvakttillegg, og andre diverse

tillegg inkludert, uavhengig av om det er skift-/turnusarbeid eller andre arbeidstidsordninger. Overordnet er gjennomsnittlige variable tillegg lavere for kvinner enn menn i 2024. En stor del av forskjellen forklares med at det er en større andel menn enn kvinner som arbeider skift-/turnus. Per 31.12.2024 er det 61 prosent menn og 39 prosent kvinner som jobber skift-/turnus.

Gjennomsnittlig overtidsbetaling i løpet av 2024 er lavere for kvinner enn menn for samtlige stillingsbetegnelser som er inkludert i oversikten. Overtidsbetaling er en prosentsats av fast årslønn. Det er ikke store forskjeller mellom kvinner og menns årslønn og dermed blir forskjellene i gjennomsnittlig overtid forklart av at menn i større grad har registrert overtid enn kvinner i den aktuelle perioden.

Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn

	Antall ansatte 31.12.2024		Kvinners andel av menns lønn er oppgitt i prosent. Formel = Gjennomsnittslønn kvinner i kroner/ Gjennomsnittslønn menn i kroner		
	Kvinne	Mann	Ansatt 31.12.2024	Helårseffekt=Ansatt 31.12.2024 og ansatt før 01.01.2024	
			Fast årslønn	Variable tillegg	Overtid
0053 Tolloverinspektør	151	234	99 %	63 %	77 %
1225 Tollinspektør	156	152	99 %	93 %	91 %
1364 Seniorrådgiver	150	154	96 %	116 %	48 %
0050 Førstetollinspektør	82	91	101 %	61 %	71 %
1434 Rådgiver	78	75	95 %	35 %	59 %
1211 Seksjonssjef	23	39	102 %	2 %	63 %
1060 Avdelingsdirektør	11	16	102 %		15 %
1538 Fagdirektør	9	11	95 %		1 %
1224 Spesialrevisor	12	7	98 %	55 %	6 %
1059 Underdirektør	7	10	94 %		47 %
0046 Tollbetjent	9	5	99 %		
1062 Direktør	4	5	108 %		
Totalt	727	818	96 %	68 %	63 %

Tabell 15: Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn

Utvalg: Aktive ansatte per 31.12.2024. Konfidensialitetskravet for rapportering er satt til minimum 5 ansatte i en gruppe (stillingsbetegnelse) og minimum 2 ansatte i en undergruppe (kjønn).

For fast årslønn inkluderes alle aktive ansatte 31.12.2024.

For variable tillegg og overtid er utvalget ytterligere redusert til å kun å inkludere ansatte pr 31.12.2024 og som var ansatt før 01.01.2024, bakgrunnen er å sammenligne helårseffekt på de ulike tilleggene.

Alle lønnstørrelser er satt til å representere heltidsekvivalenter..

Blanke felter i figuren ovenfor betyr enten at det er for få ansatte i en gruppe eller undergruppe, eller at det ikke er noen tillegg utbetalt til gruppen i den konkrete kategorien.

Prinsipper, prosedyrer og standarder for å fremme likestilling og hindre diskriminering

Likestilling og anti-diskriminering er forankret i virksomhetens lønnspolitikk og direktiv for HR. I 2023 etablerte Tolletaten «Bestemmelser for likestilling og mangfold i Tolletaten» som beskriver overordnede føringer, prinsipper og mål med arbeidet for økt likestilling og mangfold i etaten. Bestemmelsene setter krav til at etaten skal utarbeide en handlingsplan for å systematisere arbeidet for å fremme likestilling og mangfold, hindre diskriminering og søke å forebygge enhver form for trakassering. I 2024 har etaten etablert en arbeidsgruppe som jobber med å utarbeide en handlingsplan for styrket likestilling, mangfold og inkludering. Handlingsplanen skal bidra til at arbeidet med likestilling, inkludering og mangfold blir en naturlig del av etatens virksomhet. Planen skal ferdigstilles i løpet av 2025.

Tolletaten er representert i det statlige mangfoldsnettverket som består av ni statlige virksomheter og Likestillings- og diskrimineringsombudet. Nettverket er en meget god arena for kunnskaps- og erfaringsdeling og Tolletaten har deltatt på samtlige møter i nettverket i 2024. Deltagelsen i nettverket bidrar blant annet til at Tolletatens arbeid med likestilling og mangfold løftes internt og nettverket er med på å øke Tolletatens kunnskap og motivasjon med det videre utviklingsarbeidet.

Tolletaten er medlem av to internasjonale likestillings- og mangfoldsnettverk i World Customs Organization (WCO) og deltok på to møter i 2024. Nettverkene er digitale og samler tollorganisasjoner fra hele verden for å utveksle synspunkter og praksis om hvordan arbeidet med likestilling og mangfold kan videreutvikles i det enkelte land.

Arbeid mot trakassering og seksuell trakassering

Medarbeiderundersøkelsen for 2024 avdekket at noen ansatte i Tolletaten har opplevd ulike former for trakassering i jobbsammenheng. Tolletaten har som mål å sikre at alle ansatte er trygge på jobb, og har nulltoleranse for enhver form for trakassering. I 2024 reviderte etaten e-læringskurset “Vern mot trakassering”, med oppdatert design, oppbygning og innhold. Kurset er obligatorisk for alle ansatte og innleide og har til hensikt å bidra til å øke kunnskapen om trakassering, hvordan melde fra, og synliggjøre ansvaret til ledere og ansatte. Arbeidet med å hindre og forebygge enhver form for trakassering ivaretas også i etatens handlingsplan for styrket likestilling, mangfold og inkludering og i etatens kartlegging og risikovurdering av psykososialt arbeidsmiljø.

Tolletaten ønsker åpenhet og er avhengig av at ansatte sier fra når noe ikke er som det

skal. Etaten har systemer som ivaretar dette i avviksrapportering for HMS-avvik og avvik innen personvern og informasjonssikkerhet, samt varslingsinstitutt der både ansatte og publikum kan varsle om kritikkverdige forhold. Interne varslings- og avviksrapporteringskanaler er synlige på forsiden av intranett og er lett tilgjengelig. I 2024 har det vært en gjennomgang av etatens varslingsrutiner for å sikre at den er forståelig for alle og fremgangsmåten for å varsle om kritikkverdige forhold er gjennomgått i det nylig reviderte e-læringskurset. Tolletaten ønsker at alle ansatte skal være kjent med hva som er HMS-avvik og hva som er varsling og har derfor presisert dette ved flere anledninger på intranett med oppfordring om å melde fra om alle typer hendelser og kritikkverdige forhold. I tillegg er dette tema i e-læringskurset HMS - for alle nyansatte og under introduksjonsdager for nyansatte, samt at det generelt sett jobbes aktivt med opplæring i avvikshåndtering.

Tilrettelegging og fysiske forhold

De nyeste lokalene Tolletaten leier er tilpasset nye og moderne samarbeidsformer, og i samsvar med retningslinjer for universell utforming. Ved enkelte eldre lokaler er det begrensede muligheter til å gjøre tilpasninger, noe som medfører at de ikke samsvarer med retningslinjene om universell utforming. Tolletaten har stor oppmerksomhet rettet mot individuell tilrettelegging og universell utforming, og avvik fra etatens krav til lokaler kartlegges systematisk og det planlegges årlig tiltak for å korrigere avvik. En gjennomgang av fysiske forhold i administrative bygg i deler av virksomheten i 2024 avdekket flere mangler og fysiske hindringer for personer med funksjonsnedsettelse, spesielt for rullestolbrukere. Flere av utfordringene etaten blir kjent med løses fortløpende, men det er nødvendig å legge bedre til rette for personer med funksjonsnedsettelse da forholdene ikke er på et tilfredsstillende nivå flere steder.

Det er innført kjønnsnøytrale toaletter i flere av etatens lokaler og i flere lokaler er stillerom/ammerom/hvilerom tilgjengelig. I løpet av 2024 har Tolletaten arbeidet med å etablere slike rom i enda flere av sine lokaler. I 2025 ønsker Tolletaten å fortsette arbeidet med å kartlegge i hvilken grad det er behov for flere tilgjengelige rom for å ivareta ansatte med ulike behov, samt i hvilken grad garderobefasilitetene er tilrettelagt for kvinner, personer med funksjonsnedsettelse og transpersoner.

Inkluderende rekruttering

Det gjennomføres jevnlige samarbeidsmøter med alle rekrutteringsrådgivere i Tolletaten som er en arena for samhandling, erfaringsdeling og kompetanseheving. Dette legger til rette for at Tolletaten kan jobbe med å sikre en helhetlig tilnærming i arbeidet med mangfold og inkludering, på tvers av de ulike divisjonene. Det er også etablert et godt samarbeid mellom fagforeningsrepresentanter og rekrutteringsrådgivere. Som et ledd i å sikre likebehandling i alle rekrutteringsprosesser, gjennomgår fagforeningsrepresentantene samtlige utlysningstekster i forkant av publisering. I tillegg blir det også invitert til å delta på alle intervjuer som gjennomføres. Tolletaten etterstreber alltid å sikre en mangfoldig intervjugruppe for å fremme inkludering og ulike perspektiver. Det jobbes kontinuerlig med å bedre utlysningstekster og gjennom 2024 har etaten hatt fokus på ulike tiltak for å tiltrekke flere søkere fra ulike grupper i samfunnet.

Tolletatens arbeid med mangfold og inkludering er en styrke og dette synliggjøres i etatens stillingsutlysninger. inneholder en mangfoldserklæring. Etaten har interne rutiner for å sikre at søkere som oppgir å ha grunnlag for positiv særbehandling blir fulgt opp i henhold til statens regelverk. I rekrutteringsverktøyet er det mulig å ta ut anonymisert statistikk over søkere som oppgir å ha grunnlag for positiv særbehandling og hvor mange av disse som blir ansatt. Det er tidligere identifisert flere aspekter som tilsier at statistikken ikke stemmer og det ble derfor i 2024 utarbeidet interne rutiner for å få et mer reelt bilde av hvor mange som ansattes i disse i gruppene. I forbindelse med utarbeidelse av handlingsplanen for styrket likestilling, mangfold og inkludering, jobbes det aktivt med å fastsette mål og tiltak for å bidra til økt arbeidsinkludering. Tolletaten har en ambisjon om at 5 prosent av alle nyansettelser skal være personer med funksjonsnedsettelse og/eller hull i CV. I 2024 var 4,7 prosent av alle nyansettelser fra disse gruppene og 9 prosent hadde innvandrerbakgrunn.

Seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk

Pride er en integrert del av likestillings- og mangfoldsarbeidet i Tolletaten. I 2024 anskaffet etaten nøkkelbånd i regnbuefarger til bruk for alle ansatte. Pride ble markert internt med profilering på intranett, dekorering av Tolletatens lokaler og deltagelse i paraden i Oslo, Trondheim og Bergen. Det er avsatt budsjettmidler til Pridemarkeringer også for 2025. I løpet av året har flere ansatte deltatt på kompetansehevende aktiviteter som omhandler kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk arrangert av Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Likestillings- og diskrimineringsombudet

Aktivitets- og redegjørelsesplikten etter likestillings- og diskrimineringsloven § 24 som offentlig myndighetsutøver

Som offentlig myndighet har Tolletaten to hovedmålsetninger knyttet til likestillings- og diskrimineringsarbeidet.

- Å være en organisasjon som fremmer likestilling og hindrer diskriminering
- Å utvikle gode og likeverdige tjenester som innebærer å:
 - Etterleve krav til universell utforming på digitale flater og i fysiske bygg
 - Etterleve krav og forventninger til klarspråk i offentlig forvaltning

- Etterleve krav til bruk av nynorsk
- Etterleve krav og forventninger til å tilgjengeliggjøre informasjon på kvensk, samisk og de viktigste språk for de reisende

Etaten gjennomførte i 2023 en grov kartlegging av brukergrupper, mulige utfordringer og mulige barrierer knyttet til likestilling og diskriminering, og på basis av dette ble det etablert en nåsituasjonsvurdering. Denne er oppdatert i 2024 og arbeidet med å kartlegge utestående risiko og barrierer videreføres i 2025.

Tabell 16: Aktivitets- og redegjørelsesplikten

Bruker-møte	Brukergruppe	Grunnlag	Risiko	Tiltak iverksatt	Nå-situasjon og fremover
Digitalt	Alle som har behov for informasjon om tjenestetilbud	Funksjonsned-settelse	Manglende universell utforming gir ikke likeverdig informasjon til personer med nedsatt syn og hørsel.	Nettsiden toll.no er oppdatert i henhold til prinsipper for universell utforming, noe som sikrer at alle brukere, inkludert de med funksjons-nedsettelse har riktig tilgang til informasjonen. Kvoteappen er oppdatert med tilgjengelighetserklæring. Tolletaten har opprettet en e-postadresse tilknyttet tilgjengelighetserklæringen hvor brukerne kan gi tilbakemelding om manglende universell utforming.	Toll.no tilfredsstiller kravene til universell utforming og tilgjengelighetserklæringen er under revidering og vil bli ferdigstilt i 2025. Kvoteappen er delvis i samsvar med kravene til universell utforming og tilgjengelighetserklæringen er under pågående revidering for å bli i samsvar med kravene til universell utforming.
		Språk og etnisitet	Manglende flerspråklig tilrettelegging - tilbyr ikke publikum informasjon på et språk de forstår, og oppfyller ikke krav i språkløva.	Nettsiden toll.no tilbyr informasjon på bokmål og nynorsk, engelsk og tysk. Kvoteappen tilbyr informasjon på bokmål, nynorsk, engelsk og tysk. Informasjonsbrosjyre om Digitoll tilbys på toll.no til næringslivet i inn- og utland på totalt 10 ulike språk.	Nettsiden toll.no tilfredsstilte ikke %-kravet om nynorsk i språkløva i 2023, og venter i skrivende stund på rapport for 2024. Tolletaten har utarbeidet et Direktiv for språk, og målet for språkarbeidet er at Tolletaten skal oppfylle kravene i språkløva og ha en forsvarlig forvaltning av direktivet for språk i etaten. Dette er et prioritert arbeidsområde i det videre. Rutiner og praksis ved innhenting av tolketjenester skal kartlegges.
Fysiske lokaler	Publikum som har behov for likeverdige og tilrettelagte tjenester og fasiliteter	Funksjons-nedsettelse	Manglende universelt utformede bygg og fysisk tilrettelegging for personer med funksjonsnedsettelse	Tolletaten har utarbeidet detaljerte anvisninger for krav til lokasjoner basert på krav til universell utforming hvor etaten utøver fysisk kontroll og utfører ekspedisjonstjenester. Disse legges til grunn ved nybygg og dialog om utbedringer av eksisterende lokasjoner.	Avvik fra etatens krav til lokaler kartlegges systematisk og tiltak iverksettes fortløpende. Tolletaten jobber aktivt med eiendomsprosjekter for å sikre moderne og funksjonelle lokaler.

Bruker-møte	Brukergruppe	Grunnlag	Risiko	Tiltak iverksatt	Nå-situasjon og fremover
Fysisk møte	Publikum som møter Tolletaten i forbindelse med fysisk tollkontroll (person).	Religion og etnisitet	Fysisk tollkontroll som ikke tar hensyn til etnisk og religiøst mangfold.	Risiko og barrierer ikke kartlagt i 2024.	Fysiske tollkontroller av publikum skal gjennomføres på en minst mulig inngripende måte og det skal tas hensyn til publikums kulturelle og religiøse bakgrunner. På nettsiden toll.no kan publikum finne informasjon om hvordan en tollkontroll gjennomføres og veiledning om klagemulighet dersom publikum opplever noe kritikkverdig under kontrollen. Risiko og avvik skal kartlegges.
		Kjønn	Fysisk tollkontroll som ikke tar hensyn til at menn og kvinner blir undersøkt av en ansatt av samme kjønn ved inngripende tollkontroller.	Risiko og barrierer ikke kartlagt i 2024.	Fysiske tollkontroller av publikum skal gjennomføres på en minst mulig inngripende måte og det tilstrebes å hensynta at inngripende tollkontroller gjennomføres av ansatte med samme kjønn. På nettsiden toll.no kan publikum finne informasjon om hvordan en tollkontroll gjennomføres og veiledning om klagemulighet dersom publikum opplever noe kritikkverdig under kontrollen. Risiko og avvik skal kartlegges.
		Seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika	Fysisk tollkontroll som ikke tar hensyn til kjønnsmangfold.	Risiko og barrierer ikke kartlagt i 2024.	Fysiske tollkontroller av publikum skal gjennomføres på en minst mulig inngripende og det skal tas hensyn til kjønnsmangfold. På nettsiden toll.no kan publikum finne informasjon om hvordan en tollkontroll gjennomføres og veiledning om klagemulighet dersom publikum opplever noe kritikkverdig under kontrollen. Risiko og avvik skal kartlegges.

Annen rapportering

Tolletatens varslingsinstitutt

Tolletatens varslingsinstitutt administreres av et eksternt rådgivnings- og revisjonsselskap, som fungerer som en uavhengig tredjepart i forbindelse med varslingssaker. Denne leverandøren har ansvaret for drift, mottak og førstegangsbehandling av varsler. Ved behov for mer omfattende granskning, engasjeres et annet revisjons- og rådgivningsfirma. Identifiserte tiltak og oppfølgingspunkter som følge av varslingssaker følges opp av operativ stab. Varslingskanalen er også tilgjengelig for eksterne og er publisert på etatens nettside.

Oppfølging av Tillitsreformen

Tolletaten gjennomførte et innledende innsiktsarbeid om Tillitsreformen våren 2024. Herunder ble det kartlagt hvordan andre virksomheter har fulgt opp reformen og det ble gjennomført diskusjonssaker om videre

oppfølging i sentralt IDF og etatens ledergruppe. I tillegg er det iverksatt flere selvstendige tiltak som hører inn under reformens intensjoner. Dette omfatter eksempelvis utarbeidelse av leder- og medarbeiderprinsipper og gjennomføring av lederutviklingsprogram. De siste årene har det også blitt jobbet aktivt med å utvikle samhandlingsarenaene med tillitsvalgte og verneombud.

Reformens intensjon og ordlyd innebærer at det er betydelig variasjon i hvordan ulike virksomheter tolker reformteksten og iverksetter tiltak. Variasjonen forsterkes ytterligere at allerede pågående tiltak kan kobles på reformen. På bakgrunn av det store tolkningsrommet ble det gjennom høsten 2024 arbeidet med å utvikle et en plan for videre oppfølging av Tillitsreformen i Tolletaten. Videre arbeid vil skje i tett dialog og samarbeid med organisasjonene og vernetjenesten.

Produktivitetsmåling

Etaten har gjennom mange år jobbet med effektivisering, men først i 2021 påbegynte arbeidet med å etablere produktivitetsindikatorer. For å undersøke hvordan produktivetsmåling kan gi etaten god styringsinformasjon, har etaten etablert produktivetsmålinger for brukerdialogen gjennom Tolletatens kontaktsenter.

Tolletatens kontaktsenter

Tolletatens kontaktsenter er førstelinje inn til etaten og behandler alle publikumshenvendelser. Kontaktsenteret svarer på henvendelser via flere kanaler som telefon, e-post, chat, chatbot, FAQ Digitoll og Facebook. Kontaktsenterets hovedoppgave er å drive med målrettet dialog og samhandling med etatens brukere, for å sikre økt etterlevelse. I 2024 ble gjennomført flere forbedringstiltak mot privatmarkedet for å frigi tid til å behandle henvendelser fra næringslivet.

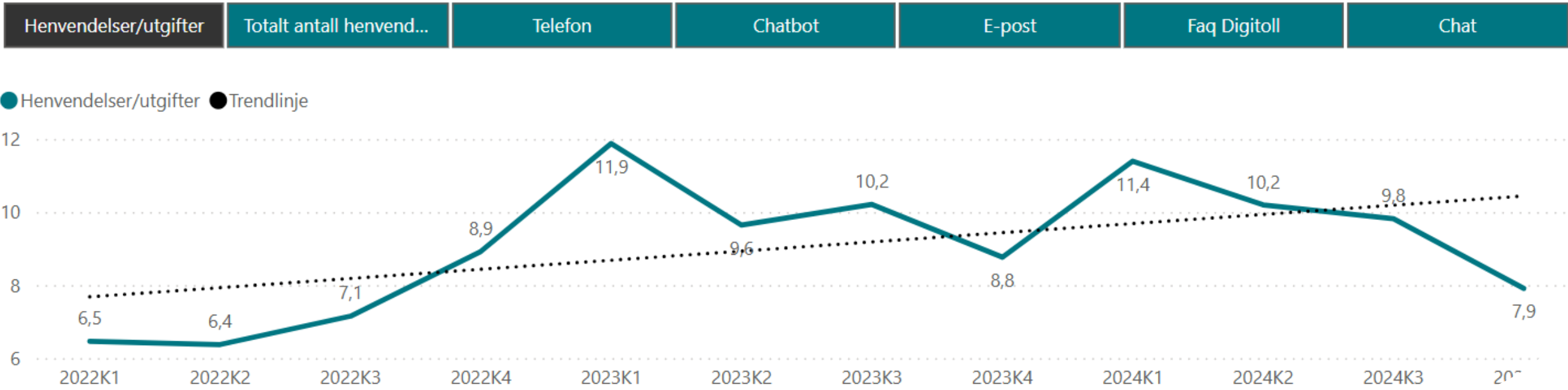
Det har vært en reduksjon i antall manuelle henvendelser (telefon, e-post og chat) som viser at tiltakene har hatt ønsket effekt. Antallet henvendelser håndtert digital gjennom Chatbot og FAQ Digitoll er samlet sett relativt stabilt, men flere henvendelser håndteres nå gjennom

at brukere finner sine svar på FAQ Digitoll.

Figuren nedenfor viser antall henvendelser besvart per krone ift regnskapsførte utgifter. Mens man i 2023 fikk besvart 10,0 henvendelser per tusen kroner, har det vært en marginal

nedgang i 2024 til 9,8 henvendelser per tusen kroner. Hensyntatt lønns- og prisvekst ligger produktiviteten i 2024 om lag på samme nivå som i 2023.

År	Totalt antall henvendelser	Herav telefon	Herav chatbot	Herav E-post	Herav FAQ Digitoll	Herav chat	Utgifter	Totalt antall henvendelser/utgifter
2022	92 871	60 081	11 013	16 965	2 779	2 033	12 788	7,3
2022K1	20 706	16 210		4 496			3 205	6,5
2022K2	19 946	15 041		4 308		597	3 130	6,4
2022K3	21 570	15 163	1 618	4 222		567	3 017	7,1
2022K4	30 649	13 667	9 395	3 939	2 779	869	3 435	8,9
2023	129 673	54 803	42 838	19 337	9 534	3 161	12 905	10,0
2023K1	33 920	14 045	11 073	5 175	2 891	736	2 856	11,9
2023K2	31 238	14 270	9 768	4 899	1 662	639	3 240	9,6
2023K3	34 260	15 062	11 019	5 073	2 436	670	3 357	10,2
2023K4	30 255	11 426	10 978	4 190	2 545	1 116	3 452	8,8
2024	120 467	45 232	33 814	18 322	19 468	3 631	12 255	9,8
2024K1	35 140	11 227	10 099	5 034	7 589	1 191	3 084	11,4
2024K2	31 279	11 441	9 938	4 710	3 972	1 218	3 068	10,2
2024K3	29 773	12 081	8 810	4 508	3 690	684	3 033	9,8
2024K4	24 275	10 483	4 967	4 070	4 217	538	3 070	7,9
Totalt	343 011	160 116	87 665	54 624	31 781	8 825	37 949	9,0

Henvendelser besvart pr kanal			
Kanal	Antall 2024	Antall 2023	Endring i prosent
Telefon	45 232	54 803	-17 %
E-post	18 332	19 337	-5 %
Chat	3 631	3 161	+15 %
Chatbot «Tolliver»	33 814	42 838	-21 %
FAQ Digitoll	19 468	9 534	+204 %
Sum	120 467	126 512	-5 %

Tabell 17: Henvendelser besvart per kanal

Figur 18: Antall henvendelser besvart per tusen kroner i utgifter

Vurdering av fremtidsutsikter

En endret sikkerhetspolitisk situasjon, økte handelsrestriksjoner og høynet oppmerksomhet om miljø og bærekraft fører til endrede handelsmønstre og nye reguleringer for grensekryssende vareførsel. Tiltakende proteksjonisme og rivalisering mellom land har direkte innvirkning på tollområdet. Tolletatens rolle og oppgaver må tilpasses de nye utfordringene. Samtidig må Tolletaten håndtere vedvarende økende volumer og kompleksitet i den registrerte vareførselen, samt rigge etaten for å møte bedre organiserte og mer profesjonelle kriminelle aktører og andre sikkerhetstrusler. For et lite land med en åpen økonomi vil behovet for internasjonalt samarbeid, samordnet regelverk og systemer styrkes.

Som statens representant på grensen jobber vi systematisk med å følge utviklingen gjennom strategiske analyser og utarbeiding av nytt kunnskapsgrunnlag, tett samarbeid med andre nasjonale myndigheter og internasjonalt samarbeid

og interne utviklings- og forbedringstiltak for å øke effektiviteten i virksomheten og levere bedre tjenester til brukerne. Finansdepartementet har i tildelingsbrevet for 2025 varslet at de ønsker å sette i gang en utredning for å få vurdert helhetlig hvordan Tolletaten bør innrettes for å møte utviklingstrekkene som berører samfunnsoppdraget.

Internasjonal spenning og proteksjonisme fortsetter å øke

En mer krevende sikkerhetspolitisk situasjon har medført nye oppgaver i grensekontrollen. Håndhevelse av eksportkontrollregelverk og sanksjonsregimet mot Russland og Belarus er prioritert kraftig opp de senere årene, i tett samarbeid med de andre statlige aktørene på dette området. Svensk og finsk NATO-medlemskap gir nye former for og større volumer av forflytninger

av NATO-materiell langs øst-vest-aksen som Tolletaten må håndtere. Det er grunn til å tro at den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa også fremover vil være krevende og føre til nye endringer for Tolletaten.

Etter presidentvalget i USA ser man et markert skifte i USAs politikk, med tydelig vilje til bruk av toll og andre handelsbarrierer som virkemiddel for å styrke USAs egeninteresser. Dette gjør at handelspolitikken preges av tiltakende usikkerhet, og Tolletaten må være beredt til å håndtere eventuelle endringer på kort varsel.

Tolletaten som aktør i totalberedskapen

Etatens rolle i totalforsvaret er mangfoldig. Dette fremgikk i stortingsmeldingen om totalberedskap som ble lagt frem i januar 2025. Tolletatens bidrag omfatter blant annet scenarioer der grensekontroll med varer må intensiveres, for eksempel dyre- og

plantesykdommer og innsatsfaktorer som kan benyttes til terror, og scenarioer der Tolletaten kan bistå Politiet i en intensivt personkontroll på grensen. Gjennom vår tilstedeværelse på grensen har etaten evne til å observere og støtte i håndteringen av ulike hendelser.

Utviklingen i EU påvirker Tolletaten

Regelverksutviklingen i EU har skutt fart de siste ti årene, særlig knyttet til de ikke-fiskale kravene til tollunionen (f.eks. miljø, bærekraft og produktsikkerhet). Stadig nye regelverk og krav gjøres gjeldende for Norge gjennom EØS-avtalen, på måter som øker oppgavemengden for Tolletaten. Vi forventer at utviklingen i EU/EØS-området vil kreve at Tolletaten prioriterer ressurser knyttet til oppfølgingen av nye krav.

EU-rådet og parlamentet drøfter nå en reform av EUs tollunion. Denne reformen vil endre oppgavene

til de europeiske tollmyndighetene, med økt vekt på rollen som samfunnsbeskytter. For EUs del innebærer dette betydelige investeringer i ny teknologi og innhenting av ny kunnskap, med mål om et mer effektivt samarbeid. Dette vil også påvirke Tolletaten, gitt at EU er Norges største handelspartner.

Klima, miljø og bærekraft gir stadig økte oppgaver for Tolletaten

Gjennom EØS-avtalen har Norge iverksatt flere nye lover og regler innen miljø og bærekraft knyttet til EUs grønne giv, noe som påvirker grensekryssende vareførsel og Tolletatens oppgavemengde. Innlemmelse av CBAM-forordningen i Norge er en viktig del av denne utviklingen, og vil gi Tolletaten oppgaver knyttet til kontroll av CBAM-varer og datautveksling med EU. Det er forventet at slike særkrav vil øke fremover. Dette vil også kreve en

mer effektiv samhandling med sektormyndigheter og behov for nye IT-løsninger for Tolletaten.

Grensetollsamarbeid under press

Siden 1950- og 1960-tallet har Norge hatt vellykkede grensetollsamarbeidsavtaler med Sverige og Finland. Avtalene innebærer tett samarbeid der vi gjør jobben for hverandre, deler på kontorlokaler m.v. Effekten er vesentlige besparelser for tollmyndighetene og mer effektiv grensepassering for reisende og grensekryssende transport. Da Sverige og Finland ble EU-medlemmer, ble avtalene omgjort til en avtale med EU. Selv om Tolletaten opplever at også Sverige og Finland er fornøyde med samarbeidet, er det i dag i stadig sterkere grad EU som gir føringer for svenske og finske tollmyndigheters ressursbruk og prioriteringer. Dette kan utfordre grensetollsamarbeidet med Norge.

Økende narkotikasmugling og fare for at Norge blir transittland

Økningen i narkotikasmugling til Europa er betydelig. KRIPOS beskriver dette som en «kokaintsunami», samtidig som det trekkes frem at dette også gjelder en rekke andre stoffer. I sum danner dette grunnlag for en illegal økonomi, med organiserte kriminelle, som i økende grad ser hele Europa som sitt arbeidsområde. Ifølge KRIPOS utgjør dette en trussel mot samfunnssikkerheten i Europa.

Tolletatens budsjett for 2025 har blitt styrket med 250,5 millioner kroner, spesielt rettet mot Tolletatens innsats mot narkotikasmugling, og skal gå til økt bemanning til kontroll og til modernisering av kontrollutstyr fra og med 2025.

Tollprosessene digitaliseres – arbeidsprosessene endres

Gjennom Digitoll vil det oppnås en mer effektiv grensepassering som vil føre til tidsbesparelser for næringslivet, øke etterlevelsen av toll- og avgiftsregelverket og en styrking av samfunnssikkerheten.

Tolletatens deklarasjonssystem (TVINN) nærmer seg slutten av teknologisk alder. I november 2024 besluttet regjeringen konseptvalget for fremtidens tollbehandling. Konseptet innebærer et omfattende moderniseringsløft som vil gi etaten et nytt kjernesystem for å effektivisere arbeidsprosesser knyttet til vareførsel og legge til rette for mer effektivt samarbeid med sektormyndigheter. Konseptet innebærer også mer effektive prosesser og redusert ressursbruk for importører, eksportører og deres tollrepresentanter.

Etaten må løpende vurdere egen organisering og lokalisering for å tilrettelegge for nye oppgaver og arbeidsprosesser som følge av digitalisering. Etaten har i 2024 gjennomgått lokaliseringen av vareførselsdivisjonen, der vår tilrådning til Finansdepartementet er å samle divisjonen i større fagmiljøer og på færre lokasjoner enn i dag.

Det er behov for bedre balanse mellom ambisjoner og ressurser

For å være best mulig rustet til å møte utfordringene fremover, er Tolletaten i kontinuerlig utvikling for å tilpasse organisasjonen og de ansattes kompetanse til nye prosesser, teknologi og forventninger. I revidert nasjonalbudsjett for 2024 og statsbudsjettet for 2025 ble etatens budsjett styrket vesentlig for å øke innsatsen mot narkotika. Økningene var avgjørende for å unngå betydelige aktivitetsskutt, og har også gitt oss

mulighet for å starte utskifting av utdatert utstyr og en viss oppbemanning av personell. Styrkingen vil fremover bidra til flere tollfaglige ansatte og en bedre utstyrssituasjon enn det som var situasjonen ved utgangen av fjoråret.

Selv om budsjetttrammene er styrket, vil det fortsatt være behov for ytterligere tiltak for å sikre balanse mellom ambisjoner, oppgaver, struktur og ressurser i tiden fremover.

Årsregnskap

Ledelsens kommentar til årsregnskapet 2024

jfr. bestemmelsene pkt. 3.4 og Rundskriv R-115 Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap

Formål

Tolletaten er et ordinært bruttobudsjettert statlig forvaltningsorgan og fører regnskap i henhold til de statlige regnskapsstandarder (SRS). Tolletatens samfunnsoppdrag er å sikre etterlevelse av lover og regler for grensekryssende vareførsel.

Bekreftelse

Tolletaten avlegger regnskap til statsregnskapet under regnskapsfører nr. 73 84 00. Etaten avlegger også eget regnskap for «Velferdsfondet for tollvesenet» med eget regnskapsførernummer 81 16 01.

Årsregnskapene er avlagt i henhold til reglement og bestemmelser om økonomistyring i staten, bevilgningsreglement, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og hovedinstruks for Tolletaten.

Jeg mener regnskapene gir et dekkende bilde av Tolletatens disponerte bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold med hensyn til kontantprinsippet

Tolletaten har i 2024 en bevilgning på til sammen 2 338,1 millioner kroner på kapittel 1610-Tolletaten. Dette er fordelt med 2 025,1 millioner kroner på kapittel 1610 post 01, driftsutgifter, og 313,0 millioner kroner på kapittel 1610, post 45, større utstyrsanskaffelser og vedlikehold. Etaten har ingen belastningsfullmakter på drift.

Regnskapsstatus Tolletaten utgifter - kap. 1610 - per 31.12.2024					(Tall i hele 1 000)
Beskrivelse	Post 01 lønn	Post 01 øvr. konti	Post 01 sum	Post 45	Sum kap. 1610
Budsjett 2024 (disponibel ramme)	1 348 603	676 501	2 025 104	313 028	2 338 132
Regnskap i 2024	1 317 589	626 375	1 943 964	132 439	2 076 403
Avvik i kroner	31 014	50 126	81 140	180 589	261 729
Avvik i prosent	2,3 %	7,4 %	4,0 %	57,7 %	11,2 %
Forbruk i prosent av disponibel ramme 2024	97,7 %	92,6 %	96,0 %	42,3 %	88,8 %

Tabell 18: Regnskapsstatus kap. 1610

Post 01

Utgiftene på post 01 utgjorde i 2024 1 944 millioner kroner. Mindreforbruket er på 81,14 millioner kroner og utgjør 4,0 prosent av bevilgning. Justert for merinntekt (kap. 4610) er overførbart beløp 81,165 millioner kroner.

Mindreforbruket inkluderer lønnskompensasjon på 33,8 mill. kroner som ikke kom til utbetaling i 2024. Korrigert for dette er mindreforbruket på post 01 2,4 prosent av bevilgning.

Mindreforbruket på post 01-lønn er 31,0 mill. kroner, hovedsakelig grunnet lønns-kompensasjonen som nevnt over.

Øvrige driftsutgifter har et mindreforbruk på 50,13 mill. kroner og fordeler seg i hovedsak på konsulenter til utvikling av programvare og IKT-løsninger, kurs og seminarer og reiser, reparasjon og vedlikehold, datamaskiner og utstyrsanskaffelser. I tillegg kommer avsetninger til

påbegynte tiltak som fortsetter i 2025, samt bestilte varer og tjenester som ikke kom til utbetaling i 2024 men som forfaller til betaling i 2025.

Mindreforbruket på post 01 søkes i sin helhet overført til 2025.

Post 45

Det er et samlet mindreforbruk på om lag 180,6 millioner kroner på post 45. Avviket skyldes i hovedsak Digitaliseringsprogrammet med 75,2 millioner kroner, der 22,0 millioner kroner er mindreforbruk på årets budsjett og 53,2 millioner kroner er midler avsatt for fremtidig finansiering av programmet.

I tillegg er det avsatt 19,8 mill. kroner til systemstøtte-Svalbard og midler til IKT Schengen med 23,2 mill. kroner som ikke kom til anvendelse i 2024 men som vil bli benyttet i kommende periode. Det er også avsatt 22,6 mill. kroner av årets RNB-

midler på 45-posten knyttet til anskaffelser for utstyr der det først vil bli gjennomført anskaffelser i 2025. Midlene til den nye skanneren på Magnormoen, 35 mill. kroner, ligger også avsatt i påvente av levering og overtagelse. I tillegg ligger det om lag 4,8 mill. kroner til forskjellig kontrollutstyr som man ikke fikk anskaffet i 2024 men som vil bli gjennomført i 2025.

Mindreforbruket på post 45 søkes i sin helhet overført til 2025.

Regnskapsstatus Tolletaten - kap. 4610 - per 31.12.2024				Tall i hele 1 000	
Post	Benevnelse	Budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kroner	Avvik i %
01*	Særskilt vederlag for tolltjenester	6 700	6 890	190	2,8 %
02**	Andre inntekter	2 401	4 230	1 829	76,2 %
04*	Diverse refusjoner	750	758	8	1,1 %
05*	Refusjoner Avinor	30 604	30 431	-173	-0,6 %
85	Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr	10 000	14 145	4 145	41,5 %
Sum		50 455	56 454	5 999	11,9 %

* Postene 01, 04 og 05 har merinntektsfullmakt

** Post 02 har nettobudsjetteringsfullmakt knyttet til auksjonssalg av beslaglagte varer

Tabell 19: Regnskapsstatus kap. 4610

Tolletatens inntekter føres på kapittel 4610 Tolletaten.

Inntektene på post 01 - Særskilt vederlag for tolltjenester, er om lag i tråd med budsjett.

Post 02 – Andre inntekter, viser en merinntekt. Posten består i hovedsak av inntekter knyttet til auksjonssalg og leieinntekter fast eiendom. Inntektene knyttet til auksjonssalg utgjør i overkant av 3,9 millioner kroner brutto (3,6 millioner kroner netto jf. nettobudsjetteringsfullmakt).

Inntektene på post 04 – Diverse refusjoner, er om lag som budsjettert. En stor del av inntektene er refusjoner (deltakeravgift) av kostnader til arrangementet "Tolldagen" som finner sted i november.

Inntektene på post 05 - Refusjoner Avinor, ligger noe under budsjett som følge av mindre fakturert overtid i andre halvår enn det er budsjettert med. Inntekten på post 85, Tvangsmulkt og

overtredelsesgebyr, er noe høyere enn budsjettert. Skatteetaten har belastningsfullmakt til å innkreve tvangsmulkt og overtredelsesgebyr fastsatt av Tolletaten, etter hjemmel i vareførselslovens §§ 12-1 og 12-2. Av regnskapsført beløp på 14,1 millioner kroner er 4,2 millioner kroner inntektsført av Skatteetaten.

Vurdering av vesentlige forhold sett opp mot periodiseringsprinsippet

Etatens driftsinntekter utgjorde 2 046,8 millioner kroner i 2024. Inntekt fra bevilgning økte med 87 millioner kroner fra 2023 og utgjorde 2 002,6 millioner kroner. Etatens inntekter fra gebyrer ble redusert med 3,2 millioner kroner og utgjorde 7,1 millioner kroner. Nedgangen er knyttet til privatrekvirert overtid og skyldes ekstraordinære inntekter i 2023. Salgs- og leieinntekter økte med 1,4 millioner kroner og utgjorde 35,5 millioner kroner.

Driftskostnadene utgjorde 2 046,8 millioner kroner og økte med 85,3 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak økning i lønnskostnader og andre driftskostnader med henholdsvis 62,5 og 22,2 millioner kroner jamfør note 2 og 5. Antall utførte årsverk utgjorde 1 395 en økning på 22 fra 2023.

Økningen i andre driftskostnader skyldes blant annet økning i husleiekostnader på 6,6 millioner kroner, leie av maskiner, inventar og lignende med 29,7 millioner kroner, kjøp av konsulenttjenester med 17,7 millioner kroner. Det meste, 138,5 millioner kroner eller 83 prosent, av konsulentbruk er knyttet til programvareutvikling og IKT løsninger. Kostnader til reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv. og kjøp av andre fremmede tjenester ble redusert med hhv. 13,8 og 11,7 millioner kroner.

Avskrivningene for året utgjorde 79,5 millioner kroner, en liten økning fra 2023.

Balansen viser at etatens eiendeler pr 31.12.2024 beløp seg til 800,2 millioner kroner, en økning på 42,5 millioner kroner fra 2023. Eiendelene består i hovedsak av anleggsmidler verdsatt til 745,1 millioner kroner og fordringer på 53,7 millioner kroner. Fordringene ble redusert med 8,6 millioner kroner fra 2023. Nedgangen skyldes i hovedsak reduksjon i andre forskuddsbetalte kostnader med 8,9 millioner kroner.

Den kortsiktige gjelden ble økte med 38,4 millioner kroner og utgjorde 333,2 millioner kroner. Leverandørgjelden økte med 20,6 millioner kroner mens avsetning til feriepenger økte med 5 millioner kroner. Annen kortsiktig gjeld økte med 14,4 millioner kroner.

Vurdering av vesentlige forhold ved årsregnskapet for Velferdsfondet for Tollvesenet

Fondets inntekter utgjorde 6 190 453 kroner og økte med 3,8 millioner kroner i forhold til 2023. Dette skyldes økte i tilskuddsmidler fra etaten. Leieinntektene viser en liten økning. Driftsutgiftene økte noe og utgjorde 3 351 796 kroner. Årsresultatet viser et overskudd på 2 838 657 kroner.

Balansen viser en fondskapital på 4 231 783 kroner.

Tilleggsopplysninger

Etaten benytter Direktoratet for forvaltning og økonomistyring som regnskapsfører. Riksrevisjonen bekrefter årsregnskapet for Tolletaten. Riksrevisjonen reviderer også

Tollvesenets velferdsfond som føres som eget regnskap adskilt fra statens øvrige midler jamfør bestemmelser om økonomistyring staten pkt. 3.6.4.

Årsregnskapet er nå under revisjon og revisjonsberetningen antas foreligge 2. kvartal 2025. Revisjonsberetningen vil bli offentliggjort på etatens nettsider (toll.no) når den er klar.

Oslo, 15. mars 2025

Øystein Børner
Tolldirektør

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskapet for Tolletaten er utarbeidet og avlagt etter retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 20. desember 2022. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115, og departementets øvrige krav. Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen (jamfør vedlegg 3) er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsenes punkt 3.4.2 - Grunnleggende prinsipper for årsregnskap:

- Regnskapet skal følge kalenderåret
- Regnskapet skal inneholde alle utgifter og inntekter for regnskapsåret
- Regnskapet skal utarbeides i tråd med kontantprinsippet
- Utgifter og inntekter skal føres opp i regnskapet med brutto beløp

Oppstillingene av bevilgnings- og artskonto-rapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsern-kontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.7.1 og tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Denne stilles opp etter de kapitlene og postene i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen «samlet tildeling» viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel og post. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Etaten har ikke mottatt fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter). Etaten har avgitt belastningsfullmakt til Skatteetaten til inntektsføring av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr på kapittel 4610 post 85 jamfør note B.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2024

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling**	Regnskap 2024	Merutgift (-) og mindreutgift	Postert på avgitte belastnings- fullmakter*	Avvik fra tildeling
1610	Tolletaten	01	Driftsutgifter	A/B	2 025 104 000	1 943 964 197	81 139 803		
1610	Tolletaten	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A/B	313 028 000	132 439 437	180 588 563		
0471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsordning	71	Erstatningsansvar m.m.	B	0	76 370	-76 370		
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter		0	117 056 653			
Sum utgiftsført					2 338 132 000	2 193 536 657			

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling**	Regnskap 2024	Merinntekt og mindreinntekt(-)	Postert på avgitte belastnings- fullmakter*	Avvik fra tildeling
4610	Tolletaten	01	Særskilt vederlag for tolltjenester	B	6 700 000	6 890 245	190 245		
4610	Tolletaten	02	Andre inntekter		2 401 000	4 229 507	1 828 507		
4610	Tolletaten	04	Diverse refusjoner	B	750 000	758 203	8 203		
4610	Tolletaten	05	Refusjoner Avinor AS	B	30 604 000	30 430 868	-173 132		
4610	Tolletaten	85	Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr	B	10 000 000	9 932 064	-67 937	4 213 034	4 145 098
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	3 368 553			
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	150 801 370			
Sum inntektsført					50 455 000	206 410 810			

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						1 987 125 847
Kapitalkontoer						
60085301	Norges Bank KK /innbetalinger					343 234 535
60085302	Norges Bank KK/utbetalinger					-2 300 721 032
738400	Endring i mellomværende med statskassen					-29 639 350
Sum rapportert						0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)					2024	2023	Endring
738400	Mellomværende med statskassen				-105 087 922	-75 448 572	-29 639 350

*Merk at tilleggskolonnene er kun aktuelle for virksomheter som har avgitt belastningsfullmakt på inntektskapittel. Tilleggskolonnene skal utelates når det ikke er gitt slik belastningsfullmakt.

** Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for nærmere forklaring. Samlet tildeling skal ikke inkludere mottatte belastningsfullmakter eller mottatte betalinger etter rundskriv R-111 punkt 4, tilvisninger gjennom rundskriv eller bruk av felleskontoer.

Tabell 20: Bevilgningsrapportering

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
1610 01	39 309 000	1 985 795 000	2 025 104 000
1610 45	138 736 000	174 292 000	313 028 000
Sum kapittel 1610	178 045 000	2 160 087 000	2 338 132 000

Tabell 21: Note A, forklaring av samlet tildeling utgifter

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Kompensasjon for lønnsoppgjøret 2024 *	Maks. overførbart beløp**	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten***
161001/4610 01,04,05	Driftsutgifter/merinntekter	81 139 803		81 139 803	25 316			81 165 119	33 791 000	131 391 200	81 165 119
161045	"kan overføres"	180 588 563		180 588 563				180 588 563		348 717 000	180 588 563
461085	Belasstningsfullmakt Skatteetaten			4 213 034	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		

* Kolonnen viser lønnskompensasjon på den enkelte budsjettpost for lønnsoppgjørene 2024 slik foreslått i departementenes omgrupperingsproposisjoner og slik disse fremgår av vedlegg 4 i Prop. 36 S (2024-2025) Nysaldering av statsbudsjettet 2024. Se årlig rundskriv R-2/2025 for mer detaljert informasjon.

**Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

*** Mulig overførbart beløp er "Sum grunnlag for overføring", men maksimalt "Maks. overførbart beløp", og minimum "Kompensasjon for lønnsoppgjøret 2024". Se årlig rundskriv R-2/2025 for mer detaljert informasjon om mulig overførbart beløp.

Tabell 22: Note B, brukte fullmakter og mulig overførbart beløp til neste år

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Budsjettfullmakt som må delegeres hvert år

Merinntektsfullmakt

For 2024 ble Tolletaten gitt fullmakt til å overføre merinntekt på bevilgninger under kapittel 4610, postene 01, 04 og 05, jamfør tildelingsbrev til Tolletaten vedlegg 2.

Bestillingsfullmakt

For 2024 ble Tolletaten gitt fullmakt til å bestille utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 40 millioner kroner på kapittel 1610 post 45, jamfør tildelingsbrev til Tolletaten vedlegg 2. For 2024 er 4,8 millioner kroner av fullmakten benyttet.

Nettobudsjetteringsfullmakt

For 2024 ble Tolletaten gitt fullmakt til å trekke

direkte utgifter i forbindelse med auksjonssalg fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kapittel 4610 post 02, jamfør tildelingsbrev til Tolletaten vedlegg 2. Salgsutgiftene utgjorde kroner 280 224. For 2024 ble Tolletaten gitt fullmakt til å nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1610, post 01, refusjon av fellesutgifter og liknende der Tolletaten fremleier lokaler. Etaten krevde i 2024 inn kroner 1 356 907 gjennom fremleie som er kreditert utgiftsposten.

Budsjettfullmakter som er delegert av Finansdepartementet og som etaten må søke departementet om samtykke til å benytte i hvert enkelt tilfelle.

Ubrukt driftsbevilgning

Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra ett år til neste på de vilkår som fremgår av Finansdepartementets årlige rundskriv R-2. Det søkes om overføring av ubrukt bevilgning til budsjettåret 2025, jamfør tabell over.

Stikkordet «kan overføres»

Tolletatens bevilgning på post 45 er gitt med stikkordet “kan overføres”. Beløpet stammer fra tildelinger gitt innenfor de to siste budsjettår og virksomheten lar beløpet inngå som en del av overført beløp.

Administrative fullmakter

Statens erstatningsansvar, jamfør Finansdepartementets brev av 21. april 2015. Fullmakten gjelder for erstatningsutbetalinger inntil 1 millioner

kroner som ikke er av prinsipiell interesse. Ellers gjelder Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-01-2017. Etaten har i 2024 belastet kap. 0471 post 71 i henhold til ovennevnte rundskriv med 76 370 kroner.

Belastningsfullmakter

Tolletaten har i 2024 gitt Skatteetaten fullmakt til å belaste (inntektsføre) tvangsmulkt og overtredelsesgebyr fastsatt av Tolletaten, etter hjemmel i Vareførselslovens §§ 12-1 og 12-2, på kapittel 4610, post 85. Skatteetaten har inntektsført 4 213 034 kroner i perioden. Tolletaten har ingen øvrige belastningsfullmakter.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskonto-rapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank.

Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorapporteringen.

Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2024		
	31.12.2024	31.12.2023
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer	7 038 696	11 672 388
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
Salgs- og leieinnbetalinger	35 537 022	34 606 288
Andre innbetalinger	2 109 312	2 668 986
Sum innbetalinger fra drift	44 685 030	48 947 662
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	1 319 613 794	1 246 843 658
Andre utbetalinger til drift	642 220 437	607 651 688
Sum utbetalinger til drift	1 961 834 231	1 854 495 346
Netto rapporterte driftsutgifter	1 917 149 201	1 805 547 685
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	13 329	11 593
Sum investerings- og finansinntekter	13 329	11 593
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Andre langsiktige fordringer	36 253	110 602
Utbetaling til investeringer	116 983 085	116 688 145
Utbetaling til kjøp av aksjer	0	0
Utbetaling av finansutgifter	15 970	17 154
Sum investerings- og finansutgifter	117 035 308	116 815 901
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	117 021 979	116 804 309
Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	10 741 479	7 256 039
Sum innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	10 741 479	7 256 039
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	2 559 138	2 402 203
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	150 801 370	145 007 281
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	117 056 653	108 534 178
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler	-36 303 855	-38 875 306
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	1 987 125 847	1 876 220 649
Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	31.12.2024	31.12.2023
Fordringer på ansatte	414 316	585 618
Andre kortsiktige fordringer	-870 138	-1 537 473
Kontanter	599 827	573 477
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	733 657	933 351
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-42 282 971	-47 822 159
Skyldige offentlige avgifter	-3 548 313	-1 095 474
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse*	-44 613 848	-15 058 668
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)	81 875	52 270
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger	-419 488	-9 635
Annen kortsiktig gjeld	-15 182 839	-12 069 881
Sum mellomværende med statskassen	-105 087 922	-75 448 572

* Pensjonstrekket i de ansattes lønn (2%) på konto 263 inngår også på denne linjen.

Tabell 23: Artskontorapportering

Regnskapsprinsipper for bruttobudsjetterte virksomheter - Virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Tolletatens virksomhetsregnskap er i tillegg til ordinær rapportering etter kontantprinsippet satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Utgifter som finansieres med inntekt fra

bevilgning kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er brukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte, legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK). Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på tre år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar, datamaskiner (PC-er, servere med mer), nødnett-terminaler og ANPR-utstyr/kamera med utnyttbar levetid på tre år eller mer er balanseført som egne grupper.

Verdi av tomter og bygninger føres separat, men det foretas ikke dekomponering av bygningers faste tekniske installasjoner og liknende.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret bruk eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Etatens ansatte brukes i liten grad til programvareutvikling. Utgifter som gjelder bruk av egne ansatte knyttet til applikasjonsutviklingsfasen ved utvikling av programvare er derfor kostnadsført.

Tjenestehunder

Etatens tjenestehunder balanseføres ikke da det er usikkerhet om en hund ved anskaffelse kvalifiserer for å bli tjenestehund. Balanseføring ville føre til forholdsvis komplekse estimater på relativt lave beløp. Ordningen er godkjent av DFØ.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler / langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og

virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Etaten har ingen beholdning av varer av betydning. Beholdninger omfatter driftsmateriell som benyttes i eller utgjør en integrert del av virksomhetens offentlige tjenesteyting. Beholdninger av driftsmateriell er verdsatt til anskaffelseskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene i januar påfølgende år.

Valuta

Ved mottak av pengeposter i utenlandsk valuta ved regnskapsårets slutt benyttes Norges Banks midtkurs.

Etaten tar ikke imot utenlandsk valuta på ordinære fortollinger, men beslaglegger valuta ved mistanke om kriminelle forhold og ved illeggelse av overtredelsesgebyr ved manglende deklarerings av valuta. Etaten har sjelden beholdning av utenlandsk valuta ved årets slutt.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten presenteres etter kontantprinsippet.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank. Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Resultatregnskap			
	Note	31.12.2024	31.12.2023
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	2 002 616 484	1 915 587 144
Inntekt fra gebyrer	1	7 115 979	10 325 917
Salgs- og leieinntekter	1	35 536 403	34 129 940
Andre driftsinntekter	1	1 543 792	1 461 289
Sum driftsinntekter		2 046 812 657	1 961 504 291
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	1 337 178 682	1 274 628 125
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	79 535 207	78 958 414
Andre driftskostnader	5	630 097 867	607 910 428
Sum driftskostnader		2 046 811 755	1 961 496 967
Driftsresultat		902	7 323
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	13 329	11 593
Finanskostnader	6	14 231	18 916
Sum finanssinntekter og finanskostnader		-902	-7 323
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer			
Sum avregninger og disponeringer		0	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	8	10 741 479	7 256 039
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		10 741 479	7 256 039
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0

Tabell 24: Resultatregnskap

Balanse			
	Note	31.12.2024	31.12.2023
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	57 123 320	62 074 747
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	274 963 158	253 204 444
Sum immaterielle eiendeler		332 086 478	315 279 191
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	146 208 188	139 653 881
Maskiner og transportmidler	4	129 308 826	108 024 531
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	137 339 221	130 767 859
Sum varige driftsmidler		412 856 235	378 446 272
III Finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer		146 854	110 602
Sum finansielle anleggsmidler		146 854	110 602
Sum anleggsmidler		745 089 567	693 836 064
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Sum beholdning av varer og driftsmateriell		0	0
II Fordringer			
Kundefordringer	9	1 378 954	1 129 118
Andre fordringer	10	52 294 377	61 096 923
Sum fordringer		53 673 331	62 226 041
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	11	733 657	933 351
Kontanter og lignende	11	699 656	736 315
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		1 433 313	1 669 666
Sum omløpsmidler		55 106 644	63 895 707
Sum eiendeler drift		800 196 211	757 731 771
Sum eiendeler			
Sum eiendeler		800 196 211	757 731 771

Tabell 25: Balanse

Statens kapital og gjeld			
	Note	31.12.2024	31.12.2023
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapskapital			
Sum virksomhetskapskapital		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	466 961 475	462 890 681
Sum avregninger		466 961 475	462 890 681
Sum statens kapital		466 961 475	462 890 681
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelser		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		71 804 496	51 214 508
Skyldig skattetrekk og andre trekk		42 282 971	47 822 159
Skyldige offentlige avgifter		26 158 034	22 171 555
Avsatte feriepenger		118 071 878	113 108 861
Annen kortsiktig gjeld	12	74 917 359	60 524 008
Sum kortsiktig gjeld		333 234 737	294 841 091
Sum gjeld		333 234 737	294 841 091
Sum statens kapital og gjeld drift		800 196 211	757 731 771

Tabell 26: Statens kapital og gjeld

Note 1 Driftsinntekter		
	31.12.2024	31.12.2023
Inntekt fra bevilgninger*		
Inntekt fra bevilgninger	2 002 616 484	1 915 587 144
Sum inntekt fra bevilgninger	2 002 616 484	1 915 587 144
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	0	0
Inntekt fra gebyrer		
Gebyrer	7 115 979	10 325 917
Sum inntekt fra gebyrer	7 115 979	10 325 917
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	3 926 858	1 969 996
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	31 038 720	31 613 049
Leieinntekter	570 825	546 895
Sum salgs- og leieinntekter	35 536 403	34 129 940
Andre driftsinntekter		
Gevinst ved avgang av anleggsmidler	1 444 480	1 426 403
Andre driftsinntekter	99 312	34 886
Sum andre driftsinntekter	1 543 792	1 461 289
Sum driftsinntekter	2 046 812 657	1 961 504 291

Tabell 27: Note 1: Driftsinntekter

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2024	31.12.2023
Lønn*	1 003 346 212	945 579 775
Feriepenger	120 831 462	117 204 641
Arbeidsgiveravgift	152 758 434	148 122 340
Pensjonskostnader**	92 970 444	97 796 479
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-52 384 649	-49 136 632
Andre ytelser	19 656 780	15 061 522
Sum lønnskostnader	1 337 178 682	1 274 628 125

Antall utførte årsverk13951 373

*På bakgrunn av at lønnsoppgjøret i staten for 2024 ikke var ferdigstilt før i slutten av november, har ikke virksomheten utbetalt resultatet av lønnsoppgjøret i 2024. Virksomheten har derfor gjort et estimat for lønnsavsetning for det sentrale lønnsoppgjøret (lokale og eventuelt sentrale tillegg) som utgjør kr 21.520.838. Lønnsavsetningen inkluderer feriepenger, og det er avsatt kr 2 840 751 for arbeidsgiveravgift av lønnsavsetningen.

Det er ikke avsatt eget bidrag til lønnsforhandlinger utover det som er fremforhandlet sentralt.

** Pensjonskostnaden i 2024 er basert på et estimat for pensjonspremien beregnet av SPK, og ikke faktisk pensjonspremie. Dette skyldes at lønnsoppgjøret i staten for 2024 ikke var ferdigstilt før i slutten av november 2024. Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2024 9,3 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremie på artskonto 542/pensjonsgrunnlaget i 2024 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2023 utgjorde premiesatsen 10,3 prosent

Tabell 28: Note 2 Lønnskostnader

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	253 258 309	253 204 444	506 462 753
Tilgang i året	5 089 731	25 718 087	30 807 818
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	3 959 373	-3 959 373	0
Anskaffelseskost	262 307 413	274 963 158	537 270 571
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	191 183 562	0	191 183 562
Ordinære avskrivninger i året	14 000 531	0	14 000 531
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2024	57 123 320	274 963 158	332 086 478

Tabell 29: Note 3 Immaterielle eiendeler

Note 4 Varige driftsmidler							
	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	126 511 000	16 430 151	274 111 041	322 405 640	0	0	739 457 832
Tilgang i året	0	7 600 241	47 546 778	44 335 356	0	0	99 482 376
Etterregistrering biler fra 2020			1 264 382				1 264 382
Avgang anskaffelseskost i året (-)	-11 000	0	-26 506 485	0	0	0	-26 517 485
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0	0	0	0
<i>Anskaffelseskost</i>	<i>126 500 000</i>	<i>24 030 393</i>	<i>296 415 716</i>	<i>366 740 996</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>813 687 105</i>
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0	0	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	3 287 271	166 086 509	191 637 780	0	0	361 011 560
Ordinære avskrivninger i året	0	1 034 934	26 735 747	37 763 995	0	0	65 534 676
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	-25 715 367	0	0	0	-25 715 367
Balanseført verdi 31.12.2024	126 500 000	19 708 188	129 308 826	137 339 221	0	0	412 856 235

Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	Ingen avskrivning	Virksomhets-spesifikt	
Avhendelse av varige driftsmidler i 2024:							
Salgssum ved avgang anleggsmidler	212 000	0	2 010 000	0	0	0	2 222 000
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	-11 000	0	-791 118	0	0	0	-802 118
= Regnskapsmessig gevinst/tap	201 000	0	1 218 882	0	0	0	1 419 882

Tabell 30: Note 4 Varige driftsmidler

Note 5 Andre driftskostnader		
	31.12.2024	31.12.2023
Husleie	132 067 342	125 489 639
Vedlikehold egne bygg og anlegg	71 813	1 012 440
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler*	-4 053 894	8 797 355
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	55 393 809	52 378 860
Leie maskiner, inventar og lignende	82 674 192	52 982 665
Mindre utstyrsanskaffelser	18 466 236	18 214 364
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	11 737 525	25 500 249
Kjøp av konsulenttjenester	166 282 396	148 587 950
Kjøp av andre fremmede tjenester	56 576 937	68 318 613
Reiser og diett	36 188 279	37 383 516
Tap og lignende	398 418	586 672
Øvrige driftskostnader	74 294 813	68 658 104
Sum andre driftskostnader	630 097 867	607 910 428

* Negativt beløp skyldes at ombyggingskostnader for leide lokaler Svinesund tollkontor på kroner 5,4 mill er ompostert/balanseført i 2024.

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler
Gjenværende varighet

Gjenværende varighet	Type eiendel	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidl er	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastrukture iendeler	Sum
	Immaterielle eiendeler					
Varighet inntil 1 år		14 643 920				14 643 920
Varighet 1-5 år		15 713 117				15 713 117
Varighet over 5 år		103 890 059				103 890 059
Kostnadsført leiebetaling for perioden	0	134 247 096	0	0	0	134 247 096

Virksomheten har på rapporteringstidspunktet husleieavtale med varighet ihht ovenstående . Årlig husleiekostnad er kroner 132 873 761.

Tabell 31: Note 5 Andre driftskostnader

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader		
	31.12.2024	31.12.2023
Finansinntekter		
Renteinntekter	885	1 012
Annen finansinntekt	12 444	10 580
Sum finansinntekter	13 329	11 593
Finanskostnader		
Rentekostnad	13 677	18 916
Valutatap (disagio)	554	0
Sum finanskostnader	14 231	18 916

Tabell 32: Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

Note 7 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)			
A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)			
	31.12.2024	31.12.2023	Endring*
Avregnet med statskassen i balansen	466 961 475	462 890 681	4 070 794
Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.			
Endring i avregnet med statskassen			
Konsernkontoer i Norges Bank			
- Konsernkonto utbetaling			-2 300 721 032
+ Konsernkonto innbetaling			343 234 535
Netto trekk konsernkonto			-1 957 486 497
Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomheten drift (er gjennomstrømningsposter)			
- Innbetaling innkreivingsvirksomhet og andre overføringer			-10 741 479
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer			0
Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen			
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)			2 002 616 484
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)			-153 360 508
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)			116 165 587
Andre avstemmingsposter			
Fire biler som ikke ble registrert i åpningsbalansen i 2020. Har valgt å etterregistrere de i 202404			-1 264 382
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter			0
Forskjell mellom resultattført og netto trekk på konsernkonto			-4 070 794
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen			0
Sum endring i avregnet med statskassen *			-4 070 794

*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

Tabell 33: Note 7 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

Note 7B Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2024	31.12.2024	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	332 086 478		332 086 478
Varige driftsmidler	412 856 235		412 856 235
Sum	744 942 713	0	744 942 713
Finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer	146 854	0	146 854
Sum	146 854	0	146 854
Omløpsmidler			
Kundefordringer	1 378 954	0	1 378 954
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	0	0
Andre fordringer	52 294 377	-455 822	52 750 199
Bankinnskudd, kontanter og lignende	1 433 313	1 333 485	99 829
Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0
Sum	55 106 644	877 663	54 228 982
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-71 804 496	0	-71 804 496
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-42 282 971	-45 680 305	3 397 334
Skyldige offentlige avgifter	-26 158 034	-3 548 313	-22 609 720
Avsatte feriepenger	-118 071 878	0	-118 071 878
Annen gjeld til ansatte	-59 642 056	0	-59 642 056
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	-41 216 515	41 216 515
Mottatt forskuddsbetaling	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-15 275 302	-15 520 452	245 150
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0	0
Sum	-333 234 737	-105 965 585	-227 269 152
Sum	466 961 475	-105 087 922	572 049 397

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

Tabell 34: Note 7B Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

Note 8 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Virksomheten presenterer innkrevingsvirksomhet etter kontantprinsippet

	31.12.2024	31.12.2023
Skatter og avgifter, renteinntekter og utbytte m.m	10 741 479	7 256 039
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	10 741 479	7 256 039

Tabell 35: Note 8 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Note 9 Kundefordringer

	31.12.2024	31.12.2023
Kundefordringer til pålydende	1 378 954	1 129 118
Sum kundefordringer	1 378 954	1 129 118

Tabell 36: Note 9 Kundefordringer

Note 10 Andre kortsiktige fordringer		
	31.12.2024	31.12.2023
Forskuddsbetalt lønn	45 000	25 000
Reiseforskudd	45 900	4 000
Personallån	323 416	556 618
Forskuddsbetalte leie	41 913 002	42 833 555
Andre forskuddsbetalte kostnader	4 533 904	13 408 503
Andre fordringer	5 433 155	4 269 246
Sum andre kortsiktige fordringer	52 294 377	61 096 923

Tabell 37: Note 10 Andre kortsiktige fordringer

Note 11 Bankinnskudd, kontanter og lignende		
	31.12.2024	31.12.2023
Øvrige bankkontoer (utenfor statens konsernkontoordning)	733 657	933 351
Kontantbeholdninger	699 656	736 315
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	1 433 313	1 669 666

Tabell 38: Note 11 Bankinnskudd, kontanter og lignende

Note 12 Annen kortsiktig gjeld		
	31.12.2024	31.12.2023
Skyldig lønn	-81 875	-52 270
Annen gjeld til ansatte	38 121 218	34 507 568
Avsetning for lønnsoppgjøret 2024	21 520 838	0
Påløpte kostnader	0	239 214
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	412 991	9 635
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	0
Annen kortsiktig gjeld	14 944 186	25 819 861
Sum annen kortsiktig gjeld	74 917 359	60 524 008

* På bakgrunn av at lønnsoppgjøret i staten for 2024 ikke var ferdigstilt før i slutten av november, har ikke virksomheten utbetalt resultatet av lønnsoppgjøret i 2024. Virksomheten har derfor gjort et estimat for lønnsavsetningen for det sentrale lønnsoppgjøret (lokale og eventuelt sentrale tillegg), jf. note 2. Avsetningen inkluderer også virksomhetens eget bidrag til lønnsforhandlinger utover det som er fremforhandlet sentralt.

Tabell 39: Note 12 Annen kortsiktig gjeld

Velferdsfondet for Tollvesenet

Velferdsfondet for Tollvesenet ble opprettet ved vedtak i Stortinget 8. mars 1960, og benyttes til drift og vedlikehold av Tolletatens kulturhistoriske eiendommer.

Eiendommene er til disposisjon som feriehem for ansatte i etaten, som etter regning og som gjennom felles velferdsmidler bidrar til inntekter til fondet. Eiendommene benyttes også i noen grad til interne møter, kurs og til operative formål i grensekontrollen, og får et tilskudd til drift og vedlikehold over driftsbudsjettet.

Prinsippnote – oppstilling av bevilgningsrapporteringen for fondet

Et statlig fond er en formuesmasse (kapital) som regnskapsmessig er adskilt fra statens øvrige midler, og der anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet ut over ett budsjettår. Årsregnskap for fondet er utarbeidet og avlagt etter

nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 20. desember 2022. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115, punkt 8.

Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning og likvidene skal oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskonti overføres til nytt år. Oppstilling av bevilgningsrapporteringen for fondet fremkommer nedenfor.

Bevilgningsrapportering

Øvre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges

Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap vises i oppstillingens nedre del. Navnet til fondet fremkommer av §1 i fondets statutter.

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av fondsregnskapet

Fondsregnskapet tilsvare oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter.

Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Det innebærer at inntektene (overføringer til fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er innbetalt. Utgifter (overføringer fra fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er utbetalt. Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret.

Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til fondet og overføring fra fondet og resultatet viser netto endringer i fondskapitalen. Resultatet er overført til opptjent fondskapital i balanseoppstillingen. I note til fondsregnskapet omtales eventuelle kortsiktige fordringer. Opplysningen fremkommer ikke av balansen fordi regnskapet utarbeides etter kontantprinsippet, men fondet hadde per 31. desember 2024 ingen utestående fordringer.

Kapitalinnskudd eller tilbakebetaling av kapitalinnskudd i fondet vises ikke i resultatoppstillingen, men blir ført direkte i balansen mot innskutt fondskapital.

Fondsregnskapet er oppstilt etter krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og viser alle fondets utgifter, inntekter, eiendeler og fondskapital.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2024

Beholdninger rapportert i likvidrapport	Note	Regnskap 2024
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	kr	1 393 125
Endringer i perioden	kr	2 838 657
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	kr	4 231 783

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)					
Konto	Tekst	Note	2024	2023	Endring
811601	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank		4 231 783	1 393 125	2 838 657

Tabell 40: Velferdsfondet for Tollvesenet, Bevilgningsrapportering

Note A Tildelinger av midler til fondet i regnskapsåret

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Årets tildelinger
1610	Tolletaten	01	Driftsutgifter	kr 5 073 000

Tabell 41: Velferdsfondet for Tollvesenet Nota A Tildelinger av midler til fondet i regnskapsåret

Årsregnskap for Velferdsfondet for Tollvesenet2024

Rapportering til kapitalregnskapet Velferdsfondet for Tollvesenet

Kontolånsnummer i statsregnskapet 811601

Kontonummer på oppgjørskonto i Norges Bank 0677 60 15332

	Beløp
Innestående på oppgjørskonto i Norges Bank pr. 1. januar 2024	1 393 125
Årets netto økning på oppgjørskontoen	2 838 657
Innestående på oppgjørskonto i Norges Bank pr. 31. desember 2024	4 231 783

Resultat

	Note	2 024	2 023
Leieinntekter	1	997 720	973 850
Leieinntekter fra året før	1	0	0
Tilskuddsmidler fra Tolletaten	1	4 800 000	1 000 000
Overført velferdsmidler fra Tolletaten	1	273 000	324 075
Renteinntekter	1	119 733	81 615
Sum inntekter		6 190 453	2 379 540
Ordinære driftsutgifter	2	3 328 890	3 124 678
Gebyr	3	22 906	22 513
Sum utgifter		3 351 796	3 147 191
Periodens resultat		2 838 657	-767 651

Balanse

Eiendeler

Oppgjørskonto i Norges Bank	4 231 783	1 393 125
Sum eiendeler	4 231 783	1 393 125

Fondskapital

Grunnkapital	4	750 000	750 000
Caroline Westphalens legat	4	70 000	70 000
Opptjent fondskapital	4	3 411 783	573 125
Sum fondskapital		4 231 783	1 393 125

Sum Gjeld og fondskapital

4 231 783	1 393 125
-----------	-----------

Tabell 42: Årsregnskapet for Velferdsfondet for Tollvesenet

Velferdsfondet for Tolletaten

Regnskapsprinsipp

Regnskapet er utarbeidet i henhold til kontantprinsippet.

Note 1

Fondets inntekter består av:

- Leieinntekter fra utleie av eiendommene. Fondet har pr 31.12.2024 ingen utestående kundefordringer
- Tilskuddsmidler til drift og vedlikehold fra Tolletaten til de kulturhistoriske eiendommene
- Overføring av en andel av Tolletaten sine velferdsmidler til drift og vedlikehold av de kulturhistoriske eiendommene.
- Renteavkastning av beholdningen i Norges Bank. Rentesats i 2024 var 4,21 prosent i første halvår og 4,33 prosent i andre halvår.

Det vises til § 4 i Statutter for Velferdsfondet for Tollvesenet, november 1996.

Inntektene benyttes til drift og vedlikehold av eiendommene.

Note 2

Ordinære driftsutgifter er utgifter til strøm, kommunale avgifter og løpende utgifter til drift og vedlikehold av anleggene.

Det vises til statuttene § 3.

Note 3

Tolletaten benytter Hyttetrekk for søking av leie feriehjem og forhåndsbetaling via Nets Denmark AS. Det trekkes et gebyr for hver leiebetaling og totalt for 2024 utgjør gebyret kroner 22 906,27.

Note 4

Fondet ble opprettet av Stortinget i 1960 med et kapitalinnskudd på til sammen kroner 820 000,- , som utgjør et grunnfond. Grunnfondet består av kroner 750 000,- overført fra Tolletatens understøttelsesfond og kroner 70 000,- overført fra frøken Caroline Westphalens legat jf statuttene § 1 og § 2.

Kapitalinnskuddet er plassert som fast kontolån til staten på en oppgjørskonto i Norges Bank, ihht statuttene § 5.

Oversikt over figurer og tabeller

Figurer

Figur 1: Resultatskjema.....	13
Figur 2: Styringsparameter for hovedmål 1.....	17
Figur 3: Andel som svarer helt eller delvis uenig på påstanden om at det er lett å etterleve relevant regelverk.....	18
Figur 4: Andel næringsdrivende som svarer helt eller delvis enig i at informasjonsutvekslingen med Tolletaten er effektiv.....	19
Figur 5: Andel næringsliv som opplever ulike kontaktformer med etaten som effektiv	20
Figur 6: Styringsparameter for hovedmål 2.....	23
Figur 7: Omfang og resultater fra deklarasjonskontroller 2024.....	25
Figur 8: Oppdagelsesrisiko næringslivet	26
Figur 9: Oppdagelsesrisiko reisende	27
Figur 10: Beslag av fisk	28
Figur 11: Samlede beslag og gjennomsnittsmengde.....	33
Figur 12: Styringsparameter for hovedmål 3	35
Figur 13: Årsforbruk strøm.....	66
Figur 14: Antall utførte årsverk	69
Figur 15: Turnover.....	71
Figur 16: Sykefravær 2023 og 2024.....	72
Figur 17: Sykefravær kvinner og menn	72
Figur 18: Antall henvendelser besvart per tusen kroner i utgifter.....	87

Tabeller

Tabell 1: Kvoteappen	21
Tabell 2: Oppdagelsesrisiko næringslivet	26
Tabell 3: Oppdagelsesrisiko reisende.....	27
Tabell 4: AOT i grensekontrollen	30
Tabell 5: Samlet antall overtredelser	32
Tabell 6: Antall kontroller basert på etterretning	34
Tabell 7: ansettelse av personer med funksjonsnedsettelse	67
Tabell 8: Utgifter konsulentbruk.....	68
Tabell 9: Antall ansatte og avtalte årsverk	69
Tabell 10: Kjønnssammensetning	70
Tabell 11: Lokalisering av ansatte	71
Tabell 12: Likestilling kjønn	77
Tabell 13: Kjønnsbalanse ledernivå	77
Tabell 14: Kjønnsbalanse lederstillinger per divisjon/staber	78
Tabell 15: Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn.....	79
Tabell 16: Aktivitets- og redegjørelsesplikten	85
Tabell 17: Henvendelser besvart per kanal	87
Tabell 18: Regnskapsstatus kap. 1610	94
Tabell 19: Regnskapsstatus kap. 4610	95
Tabell 20: Bevilgningsrapportering	99
Tabell 21: Note A, forklaring av samlet tildeling utgifter	100
Tabell 22: Note B, brukte fullmakter og mulig overførbart beløp til neste år	100
Tabell 23: Artskontorrapportering.....	101
Tabell 24: Resultatregnskap.....	104

Tabell 25: Balanse.....	104
Tabell 26: Statens kapital og gjeld.....	105
Tabell 27: Note 1: Driftsinntekter	105
Tabell 28: Note 2 Lønnskostnader.....	106
Tabell 29: Note 3 Immaterielle eiendeler.....	106
Tabell 30: Note 4 Varige driftsmidler.....	107
Tabell 31: Note 5 Andre driftskostnader	107
Tabell 32: Note 6 Finansinntekter og finanskostnader	108
Tabell 33: Note 7 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen	108
Tabell 34: Note 7B Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen....	109
Tabell 35: Note 8 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	109
Tabell 36: Note 9 Kundefordringer.....	109
Tabell 37: Note 10 Andre kortsiktige fordringer.....	110
Tabell 38: Note 11 Bankinnskudd, kontanter og lignende.....	110
Tabell 39: Note 12 Annen kortsiktig gjeld	110
Tabell 40: Velferdsfondet for Tollvesenet, Bevilgningsrapportering.....	112
Tabell 41: Velferdsfondet for Tollvesenet Nota A Tildelinger av midler til fondet i regnskapsåret	112
Tabell 42: Årsregnskapet for Velferdsfondet for Tollvesenet	113

Oversikt over vedlegg

1. Vedlegg 1, Nøkkeltall og statistikk for Tolletaten 2024
2. Vedlegg 1 B, Nøkkeltall og statistikk for Tolletaten 2024
3. Resultatindikatorer
4. Beslagsstatistikk 2024

TOLLETATEN

